POLIROM
Top 10+

IAN McEWAN

Amsterdam

Ian McEwan

Amsterdam

Traducere din limba engleză şi note
de Virgil Stanciu

POLIROM
2011

Ian McEwan, *Amsterdam*

www.polirom.ro

Editura POLIROM

Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506

Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;

sector 4, 040031, O.P. 53, C.P. 15-728

ISBN ePub: 978-973-46-2569-7

ISBN PDF: 978-973-46-2570-3

ISBN print: 978-973-46-2347-1

Coperta: Radu Răileanu

Foto copertă: © Devy/Dreamstime.com

Lectura digitală protejează mediul

Versiune digitală realizată în colaborare cu elefant.ro

IAN McEWAN, fiul unui sergent-major, s-a născut în 1948 la Aldershot, Hampshire şi şi-a petrecut copilăria la Singapore şi Tripoli. Între 1967 şi 1970 a studiat literatura engleză la Sussex University, şi şi-a luat masteratul în 1971 la University of East Anglia. Este cel mai important scriitor format la cursul de creaţie literară al regretatului profesor şi romancier Malcolm Bradbury. A publicat opt romane şi două volume de nuvele, a scris scenarii radiofonice şi de film, piese pentru televiziune şi un libret pentru un oratoriu de Michael Berkeley. Scriitor incomod, controversat, Ian McEwan are un imens succes de public, romanele sale fiind traduse în toată lumea. Trei dintre ele – *Mângâieri străine* (1981), *Câinii negri* (1992) şi *Ispăşire* (2001) – au fost nominalizate pe „lista scurtă“ a Premiului Booker, iar romanul de faţă (1998) a reuşit să câştige acest important premiu literar britanic.

Amsterdam poate fi citit ca o parabolă despre zădărnicia eforturilor omeneşti, despre prietenie, justiţie morală, creativitate, despre moarte. Structura narativă prea simetrică este estompată de ironia subtextuală şi de stilul când acid, când elegiac al relatării.

Pentru Jaco şi Elizabeth Groot

„S-au dus prietenii ce s-au întâlnit şi-mbrăţişat aici,
Fiecare urmându-şi propria greşeală;“

W.H. Auden, „Răscrucea“

I

i

Doi foşti amanţi ai lui Molly Lane stăteau în faţa capelei crematoriului, cu spatele spre frigul de februarie. Cuvintele fuseseră deja rostite, dar le mai articulară o dată:

— Nici nu şi-a dat seama ce-a păţit.

— Când şi-a dat, era prea târziu.

— Ce rapid s-a instalat boala!

— Sărmana Molly.

— Mmm.

Sărmana Molly. Începuse cu un gâdilat înăuntrul braţului, când îl ridicase ca să oprească un taxi, la ieşirea din restaurantul Dorchester Grill, o senzaţie care n-a mai dispărut. După numai câteva săptămâni trebuise să facă eforturi ca să-şi amintească numele lucrurilor. Pentru cuvinte ca *parlament*, *chimie*, *elice* se mai putea arăta indulgentă, dar nu şi pentru *pat*, *cremă*, *oglindă.* După dispariţia temporară a cuvintelor *acanthus* şi *bresaiola* ceruse sfatul medicului, aşteptându-se să-i fie risipite temerile. În loc de asta, fusese trimisă la analize şi, într-un sens, nu se mai întorsese niciodată. Ce repede devenise năbădăioasa Molly prizoniera bolnavă a soţului ei posesiv şi morocănos, George! Molly, criticul restaurantelor, splendidul fotograf şi omul de spirit, grădinarul îndrăzneţ iubit de ministrul de Externe, cea care executa încă perfect roata ţiganului la patruzeci şi şase de ani! Repeziciunea cu care se scufundase în marasmul nebuniei şi al suferinţei devenise un subiect de bârfă generală: pierderea controlului asupra funcţiilor trupeşti şi, odată cu asta, pierderea totală a simţului umorului, pe urmă refugierea într-o lume nebuloasă, întreruptă de izbucniri de violenţă fără noimă sau de ţipete abia înăbuşite.

Apariţia lui George, care tocmai ieşea din capelă, îi făcu pe cei doi să se îndepărteze cu câţiva paşi în susul potecii cu prundiş, prin care răzbătea iarba. Pătrunseră într-un aranjament de straturi ovale de trandafiri, definite de o plăcuţă: „Grădina Amintirii". Toate tufele fuseseră retezate nemilos la câţiva centimetri deasupra pământului îngheţat bocnă, o metodă ce-i repugnase totdeauna lui Molly. Petecul de gazon era presărat cu chiştoace strivite, acela fiind locul unde lumea aştepta să se termine serviciul funerar precedent şi să se golească capela. Plimbându-se agale în sus şi în jos pe cărare, cei doi amici reluară o conversaţie purtată, sub diverse forme, de multe ori, dar care le aducea mai multă alinare decât dacă ar fi cântat imnul „Pelerinul".

Clive Linley o cunoscuse primul pe Molly, în 1968, când erau amândoi studenţi şi împărţeau un cămin haotic, în perpetuă restructurare, din Valea Sănătăţii.

— Ce moarte groaznică.

Urmărea cum se risipeşte, plutind în aer, aburul propriei răsuflări. Se spunea că astăzi, în centrul Londrei, temperatura coborâse la minus unsprezece grade. Minus unsprezece! Ceva nu era în regulă cu lumea, ceva de care nu putea fi învinovăţit nici Atotputernicul, nici absenţa Sa. Prima nesupunere a Omului, Izgonirea, o siluetă ce se prăbuşeşte, un oboi, nouă note, zece note. Clive era înzestrat cu o perfectă ureche muzicală internă şi auzi notele picurând pe rând, pornind de la sol. N-avea nevoie să le însemneze. Îşi urmă firul gândului:

— Vreau să zic, să mori aşa, fără să-ţi dai seama, ca un animal! Să fii redus la asta, umilit, să nu te poţi pregăti deloc, măcar să-ţi iei adio! Boala i s-a insinuat în trup şi brusc…

Ridică din umeri. Ajunseseră la capătul peluzei călcate în picioare şi făcură cale întoarsă.

— Ar fi preferat să-şi ia singură viaţa, decât să sfârşească aşa cum a sfârşit, comentă Vernon Halliday. Acesta trăise cu Molly în 1974, la Paris, unde avusese prima lui slujbă la agenţia Reuters, în vreme ce Molly colabora cu una-alta la *Vogue*.

— Cu creierul mort, în ghearele lui George, zise Clive.

George – tristul şi bogatul editor care o adorase şi pe care, spre marea surpriză a tuturor, ea nu-l părăsise, chiar dacă îl tratase ca pe ultimul om. Cei doi îşi îndreptară privirile spre locul unde stătea George, în faţa intrării, primind condoleanţele unui grup cernit. Moartea soţiei sale îl salvase de la dispreţul general. Parcă se mai înălţase cu doi, trei centimetri, i se îndreptase spatele, timbrul vocii se apropiase de bas, un nou simţ al demnităţii îi îngustase ochii rugători şi lacomi. Refuzând să o interneze la azil, George o îngrijise el însuşi pe Molly. Mai mult, în primele zile, când lumea încă mai dorea s-o vadă, îi triase vizitele. Ale lui Clive şi Vernon fuseseră strict raţionalizate, întrucât considera că aceştia îi stârneau nervozitatea şi că, după vizitele lor, cădea în depresie, din cauza condiţiei umilitoare în care fusese văzută. Un alt mascul important, ministrul de Externe, era şi el nedorit. Lumea începuse să murmure, câteva aluzii subtile se strecuraseră în două, trei rubrici de bârfă mondenă. Pe urmă nu mai contase, deoarece se răspândise vestea că Molly era oribil de schimbată; prietenii n-au mai dorit să vină în vizită, chiar se bucurau de piedicile lui George. Lui Clive şi lui Vernon le cădea bine, totuşi, să-l deteste în continuare.

Când făcură din nou stânga-mprejur, sună telefonul mobil din buzunarul lui Vernon. Acesta se scuză şi păşi într-o parte, lăsându-şi amicul să-şi continue singur plimbarea. Clive îşi strânse pardesiul pe corp şi încetini pasul. Mulţimea în haine de doliu din faţa crematoriului ajunsese cam la două sute de capete. Nu peste mult timp se va

considera o impoliteţe să nu te duci şi să-i spui câteva cuvinte simţite lui George. Fusese a lui în cele din urmă, când nu-şi mai putuse recunoaşte nici propria-i faţă în oglindă. Nu o putuse opri să aibă aventuri, dar în final ea îi aparţinuse în totalitate. Clive aproape că nu-şi mai simţea picioarele îngheţate şi, cum bătea cu tălpile pământul, ritmul îi reaminti de silueta în cădere aranjată pe zece note: ritardando, un corn englez, şi, crescând dulce în fundal, contrapunctic, violoncele reflectate în oglindă. Cu chipul ei, de asemenea. Final. Tot ce-şi dorea acum era puţină căldură, liniştea din studioul său, pianul, partitura neterminată şi să desăvârşească bucata. Îl auzi pe Vernon spunând în încheierea convorbirii:

— Bine. Rescrie articolul şi pune-l în pagina patru. Vin şi eu peste vreo două ceasuri.

Pe urmă i se adresă lui Clive:

— Afurisitul de Israel. E cazul să ne ducem şi noi.

— Presupun că da.

În loc să se îndrepte spre George, însă, mai dădură o tură pe gazon, doar veniseră să o petreacă pe ultimul drum pe Molly.

Cu un vizibil efort de concentrare, Vernon îşi alungă din minte problemele redacţiei.

— Grozavă femeie a mai fost. Aminteşte-ţi de masa de biliard.

În 1978, un grup de amici închiriaseră, de Crăciun, o casă mare în Scoţia. Molly şi bărbatul cu care era combinată atunci, un QC[1] pe nume Brady, înscenaseră, pe o masă de biliard nefolosită, un tableau vivant cu Adam şi Eva, el în izmene în formă de Y, ea în sutien şi chiloţei, cu un fragment de tac servind drept şarpe şi o bilă roşie în loc de mărul pierzaniei. Versiunea circulată, însă, cea care apăruse într-un necrolog şi pe care mulţi dintre cei prezenţi şi-o aminteau ca atare, era că Molly „dansase goală, în Ajunul Crăciunului, pe o masă de biliard, într-un castel, undeva în Scoţia“.

— Grozavă femeie, repetă Clive.

Se uitase drept la el când se prefăcuse că muşcă din măr, îi zâmbise obscen, mestecând în gol, cu o mână pe şoldul scos în afară, ca o parodie de music-hall a unei curviştine. Se gândise că-i lansează un semnal, fiindcă nu-l mai slăbea din ochi şi, într-adevăr, în aprilie erau din nou împreună. Se mutase în studioul lui din South Kensington, petrecând la el întreaga vară. Era pe timpul când rubrica ei despre restaurante începea să se impună, când apărea la televiziune ca să critice ghidul Michelin, denunţându-l ca pe un „kitsch al gastronomiei". Fusese şi vremea primului lui succes, *Variaţiunile pentru orchestră* de la Festival Hall. A doua aventură. Ea, probabil, nu se schimbase, dar el, da. În zece ani învăţase suficient ca să se lase educat. Clive făcuse dintotdeauna lucrurile pe fugă. Ea îl învăţase furtişagul în relaţiile sexuale, necesitatea de a rămâne nemişcat uneori. Stai culcat şi nemişcat, uite aşa, priveşte-mă, dar priveşte-mă cu adevărat. Suntem o bombă cu explozie întârziată. El avea aproape treizeci de ani, după standardele de azi ajunsese târziu la sexul adevărat. Când ea reuşise să-şi găsească o locuinţă şi îşi făcuse bagajele, el o ceru în căsătorie. Îl sărutase, citându-i la ureche: *Ca să nu o piardă, s-a-nsurat cu ea/Iar acum femeia să plece nu mai vrea.* Ceea ce se dovedise a fi absolut corect, fiindcă niciodată singurătatea nu-i produsese mai multă fericire decât după plecarea ei, când compusese *Trei cântece de toamnă* în mai puţin de o lună.

— Ai învăţat vreodată ceva de la ea? se interesă, brusc, Clive.

Pe la mijlocul anilor optzeci, Vernon luase şi el o a doua îmbucătură, într-o vacanţă petrecută pe un domeniu din Umbria. Pe atunci era corespondent la Roma al ziarului pe care-l edita acum, şi era însurat.

— Niciodată nu-mi amintesc partidele de sex, răspunse el, după ce chibzuise îndelung. Sunt sigur că n-avea pereche. Îmi aduc, totuşi, aminte că m-a învăţat multe despre *porcini*, cum se culeg, cum se gătesc.

Clive socoti răspunsul lui Vernon evaziv şi decise să se abţină de la confidenţe. Aruncă o privire înspre intrarea capelei. Acum nu mai aveau nici o scuză să nu se apropie. Spre propria-i surprindere, se auzi declarând cu tărie:

— Ştii, cred că ar fi trebuit s-o iau de nevastă. Aş fi sufocat-o cu o pernă sau ceva asemănător, când a început s-o macine boala, ca s-o scutesc de compătimirea celorlalţi.

Vernon râdea, împingându-şi prietenul de cot, ca să se îndepărteze amândoi de Grădina Amintirii.

— Uşor de spus. Te şi văd compunând imnuri de cântat în biserică pentru farisei, ca tipa aia, cum o cheamă, sufrageta?

— Ethel Smyth. Aş fi făcut o treabă mult mai bună decât ea.

Prietenii lui Molly, din care era constituită îndoliata adunare, ar fi preferat să nu vină la crematoriu, dar George le spusese clar că nu se va ţine nici o slujbă de pomenire. N-avea nici un chef să-i asculte pe cei trei foşti amanţi comparându-şi în public notiţele de la amvonul bisericii St Martin sau al bisericii St James, sau schimbând priviri pline de înţeles în timp ce el îşi rostea propriul discurs. Apropiindu-se, Clive şi Vernon auziră rumoarea familiară a unei cocktail-party. Nici urmă de tăvi cu pahare de şampanie, nici urmă de pereţi de restaurant care să facă sunetul să reverbereze, dar altminteri te-ai fi putut crede la un nou vernisaj, la o gală prilejuită de lansarea unei noi reviste. Ce de mai feţe pe care Clive nu le văzuse niciodată ziua şi care arătau îngrozitor, ca nişte cadavre ce săriseră în picioare, să ureze bun venit celor morţi de curând! Înviorat de micul acces de mizantropie, se strecură agil prin

aglomeraţie, făcu pe surdul la auzul numelui său strigat de cineva, îşi smulse cotul când fu prins de el şi înaintă hotărât spre locul unde George se întreţinea cu două femei şi cu un bătrân smochinit, cu pălărie fedora şi cu baston.

— E foarte frig, hai să plecăm, auzi Clive o voce strigând, dar pentru moment nimeni nu se putea sustrage forţei centripete a evenimentului social. Se pierduse deja de Vernon, tras într-o parte de proprietarul unui canal de televiziune.

Iată-l pe Clive strângând, în sfârşit, mâna lui George şi spunându-i, cu o notă de rezonabilă sinceritate:

— Slujba a fost foarte reuşită.

— Îţi mulţumesc că ai venit.

Moartea lui Molly îl înnobilase. Seriozitatea rezervată nu era, de fapt, deloc stilul său, care fusese întotdeauna unul dur şi în acelaşi timp rugător: dornic să facă impresie bună, dar incapabil de a considera prietenia un lucru firesc. Povara celor putred de bogaţi.

— Vai, scuză-mă, adăugă George, fă cunoştinţă cu surorile Finch, Vera şi Mini, care o ştiau pe Molly încă de la Boston. Clive Linley.

Strângeri de mână.

— Sunteţi compozitorul? se interesă Vera sau Mini.

— Da.

— Mă simt onorată, domnule Linley. Nepoţica mea de unsprezece ani v-a studiat sonatina pentru examenul de violină şi i-a plăcut foarte mult.

— O informaţie extrem de măgulitoare pentru mine.

Gândul că muzica îi era cântată de copii îi producea o tristeţe incomensurabilă.

— Iar domnul, reluă George, tot din State, este Hart Pullman.

— Hart Pullman. În sfârşit, ne cunoaştem. Vă amintiţi, v-am pus poeziile pe muzică de jazz.

Pullman era poetul *Beat*, ultimul supravieţuitor al generaţiei lui Kerouac. Un bărbat mic de statură, ca o şopârlă pe care atârna pielea, căruia-i venea greu să-şi răsucească gâtul ca să se uite în sus, la Clive.

— Zilele astea nu-mi mai amintesc nimic, nici un afurisit de lucru, zise, îndatoritor, poetul, cu vocea piţigăiată, ca un fel de ciripit. Dar dacă spuneţi că mi-aţi pus poemele pe muzică, aşa trebuie să fie.

— Totuşi, vă amintiţi de Molly, insistă Clive.

— De cine? (Timp de două secunde, faţa lui Pullman rămase imobilă, după care el chicoti şi-l ciupi de Clive de braţ cu degetele lungi şi albe.) Bineînţeles, spuse, cu vocea-i de Bugs Bunny, Molly şi cu mine ne cunoşteam încă din ’65, din East Village. Dacă-mi amintesc de Molly? *Oh, boy*.

Clive îşi ascunse neliniştea cu care făcu, mental, operaţiunile aritmetice. În luna iunie a anului menţionat, Molly împlinise abia şaisprezece ani. De ce nu pomenise niciodată de Pullman? Iscodi, neutru:

— Presupun că se afla acolo în vacanţă?

— Îhî. A participat la sindrofia mea de Bobotează. Ce mai fetişcană, nu, George?

Viol statutar, deci. Cu trei ani înainte de el. Nu suflase nici o vorbuliţă despre acest Hart Pullman. Şi nu venise ea la premiera piesei *Furie*? Nu-i întovărăşise după spectacol la restaurant? Nu mai ştia. Nu-şi mai amintea nici un afurisit de lucru.

George îi întorsese spatele, ca să discute cu surorile americane. Spunându-şi că nu avea nimic de pierdut, Clive îşi puse mâna pavăză la gură şi se aplecă să-i şoptească lui Pullman la ureche:

— Târâtură mincinoasă ce eşti, sunt sigur că nu te-ai culcat cu ea. Nu s-ar fi coborât atât de jos.

Nu avusese intenţia să plece chiar în clipa aceea – ar fi dorit să audă replica lui Pullman – dar

chiar atunci două grupuri gălăgioase se iviră din dreapta şi din stânga, unul ca să spună condoleanţe lui George, celălalt ca să-l linguşească pe poet, şi, în vârtejul rearanjării poziţiilor, pomenindu-se singur, Clive îşi luă tălpăşiţa. Hart Pullman şi Molly adolescentă. Îngreţoşat, îşi croi drum cu coatele prin mulţime şi, ajuns într-un loc gol, se opri acolo, din fericire nebăgat în seamă, privindu-şi pe rând prietenii şi cunoştinţele adâncite în discuţii. Avea senzaţia că era singura persoană prezentă căreia îi era cu adevărat dor de Molly. Poate că dacă ar fi luat-o de nevastă s-ar fi purtat mai penibil decât George, n-ar fi tolerat nici măcar această adunare funebră. N-ar fi arătat răbdare nici pentru neputinţa ei. Să-i scuture în palmă, din recipientul pătrat de plastic maroniu, treizeci de pilule de somn. Mistria şi mortarul, un păhărel de scotch. Trei linguri de vâscozitate alb-gălbuie. L-ar fi privit în ochi în timp ce le înghiţea, ca şi când ar fi ştiut. El şi-ar fi pus mâna stângă sub bărbia ei, ca o cupă, să prindă substanţa ce picura. Ar fi ţinut-o în braţe până ar fi adormit şi după aceea toată noaptea.

Nimănui altcuiva nu-i era dor de ea. Îşi mută privirea de la un membru al adunării cernite la altul, mulţi ajunşi la propria lui vârstă, la vârsta lui Molly, cu o diferenţă de un an sau doi. Ce prosperi, ce influenţi, cât de bine le mersese tuturor sub o guvernare pe care o dispreţuiseră timp de şaptesprezece ani! *Ca să vorbim despre generaţia mea.* Atâta energie, atâta noroc. Nutriţi în perioada de stabilizare de după război cu laptele şi sucul de fructe ale statului, susţinuţi apoi de prosperitatea şovăielnică, inocentă, a părinţilor, pentru a se maturiza în epoca augustană a lipsei de şomaj, a noilor universităţi, a romanelor broşate cu coperte lucitoare, a rockand-roll-ului, a idealurilor realizabile. Când le-a căzut scara de sub picioare, când statul şi-a tras sfârcul sânului de la gura lor, devenind ţinta batjocurii, ei deja erau bine înfipţi,

în siguranţă şi pregătiţi să-şi formeze una sau alta: opinia, gustul, averea.

Auzi o femeie strigând voios:

— Nu-mi mai simt mâinile şi picioarele, prin urmare plec!

Întorcându-se, observă că în spatele lui se găsea un tânăr care tocmai intenţiona să-l bată pe umăr. Între douăzeci şi treizeci de ani, chel sau ras pe cap, îmbrăcat într-un costum gri, fără palton.

— Domnule Linley. Regret că trebuie să vă întrerup meditaţia, zise tânărul, retrăgându-şi mâna.

Clive crezu că era un muzician sau cineva care dorea să-i solicite un autograf şi-şi lăsă faţa să îmbrace masca răbdării.

— Nu face nimic.

— Voiam să vă rog, dacă aveţi timp, să veniţi şi să discutaţi câteva minute cu domnul ministru de Externe. Doreşte mult să vă cunoască.

Clive îşi ţuguie buzele. Nu ţinea să-i fie prezentat lui Julian Garmony, dar nici să se simtă prost, jignindu-l. Nici o scăpare.

— Conduceţi-mă la dânsul, îi ceru tânărului şi fu dus pe lângă grupuri de prieteni, dintre care unii, ghicind încotro se îndrepta, încercară să-l abată de la ţintă:

— Hei, Linley! Nu discutăm cu inamicul!

Chiar aşa, cu inamicul. Ce găsise Molly la el? Era un individ cu o înfăţişare stranie: capul mare, cu păr bogat, ondulat, care-i aparţinea în întregime, faţa de o paloare teribilă, buze subţiri, nesenzuale. Îşi croise o carieră în viaţa politică cu ajutorul unui set banal de opinii xenofobe şi punitive. Vernon avusese întotdeauna explicaţii simple pentru legătura dintre ei: un nemernic din sferele înalte, debordând de energie în pat. Dar astfel de bărbaţi se găseau pe toate drumurile. Trebuie să fi fost vorba şi de un talent ascuns, care-l ridicase până la poziţia deţinută acum şi-l împingea, în continuare, să încerce să-i ia locul primului-ministru.

Adjutantul îl conduse pe Clive în interiorul unui grup de oameni aranjaţi în formă de potcoavă în jurul lui Garmony, care părea că ţine un discurs sau istoriseşte o întâmplare. Se întrerupse pentru a-şi strecura mâna în palma lui Clive şi murmură cu intensitate în voce, ca şi cum ar fi fost singuri:

— O, de câţi ani aştept să vă cunosc.

— Încântat de cunoştinţă.

Garmony ridică vocea, în beneficiul celor prezenţi, printre care doi tineri cu înfăţişarea plăcută, deschis necinstită, a reporterilor de la pagina de bârfe mondene. Ministrul oferea un spectacol, folosindu-se de Clive ca de un fel de pretext.

— Soţia mea ştie pe dinafară câteva dintre piesele dumneavoastră pentru pian.

Din nou! Clive căzu pe gânduri. Oare talentul său era chiar atât de domesticit şi blând cum susţineau criticii săi mai tineri, era el un fel de Gorecki[2] al oamenilor cultivaţi?

— Probabil că are ureche muzicală, zise.

Nu se mai aflase de multă vreme faţă în faţă cu un politician şi uitase cu desăvârşire de mişcarea perpetuă a ochilor, mereu vigilenţi, mereu în căutarea noilor partizani şi a dezertorilor, a proximităţii vreunei persoane cu rang mai înalt sau a prezenţei vreunei şanse mari, ce nu trebuia ratată.

Garmony îşi rotea acum privirile, asigurându-se că are public.

— Da, a fost strălucitoare. Goldsmith, apoi Guildhall. Avea în faţă o carieră fabuloasă… (Pauză, pentru efectul comic.) Pe urmă m-a cunoscut pe mine şi a optat pentru medicină.

Numai adjutantul şi o femeie, membră a echipei ministrului, chicotiră. Ziariştii nu se arătară impresionaţi. Poate că mai auziseră gluma.

Ochii ministrului de Externe reveniră la Clive.

— Încă ceva. Doream să vă felicit pentru comanda primită. Să compuneţi *Simfonia Mileniului*. Oare ştiaţi că decizia s-a luat chiar la nivelul Cabinetului?

— Am auzit. Iar dumneavoastră mi-aţi dat votul.

Clive permisese unei nuanţe de oboseală să i se strecoare în glas, dar Garmony reacţionă ca şi cum i s-ar fi mulţumit cu efuziune.

— Păi, a fost cel mai neînsemnat lucru pe care-l puteam face. Câţiva dintre colegii mei l-ar fi preferat pe individul ăsta, starul pop, fost membru al The Beatles. În sfârşit, cum merge? Aproape terminată?

— Aproape.

De o jumătate de oră nu-şi mai simţea extremităţile mădularelor, dar îngheţul ajunse abia acum să i se înfăşoare şi în jurul inimii. Acasă, la căldura din studio, ar fi stat numai în cămaşă şi ar fi lucrat la acordurile finale ale simfoniei, de a cărei primă audiţie îl mai despărţeau numai câteva săptămâni. Încălcase deja două termene şi tânjea după casa lui.

Îi întinse mâna lui Garmony:

— A fost o onoare pentru mine să vă cunosc. Acum, trebuie să plec.

Ministrul, însă, nu-i strânse mâna, ci continuă să vorbească, suprapunându-şi vocea peste a lui, pentru că dorea să mai stoarcă ceva din întâlnirea cu celebrul compozitor.

— Ştiţi, de multe ori îmi spun că libertatea artiştilor ca dumneavoastră de a face ceea ce le cere talentul dă un sens muncii mele…

Urmară alte propoziţii în acelaşi stil, pe care Clive le ascultă fără să clipească, nelăsând să i se citească pe faţă nici un semn al neplăcerii lui crescânde. Şi Garmony făcea parte din generaţia sa. Postul important îi erodase capacitatea de a sta de vorbă firesc cu un necunoscut. Poate că tocmai asta îi oferise lui Molly în pat: fiorul

impersonalităţii. Un bărbat ale cărui spasme de plăcere sunt reflectate în oglinzi. Dar ea ar fi preferat, fără îndoială, căldura emoţiei autentice. Stai liniştit şi priveşte-mă, *priveşte*-mă cu adevărat. Poate că era o simplă greşeală – Molly şi Garmony. Oricum, Clive găsea situaţia de acum insuportabilă.

Ministrul de Externe ajunse la concluzia:

— Acestea sunt tradiţiile care ne fac să fim ceea ce suntem.

— Mă întrebam, îi zise Clive fostului ibovnic al lui Molly, dacă sunteţi în continuare susţinătorul pedepsei cu spânzurătoarea.

Garmony suportă bine trecerea bruscă la alt subiect, doar ochii i se făcură mai duri.

— Cred că aproape toată lumea îmi cunoaşte poziţia. Dar, până una-alta, sunt mulţumit să accept punctul de vedere al Parlamentului şi răspunderea colectivă a Cabinetului.

Îşi îndreptase umerii şi-şi activase farmecul personal. Cei doi ziarişti cu blocnotes-uri în mâini se apropiară imperceptibil.

— Ţin minte că spuneaţi într-un discurs că Nelson Mandela e numai bun de spânzurătoare.

Garmony, care urma să efectueze o vizită în Africa de Sud chiar în luna următoare, zâmbi calm. Respectivul discurs fusese dezgropat de curând, nu fără mojicie, de publicaţia lui Vernon.

— Nu cred că e rezonabil să răstigneşti oamenii pe afirmaţiile făcute când erau studenţi cu creierul înfierbântat. (Făcu o pauză ca să chicotească.) Acum aproape treizeci de ani. Pun pariu că şi dumneavoastră aţi spus sau gândit lucruri cât se poate de penibile.

— Nu încape îndoială că da, recunoscu Clive. Tocmai asta doream să scot în evidenţă. Dacă s-ar fi procedat cum doreaţi dumneavoastră, n-aţi mai fi avut şansa de a vă răzgândi acum.

Garmony îşi înclină uşor fruntea, a aprobare.

— Observaţie corectă. Dar, în lumea reală, domnule Linley, nici un sistem de justiţie nu poate ocoli eroarea umană.

După care ministrul de Externe făcu un gest extraordinar, care spulberă teoria lui Clive referitoare la efectele funcţiilor publice şi pe care, retrospectiv, nu putu să nu-l admire. Garmony întinse mâna şi, cu arătătorul şi degetul mare, îl apucă pe Clive de rever, ca să-l tragă mai aproape şi să-i şoptească, neauzit de ceilalţi:

— Chiar la ultima noastră întâlnire, Molly mi-a spus că eşti, că ai fost întotdeauna, impotent.

— Aiurea. Imposibil să fi spus una ca asta.

— Eşti obligat să negi, fireşte. Uite cum stă chestia: putem discuta acest amănunt de faţă cu gentlemenii de acolo, sau nu mă mai plictiseşti şi ne spunem în mod cordial la revedere. Altfel spus, cară-te-n mă-ta de aici.

Garmony rosti aceste cuvinte apăsat şi cu mare viteză şi, de cum termină, îşi îndreptă spatele, radios, îi scutură energic compozitorului mâna şi-i strigă asistentului:

— Domnul Linley a acceptat o invitaţie la cină.

Poate că ultima propoziţie făcea parte dintr-un cod convenit între ei, fiindcă tânărul veni prompt să-l escorteze pe Clive, în timp ce Garmony îi întorcea spatele ca să li se adreseze reporterilor:

— Clive Linley, o mare personalitate. A-ţi face cunoscute divergenţele de opinie şi a rămâne prieteni este esenţa existenţei civilizate, nu credeţi?

1. Queen’s Counsel – consilier al reginei.

2. Henryk Nikolai Gorecki (n. 1933), compozitor polonez.

ii

După o oră, automobilul lui Vernon, ridicol de mic ca să fie condus de un şofer, îl lăsă pe Clive în South Kensington. Vernon se dădu şi el jos, ca să-şi ia rămas-bun.

— Îngrozitoare funeralii.

— Nici măcar n-au dat ceva de băut.

— Biata Molly.

Intrat în casă, Clive se opri un minut în hol, îmbibându-se de căldura radiatoarelor şi de linişte. Un bileţel lăsat de menajeră îl informă că avea un termos de cafea în studio. Fără să-şi scoată paltonul, urcă până la încăperea respectivă, luă un creion şi o coală de partitură şi, proptit pe pian, mâzgăli iute cele zece note coborâtoare. Stătea în picioare lângă fereastră, cu ochii pironiţi pe hârtie, imaginându-şi intervenţia contrapunctică a violoncelelor. Erau multe zile în care comanda de a compune *Simfonia Mileniului* devenea pentru el o povară ridicolă: o imixtiune birocratică în libertatea sa de creaţie; îngrijorarea privind locul cel mai propice unde marele dirijor italian Guido Bo ar fi putut repeta cu British Symphony Orchestra; iritarea suportabilă, dar constantă, a scrutinelor de presă ditirambice sau ostile; faptul că deja nu reuşise să respecte două termene – atâta doar că mai erau mulţi ani până la începutul mileniului. Erau însă şi zile, precum cea de azi, când nu se gândea decât la muzică şi nu se putea desprinde de ea. Cu mâna stângă, amorţită încă de frig, în buzunarul paltonului, se aşeză la pian şi cântă pasajul aşa cum îl scrisese, încet, cromatic şi cu un ritm înşelător. De fapt, existau două secvenţe temporale. Apoi, lucrând tot numai cu dreapta şi în tempo încetinit, improviză linia crescătoare a violoncelelor pe care o cântă, cu variaţii, de câteva

ori, până se simţi satisfăcut. Puse pe portativ şi această parte nouă, situată la limita de sus a tonului violoncelelor şi care trebuia să aibă efectul sonor al unei furibunde energii ţinute în frâu. Mai târziu, în secţiunea finală a simfoniei, eliberarea acestei energii avea să producă un năvalnic sentiment de bucurie.

Se ridică de la pian şi-şi turnă o ceaşcă de cafea, pe care o bău în colţişorul lui preferat de lângă fereastră. Trei şi jumătate şi deja destul de întuneric pentru a aprinde lămpile. Molly era cenuşă. Va lucra toată noaptea şi va dormi până la prânz. De fapt, ce altceva ar fi putut face? Făureşte ceva şi pe urmă mori. Îşi termină cafeaua, străbătu din nou camera în direcţie inversă şi, în picioare, încovoiat deasupra claviaturii, cu paltonul pe el, cântă cu ambele mâini, în lumina muribundă a înserării, notele aşa cum le scrisese. Aproape bine, aproape adevărat. Sugerau o seacă tânjire după ceva de neatins. După cineva. Acestea erau momentele când îi telefona ca s-o invite la el, când era prea agitat ca să petreacă mult timp la pian, dar şi prea excitat de noile sale idei ca să-l ignore. Ea, dacă era liberă, venea, făcea un ceai sau prepara băuturi exotice şi şedea în fotoliul vechi şi ros din colţ. Înfiripau o discuţie, sau ea îl ruga să cânte ceva şi asculta cu ochii închişi. Avea preferinţe surprinzător de austere pentru o femeie atât de petrecăreaţă. Bach, Stravinski, foarte rar Mozart. Dar pe vremea aceea încetase să mai fie o fetişcană, nu mai era amanta lui. Se simţeau bine împreună, prea obişnuiţi unul cu celălalt ca să cadă pradă pasiunii şi bucuroşi că fiecare e liber să vorbească despre problemele sale. Era ca o soră pentru el: îi judeca femeile cu mult mai multă generozitate decât acorda el bărbaţilor ei. Altminteri discutau despre muzică sau gastronomie. Acum devenise cenuşă fină, într-o urnă de alabastru păstrată de George pe şifonier.

În sfârşit se încălzise suficient, deşi mai simţea înţepături în mâna stângă. Îşi scoase paltonul şi-l aruncă pe fotoliul favorit al lui Molly. Înainte de a reveni la pian, făcu înconjurul camerei şi aprinse luminile. Mai bine de două ore se ocupă de partitura pentru violoncel şi schiţă pe mai departe orchestraţia, ignorând bezna de afară şi zgomotele discordante, înăbuşite, de ambreiaj, produse de maşini în ora de vârf. Nu era decât un pasaj de legătură dinaintea finalului; ceea ce-l fascina era promisiunea, aspiraţia – şi-o imagina ca pe un şir de trepte vechi, tocite, care suiau, pierzându-se încet din vedere –, dorinţa de a urca tot mai sus şi mai sus şi de a ajunge la sfârşit, cu ajutorul unei mişcări largi, la o cheie îndepărtată şi, cu picături de sunet căzând rar, ca ceaţa care se împrăştie, la o melodie concluzivă, o valedicţiune, o melodie recognoscibilă, de o frumuseţe pătrunzătoare, care îşi va transcende vetusteţea şi va părea că jeleşte secolul ce moare, cu toată cruzimea lui lipsită de noimă, şi că îi celebrează, în acelaşi timp, inventivitatea strălucitoare. Mult după ce se va fi stins entuziasmul primei audiţii, mult după ce serbările mileniului, focurile de artificii, analizele şi sintezele istorice se vor fi săvârşit, această melodie irezistibilă va dăinui, o elegie pentru veacul mort.

Acesta nu era numai visul lui Clive, ci şi al comitetului care alesese un compozitor capabil să vizualizeze acest fragment suitor ca pe un şir de trepte de piatră străvechi şi tocite. Chiar şi suporterii săi, cel puţin cei din anii ’70, îi acordau atributul de „arhi-conservator“, în timp ce criticii preferau să-l numească „retrograd“, dar cu toţii erau de acord că Linley era în stare să compună o melodie la fel de bine ca Schubert sau McCartney. Lucrarea îi fusese comandată din timp, ca să „se poată cânta“ în conştiinţa publicului. I se sugerase, printre altele, lui Clive că un fragment zgomotos şi optimist pentru alămuri ar fi putut fi folosit drept

temă muzicală a unei importante emisiuni informative de televiziune. Comitetul – luat în derâdere de muzicologi ca fiind „cu gusturi de precupeaţă“ – dorea mai mult decât orice o simfonie din care să se poată distila cel puţin o temă, un imn, o elegie pentru malignul secol revolut, care să poată fi inclusă în serbările oficiale, aşa cum fusese integrată „Nessun dorma“ într-un campionat de fotbal. Inclusă, iar apoi lăsată liberă, să-şi câştige, dacă poate, o viaţă independentă în conştiinţa publicului, pe parcursul mileniului trei.

Pentru Clive Linley, problema era simplă. Se socotea urmaşul lui Vaughan Williams şi considera că termeni de genul „conservator“ erau nerelevanţi, o calchiere inutilă a vocabularului politic. În plus, în anii ’70, când începuse să devină cunoscut, muzica atonală şi aleatorie, înşiruirea întâmplătoare a tonalităţilor, muzica electronică, dezintegrarea acordurilor, de fapt tot proiectul modernist devenise o nouă ortodoxie predată la conservator. Nu încăpea îndoială că nu el, ci partizanii acestei concepţii despre muzică erau reacţionari. În 1975 Clive publicase o cărţulie de vreo sută de pagini care, ca toate manifestele demne de acest nume, era un atac, dar şi o apologie. Vechea gardă a modernismului întemniţase muzica în academii, unde era profesionalizată cu gelozie, izolată şi sterilizată, legătura ei vitală cu publicul universal fiind trufaş ruptă. Clive descria sardonic un concert subvenţionat de stat, programat într-o catedrală aproape pustie, în care, mai bine de o oră, picioarele pianului fuseseră lovite cu gâtul unei viori sparte. O notă din program îţi explica, referindu-se şi la Holocaust, de ce nu este viabil nici un alt gen de muzică în stadiul actual al istoriei Europei. Pentru creierele mărunte ale zelatorilor, sublinia Clive, orice succes, oricât de restrâns, orice apreciere publică, era un semn

indubitabil al compromisului şi eşecului estetic. Dar când se vor scrie istoriile definitive ale muzicii occidentale a veacului al douăzecilea, se va vedea că ceea ce a triumfat cu adevărat ţine de blues, jazz, rock şi de tradiţiile în continuă evoluţie ale muzicii folk. Aceste forme demonstrează amplu că nu există nici o incompatibilitate între melodie, armonie şi ritm, pe de o parte, şi inovaţie, pe de alta. În domeniul muzicii culte, nu va conta decât prima jumătate a secolului, şi numai prin anumiţi compozitori, printre care Clive nu-l număra pe Schoenberg din ultima perioadă de creaţie şi pe cei „de teapa lui".

Atacul se oprea aici. Apologia împrumuta şi deforma cunoscuta idee din Eclesiast: sosise vremea ca muzica să fie eliberată din cătuşele comisarilor, sosise vremea să se restabilească comunicativitatea esenţială a muzicii care, în Europa, fusese creată în spiritul tradiţiei umaniste ce punea în centru enigma naturii umane: sosise vremea să se recunoască faptul că o prezentare publică înseamnă o „comuniune seculară", sosise vremea să se recunoască prioritatea ritmului, a tonalităţii, a naturii elementare a melodiei. Ca să se întâmple toate astea, fără să repetăm, pur şi simplu, muzica trecutului, trebuie elaborată o definiţie contemporană a frumosului, lucru imposibil, la rându-i, fără înţelegerea unui „adevăr fundamental". Ajuns în acest punct, Clive împrumutase cu îndrăzneală din nişte eseuri nepublicate, foarte speculative, ale unui coleg al lui Noam Chomsky, citite de el pe când îşi petrecea vacanţa în casa autorului de la Cape Cod: capacitatea omului de a „citi" ritmuri, melodii şi armonii încântătoare, ca şi abilitatea exclusiv umană de a învăţa limbi străine sunt programate genetic. Antropologii au dovedit prezenţa celor trei elemente în toate culturile muzicale. Urechea noastră este perfect acordată pentru a percepe armonia. (Mai mult, dizarmonia devine

neinteresantă, fără noimă, dacă nu este încadrată de armonie.) Înţelegerea unei linii melodice este un act mental complex, dar la îndemâna oricărui copil, ne-am născut cu această moştenire, suntem *homo musicus*. De aceea, definirea frumosului în muzică presupune a defini în prealabil natura umană, ceea ce ne duce înapoi la ştiinţele umaniste, la comunicativitate…

Publicarea cărţii *Rechemarea frumosului* de Clive Linley a fost planificată în aşa fel încât să coincidă cu premiera de la Wigmore Hall a lucrării sale *Dansuri simfonice ale dervişilor pentru coarde de virtuoz*, o operă de o extraordinară strălucire polifonică, întreruptă de o tânguire atât de hipnotică, încât fu imediat iubită şi detestată în egală măsură, asigurând, prin asta, reputaţia şi circulaţia cărţii.

Lăsând la o parte creaţia, compunerea unei simfonii cere muncă fizică încordată. Fiecare secundă din timpul de interpretare presupune scrierea, notă de notă, a partiturilor pentru peste douăzeci de instrumente, recitirea lor de la început şi ajustarea partiturii, cântatul lor încă o dată, rescrierea, pe urmă aşteptarea tăcută ca urechea interioară să sintetizeze şi să orchestreze mulţimea verticală de mâzgălituri şi ştersături: noi intervenţii până când bara este corectă şi apoi iarăşi interpretarea ei la pian. La miezul nopţii Clive scrisese versiunea extinsă a pasajului ascendent şi începea să formuleze marele hiatus orchestral ce avea să preceadă schimbarea amplă de cheie. Până la patru dimineaţa terminase părţile majore şi ştia exact cum va funcţiona modulaţia, cum se vor evapora ceţurile.

Se ridică, epuizat, de la pian, satisfăcut de progresul făcut, dar îngrijorat: adusese masiva maşinărie de sunete până la un punct de unde putea începe să trudească la final, dar asta n-o putea face decât cu ajutorul unei invenţii inspirate – tema finală, în prima şi cea mai simplă formă a

ei, afirmată îndrăzneţ printr-un solo de instrument de suflat sau de vioara întâi. Ajunsese la miezul problemei şi se simţea împovărat. Stinse lămpile şi coborî în dormitor. Nu avea nici măcar o schiţă preliminară, nici o frântură de melodie, nici o intuiţie şi ştia că nu-i va veni nimic în minte dacă rămâne la pian şi se încruntă tare. Inspiraţia va veni când va vrea ea. Experienţa îl învăţase că cel mai bun lucru de făcut era să se relaxeze, să se îndepărteze de pian, dar să rămână atent şi vioi. Va trebui să facă o plimbare lungă la ţară, poate chiar o serie de plimbări mai lungi. Avea nevoie de munţi, de bolta necuprinsă a cerului. Poate în Districtul Lacurilor. Cele mai izbutite idei îi veneau întotdeauna prin surprindere, după ce bătuse douăzeci de mile cu piciorul şi se gândea la cu totul altceva.

Ajuns în sfârşit în pat, zăcând pe spate în întunericul complet, încordat, vibrând încă de atâta efort mental, văzu dungi zimţate de culori primare curgându-i peste retină, îndoindu-se şi producând mici explozii solare. Avea picioarele ca de gheaţă, dar braţele şi pieptul îi dogoreau. Anxietatea privind munca sa se transformase în metalul mai grosolan al temerilor nocturne: boala şi moartea, abstracţiuni focalizate curând în senzaţia pe care o mai avea încă în mâna stângă. Era rece, inflexibilă şi îl furnica de parcă ar fi şezut pe ea o jumătate de ceas. O masă cu dreapta şi o plimbă pe abdomenul cald. Nu simţise Molly exact acelaşi lucru când se dusese să cheme taxiul lângă hotelul Dorchester? El nu avea o pereche, o soţie, un George care să-l îngrijească, şi poate că aceasta constituia un atu. Ce avea, în schimb? Se răsuci pe o parte şi strânse păturile în jurul trupului său. Azilul, cu televizorul în sufrageria comună, cu bătrâni pufăind din chiştoace de ţigară, mirosind a urină, cu saliva curgându-le din colţul gurii. Aşa ceva nu putea suporta. Dimineaţa se va duce la doctor. Dar chiar aşa procedase şi Molly, iar ei o trimiseseră la

analize. Se puteau ocupa de degradarea ta, dar n-o puteau stăvili. Atunci, ţine-te departe, monitorizează-ţi propriul declin, iar când nu mai poţi lucra, nu mai poţi trăi demn, termină cu viaţa tu însuţi. Dar cum să se asigure că nu va depăşi punctul critic – atins atât de repede de Molly – dincolo de care va fi prea neputincios, prea zăpăcit, prea tâmpit ca să se mai sinucidă?

Ridicole gânduri! Se ridică în capul oaselor, bâjbâi după întrerupătorul veiozei şi scoase de sub o revistă somniferele pe care le evita. Luă unul şi se lăsă pe spate pe perne, mestecând încet. Masându-şi în continuare mâna, se încurajă cu gânduri cuminţi. O prinsese frigul, asta era tot, şi era peste poate de obosit. Scopul corect al vieţii sale era să lucreze, să termine simfonia, găsindu-i punctul culminant. Ceea ce fusese, cu o oră înainte, un gând împovărător devenise acum o alinare. După zece minute stinse lumina şi se întoarse pe o parte: putea conta oricând pe muncă. Va face o drumeţie în Districtul Lacurilor. Numele magice îl calmau: Blea Rigg, High Stile, Pavey Ark, Swirl How. Va merge de-a lungul Văii Langstrath, va traversa pârâul şi va urca spre Scaffel Pike, după care se va întoarce pe la Allen Crags. Cunoştea bine acest circuit. Mergând cu paşi mari, sus pe culme, se va întrema, va putea vedea clar.

Înghiţise porţia de cucută, n-avea să-l mai chinuie nici o fantasmagorie. Chiar şi acest gând era liniştitor, aşa că, înainte să-i ajungă substanţele chimice la creier, îşi trăsese genunchii spre piept şi se simţea eliberat. Hard Knott, Ill Bell, Cold Pike, Poor Crag, Sărmana Molly…

II

i

În timpul unei atipice perioade mai relaxate, dimineaţa, lui Vernon îi trecu prin cap gândul că poate nici nu exista. Timp de treizeci de secunde şezuse la masa lui de scris, pipăindu-şi atent scăfârlia cu buricele degetelor şi îngrijorându-se. De la sosirea la redacţie avusese discuţii separate şi intense cu patruzeci de oameni. Nu stătuse la taclale: în toate cazurile, cu două excepţii, luase hotărâri, stabilise priorităţi, atribuise sarcini, alesese, exprimase păreri care nu aveau cum să nu fie luate drept ordine. Exersarea autorităţii nu-i ascuţise simţurile, ca altădată; dimpotrivă, Vernon se simţea infinit de diluat: nu era altceva decât suma tuturor persoanelor care-l ascultaseră, şi când era singur nu însemna nimic. Când căuta, în solitudine, un gând, nu se găsea cine să-l gândească. Fotoliul său era gol, iar el, fin diluat, se întindea în toată clădirea, de la secţia metropolitană de la etajul şase, unde avea să intervină curând pentru a împiedica concedierea unui subaltern cu vechi state de serviciu, dar care nu avea habar de ortografie, până la subsol, unde cotizaţia pentru parcare îi determinase pe redactorii seniori să declare război şi pe un redactor-şef adjunct să ameninţe cu demisia. Fotoliul lui Vernon era gol, fiindcă el se afla în acelaşi timp la Ierusalim, în Camera Comunelor, la Cape Town şi Manila, împrăştiat pe tot globul, ca praful; era la TV şi la radio, la un dineu cu nişte episcopi, ţinea un discurs pentru cei din industria petrolului sau un seminar cu specialiştii din Uniunea Europeană. În scurtele momente petrecute în singurătate parcă se stingea lampa. Iar bezna ce se aşternea nu împresura şi nu deranja pe nimeni. Nu putea spune sigur nici că absenţa era a sa.

Sentimentul absenţei luase proporţii după funeraliile lui Molly. Punea tot mai mult stăpânire pe el. Azi-noapte se trezise lângă soţia lui adormită şi trebuise să-şi pipăie faţa ca să se asigure că mai este o entitate fizică.

Dacă şi-ar fi luat la o parte câţiva colegi mai vârstnici, la cantină, şi le-ar fi făcut confidenţe despre starea în care se afla, pe Vernon l-ar fi alarmat lipsa lor de reacţie. I se dusese vestea că este un om fără asperităţi, fără virtuţi sau vicii, o persoană ce nu exista cu adevărat. În cadrul categoriei sale profesionale, era venerat ca o non-entitate. Calea prin care devenise directorul publicaţiei *The Judge* era una dintre minunatele legende ale jurnalismului, greu de exagerat şi des repovestită în barurile din City. Cu ani în urmă, Vernon fusese adjunctul harnic şi lipsit de personalitate a doi redactori-şefi extrem de buni, în care calitate îşi dovedise talentul înnăscut de a nu-şi face nici duşmani, nici aliaţi. Când se îmbolnăvise corespondentul de la Washington, lui Vernon i se trasase sarcina să-l suplinească. În a treia sa lună dincolo de ocean, la un dineu în onoarea ambasadorului german, un reprezentant al Congresului îl confundase cu un reporter de la *Washington Post* şi-i vânduse un pont despre o abatere a Preşedintelui – un implant total de păr, plătit din banii contribuabililor. Toată lumea era de acord că scandalul „Capgate“ – poveste ce dominase politica internă americană timp de aproape o săptămână – fusese declanşat de Vernon Halliday de la *The Judge*.

Între timp, la Londra, cei doi buni redactori căzuseră pe rând victime ale cumplitelor şi sângeroaselor bătălii cu un consiliu de administraţie ultrabăgăreţ. Întoarcerea acasă coincisese cu realinierea bruscă a intereselor proprietarilor. Scena era împânzită de membrele retezate şi trupurile ciopârţite ale titanilor reduşi la scară. Jack Mobey, înlocuitorul numit chiar de

consiliu, nu reuşise să oprească scufundarea venerabilului cotidian pe piaţa presei. Nu mai rămăsese decât Vernon.

Acum şedea la birou, masându-şi, gânditor, ţeasta. Constatase, în ultimul timp, că învăţase să trăiască şi cu non-existenţa. Nu putea jeli prea multă vreme dispariţia a ceva – el însuşi – de care nu-şi mai amintea. Toate astea îl îngrijorau, dar neliniştea era deja veche de câteva zile. Apăruse, însă, şi un simptom fiziologic. Îi afecta toată partea dreaptă a capului, craniu şi creier deopotrivă – o senzaţie imposibil de descris în cuvinte. Sau poate că era vorba de întreruperea bruscă a unei senzaţii ce fusese atât de constantă şi de familiară, încât el nici nu ştiuse de ea – ca un zgomot de care devii conştient abia când a încetat. Ştia exact când începuse: seara trecută, când se ridicase de la cină. Dimineaţa, la deşteptare, era tot acolo, continuă şi inefabilă, nici frig, nici apăsare, nici plutire, dar ceva între ele. Poate cel mai nimerit cuvânt era *mort*. Emisfera dreaptă a capului său murise. Atâţia cunoscuţi de-ai săi răposaseră, încât în zăpăceala de acum începea să mediteze la propriu-i sfârşit ca la ceva banal: agitaţia înmormântării sau a incinerării, o undă de tristeţe ridicându-se şi apoi aplatizându-se în timp ce viaţa îşi vedea de drum. Poate că şi murise deja. Sau poate – şi era aproape convins de asta – nu-i trebuiau decât câteva lovituri zdravene de ciocan în respectiva parte a capului. Deschise sertarul biroului, în care găsi o riglă de metal, uitată acolo de Mobey, al patrulea redactor succesiv care nu izbutise să stăvilească vertiginoasa prăbuşire a tirajului. Vernon Halliday se lupta din răsputeri să nu devină cel de-al cincilea. Ridicase rigla în aer, la câţiva inci deasupra urechii drepte, când se auzi o bătaie în uşa oricum deschisă. Intră Jean, secretara, iar Vernon se văzu obligat să transforme lovitura într-un scărpinat dubitativ.

— Planul ediţiei. Douăzeci de minute.

Desprinse o foaie şi i-o întinse, lăsând restul pe masa de conferinţe, înainte de a bate în retragere.

Vernon parcurse repede materialele. La rubrica „Internaţional“, Dibben scria despre „Triumful lui Garmony la Washington“. Era musai să fie un articol ostil, sau cel puţin sceptic. Dacă era cu adevărat vorba de un triumf, n-avea ce căuta pe prima pagină. În secţiunea domestică, în sfârşit, un reportaj al redactorului de ştiinţă despre o maşină anti-gravitaţională inventată la o universitate din Ţara Galilor. Un subiect ce stârnea curiozitatea, iar Vernon făcuse presiuni să se publice, închipuindu-şi că era o şmecherie pe care să ţi-o legi sub tălpile pantofilor. De fapt, se dovedise a fi vorba de o maşinărie ce cântărea patru tone, consuma nouă milioane de volţi şi tot nu funcţiona. Oricum, aveau să publice articolul la subsolul paginii întâi. Tot la intern mai era „Cvartet pentru pian“: o pianistă născuse patru gemeni. Adjunctul său, împreună cu cei de la „Reportaje“ şi cu toată secţia „Interne“ se certau cu el pe chestia asta, camuflându-şi nazurile sub masca realismului. Cvadrupleţii nu mai sunt mare scofală în zilele noastre, spuneau, şi, în plus, nimeni nu auzise de mamă, care, pe deasupra, era lipsită de *sex-appeal* şi nu voia să stea de vorbă cu presa. Vernon avusese ultimul cuvânt. Luna trecută, cotaţia medie ABC fusese cu şapte sute de puncte sub cea din luna precedentă. Lui *The Judge* i se apropia sorocul. Vernon nu renunţase la ideea de a publica un reportaj despre nişte fraţi siamezi lipiţi în regiunea şoldului – nedespărţibili prin operaţie, întrucât unul avea inima slabă – care obţinuseră o slujbă în administraţia locală. „Dacă vrem să salvăm gazeta“ – îi plăcea să spună la şedinţa de redacţie matinală – „trebuie să ne murdărim toţi pe mâini“. Îl aprobau cu toţii din cap, dar nimeni nu era de acord. Din punctul de vedere al vechii gărzi, al „grămăticilor“, *The Judge*

trebuia să reziste sau să piară numai prin probitatea lui intelectuală. Se simţeau în siguranţă când îşi anunţau opinia, fiindcă nici unul dintre angajaţii ziarului, cu excepţia predecesorilor lui Vernon, nu fusese vreodată disponibilizat.

Soseau deja primii editori ai secţiunilor, cu adjuncţii lor, când Jean îi făcu semn cu mâna, din uşă, să ridice telefonul. Probabil că era ceva important, fiindcă buzele lui Jean morfoleau un nume. George Lane, spuneau buzele ei.

Vernon se întoarse cu spatele la cei din încăpere, amintindu-şi cum, la înmormântare, evitase să se apropie de Lane.

— George. Înmormântarea m-a mişcat profund. Intenţionam să-ţi scriu o…

— Bine, bine. A apărut ceva nou. Cred că ar fi bine să vezi cu ochii tăi.

— Ce anume?

— Fotografii.

— Le poţi trimite prin curierul pe bicicletă?

— Nici nu se discută, Vernon. E ceva senzaţional. Nu poţi veni tu?

Dispreţul pe care-l nutrea Vernon faţă de George Lane nu i se datora în totalitate lui Molly. Lane deţinea 1,5% din *The Judge* şi investise bani în relansarea ce pricinuise prăbuşirea lui Jack Mobey şi ascensiunea lui Vernon. George şi-l considera pe Vernon îndatorat. De asemenea, George era total străin de ziaristică, ceea ce-l încuraja să creadă că redactorul unui cotidian naţional îşi putea părăsi redacţia la unsprezece şi treizeci dimineaţa, pentru a hoinări prin Londra centrală, până la Holland Park.

— În momentul ăsta, zise Vernon, sunt extrem de ocupat.

— Dar nu înţelegi că-ţi fac un hatâr nemaipomenit? Pentru un pont ca ăsta, *The Judge* ar putea comite şi o crimă.

— Aş putea trece pe la tine diseară, după nouă.

— E bine şi aşa. Ne vedem diseară, zise, supărat, George, şi închise.

Deja toate scaunele din jurul mesei pentru conferinţe, în afară de unul, fuseseră ocupate, iar când Vernon se aşeză în scaunul liber, murmurul conversaţiei se domoli. Îşi atinse tâmpla cu vârfurile degetelor. Acum, că era înconjurat de semeni, în vâltoarea muncii, absenţa interioară nu-l mai deranja. Avea în faţă, deschisă, ediţia de ieri a ziarului. Întrebă, în liniştea aproape desăvârşită:

— Cine a redactat articolul despre mediul înconjurător?

— Pat Redpath.

— La ziarul nostru, „de sperat“ nu se poate folosi ca locuţiune adverbială, în orice caz, nu într-un articol de fond. Iar „nimeni“ se acordă cu un verb la singular. Pot spera că toată lumea înţelege atâta lucru?

Vernon simţi aprobarea celor din jurul mesei. „Grămăticilor“ le plăceau observaţiile de acest gen. Împreună, aveau să conducă ziarul pe ultimul lui drum, dar cu sintaxa impecabilă.

Odată epuizate observaţiile menite să-i înveselească pe colaboratori, Vernon expuse problemele în viteză. Una dintre puţinele sale inovaţii de succes fusese scurtarea şedinţei zilnice de redacţie de la patruzeci la numai cincisprezece minute, cu ajutorul câtorva reguli impuse cu modestie: nu mai mult de cinci minute pentru autopsierea numărului precedent; răul făcut este bun făcut; fără bancuri sau glume de tot soiul – el nu obişnuia să spună bancuri, deci n-avea nimeni voie s-o facă. Trecu la paginile de politică internaţională şi se încruntă:

— O expoziţie de fragmente de ceramică la Ankara? Asta-i ştire? Şi încă în opt sute de cuvinte? Pur şi simplu nu înţeleg, Frank.

Frank Dibben, redactor adjunct pentru paginile internaţionale, îi explică, poate cu o umbră de ironie:

— Păi, vezi tu, Vernon, e vorba de o fundamentală schimbare de paradigmă în modul cum înţelegem impactul vechiului Imperiu Persan asupra…

— Schimbările de paradigmă şi hârburile nu sunt ştiri, Frank.

Grant McDonald, secretarul de redacţie, aşezat în dreapta lui Vernon, interveni, blajin:

— Adevărul este că Julie nu ne-a trimis corespondenţa de la Roma. A fost nevoie de o umplutură…

— Să nu se mai întâmple. Pentru azi ce avem?

— Hepatita C.

— Dar materialul de la Associated Press?

— Al nostru este mai interesant, susţinu Dibben.

— Greşeşti. O plictiseală totală. Nici *Times Literary Supplement* nu l-ar publica.

Continuară să discute conţinutul ediţiei următoare. Pe rând, editorii rezumară articolele din secţiunile lor. Când îi veni rândul, Frank insistă ca ştirea despre succesul lui Garmony să fie principalul articol de pe prima pagină. Vernon îl ascultă răbdător, după care replică:

— Se află la Washington, când ar trebui să fie la Bruxelles. Bate palma cu americanii, fentându-i pe nemţi. Câştig pe termen scurt, dezastru pe termen lung. A fost un ministru de Interne infect, e şi mai deplorabil la Externe, iar dacă ajunge prim-ministru – ceea ce pare tot mai probabil – o să ne ducă pe toţi la sapă de lemn.

— Da, bine, îl aprobă Frank, dulceaţa tonului său ascunzând furia pe care o resimţea în urma mustrării legate de Ankara. Ai spus toate astea în articolul tău de fond, Vernon. Dar ceea ce contează, cred, nu e dacă suntem noi de acord cu acordul, ci dacă el are o semnificaţie importantă.

Vernon se întreba dacă ar putea să se autoconvingă să-l concedieze pe Frank. La urma urmei, cum îşi permitea să poarte un cercel?

— Absolut exact, Frank, zise, cordial. Suntem în Europa. Americanii doresc să fim în Europa. De acum, relaţia specială dintre naţiunile noastre aparţine trecutului. Acordul obţinut de Garmony este total lipsit de importanţă. Articolul va apărea în paginile din interior. Între timp, noi vom continua să-i facem zile fripte lui Garmony.

Îl ascultară apoi pe redactorul de sport, ale cărui pagini fuseseră recent dublate de Vernon, în detrimentul secţiunii dedicate artelor şi cărţilor. Pe urmă, veni la rând Lettice O'Hara, de la secţiunea de reportaje.

— Vreau să ştiu dacă putem continua cu acţiunea de caritate de la orfelinatul din Ţara Galilor.

— Am citit lista invitaţilor, răspunse Vernon. O mulţime de mari mahări. Dacă o dăm în bară, nu ne putem permite să plătim avocaţii.

Lettice păru uşurată şi se porni să descrie o investigaţie pe care o ordonase, referitoare la un scandal din lumea medicală olandeză.

— Se pare, explică ea, că există doctori care se folosesc de legea eutanasiei pentru a…

Vernon o întrerupse:

— Vreau să public povestea cu gemenii siamezi în ziarul de vineri.

Se auziră bombăneli şi gemete. Dar cine avea să obiecteze mai întâi? Lettice:

— Nici măcar nu avem o fotografie.

— Atunci trimite pe cineva la Middlesbrough după-amiază.

Se aşternu o tăcere posomorâtă, aşa că Vernon continuă:

— Auziţi, lucrează într-o direcţie a departamentului local de igienă, numită „Planuri de viitor". Visul oricărui redactor.

Editorul pentru probleme interne, Jeremy Ball, luă cuvântul:

— Am vorbit cu ei săptămâna trecută şi era OK. Dar ieri au telefonat. Adică, cealaltă jumătate.

Celălalt cap. Spunea că nu doreşte să fie intervievat. Nu-şi vrea poza la ziar.

— Dumnezeule! exclamă Vernon. Dar nu vedeţi? Tocmai asta-i senzaţional! S-au certat! E primul lucru de care este curioasă toată lumea – cum tranşează o dispută?

Lettice avea o mină de înmormântare. Spuse:

— Se pare că există urme de muşcături. Pe ambele feţe.

— Excelent! strigă Vernon. Nici un alt ziar n-a aflat nimic. Vineri, vă rog. Pagina trei. Mergem mai departe. Lettice? Un supliment de şase pagini pentru şahişti? Sincer, nu mă convinge.

ii

Mai trecură trei ore până ca Vernon să rămână din nou singur. Se găsea în anticamera toaletei, unde se admira în oglindă, clătindu-se pe mâini. Îşi vedea faţa în oglindă, dar nu era pe deplin convins că era el. Senzaţia – sau non-senzaţia – îi ocupa în continuare partea dreaptă a capului, ca o bască prea strâmtă. Dacă trăgea cu degetul o linie pe creştet, putea identifica hotarul, linia de demarcaţie unde senzaţia de pe partea stângă devenea nu chiar opusul celei de pe dreapta, ci un fel de umbră, un fel de fantomă a ei.

Îşi ţinea mâinile sub uscătorul electric când apăru Frank Dibben. Vernon intui că bărbatul mai tânăr venise după el ca să-l provoace la o discuţie, întrucât experienţa de o viaţă îi spunea că unui jurnalist tânăr nu-i vine uşor să urineze, sau preferă să nu o facă, în prezenţa redactorului-şef.

— Ştii, Vernon, zise Frank, de unde stătea în faţa urinalului, regret ce s-a întâmplat dimineaţă. Ai absolută dreptate în ceea ce-l priveşte pe Garmony. Eu mi-am dat în petic.

Ca să nu trebuiască să-şi mute ochii de la uscător şi să fie obligat să vadă ce face redactorul de ştiri din străinătate, Vernon apăsă pe buton, oferindu-şi încă un jet de aer fierbinte. De fapt, Dibben se uşura copios, chiar cu un zgomot de cascadă. Da, da, dacă va pune vreodată pe cineva pe liber, acela va fi Frank, care acum îşi scutura viguros mădularul, cu o secundă prea mult, şi nu-l slăbea cu scuzele:

— Voiam să ştii că ai absolută dreptate să nu-i acorzi mai mult spaţiu.

Cassius[1] e flămând, gândi Vernon. Va ajunge în fruntea secţiei, după care va ţinti la postul meu.

Dibben se îndreptă spre chiuvetă. Vernon îi puse mâna pe umăr, atingerea iertătoare.

— Nici o problemă, Frank. Prefer să discutăm în contradictoriu la şedinţă. Ăsta-i chiar rostul discuţiei.

— Eşti drăguţ că spui asta, Vernon. Pur şi simplu, n-aş fi vrut să crezi că dau dovadă de slăbiciune în cazul Garmony.

Acest festival al tutuirii puse capăt dialogului. Vernon slobozi un râs scurt, încurajator, şi ieşi pe coridor. Chiar lângă uşă îl aştepta Jean, cu un teanc de corespondenţă ce trebuia semnată. În spatele ei, Jeremy Ball, iar dincolo de el Tony Montano, directorul administrativ. O a patra persoană, pe care Vernon nu reuşi s-o identifice, tocmai se alipea cozii. Vernon o porni spre biroul său, semnând din mers scrisorile şi ascultând-o pe Jean, care-i recita întâlnirile fixate pentru acea săptămână. Toţi ceilalţi veneau după el. Ball zise:

— În legătură cu fotografia de la Middlesbrough. Aş dori să preîntâmpin necazurile pe care le-am avut la Olimpiada handicapaţilor în cărucioare. M-am gândit să publicăm o fotografie cât mai decentă…

— Vreau o poză şocantă, Jeremy. Jean, nu mă pot întâlni cu ei în aceeaşi săptămână. Ar face impresie proastă. Amână-l pe joi.

— Mă gândeam la ceva serios, victorian. La un portret demn.

— El pleacă în Angola. Ideea era că se va duce direct la Heathrow[2] după întrevedere.

— Domnule Halliday?

— Nu vreau portrete demne, nici măcar în necrologuri. Pune-i să ne arate cum şi-au cadorisit unul celuilalt urmele de muşcături. OK, am să-l primesc înainte de plecare. Tony, îmi spui ceva despre parcare?

— Mă tem că am văzut ciorna scrisorii de demisie.

— Nu cred că nu se găseşte un spaţiu mititel.

— Am încercat absolut totul. Şeful de la întreţinere ne oferă locul lui, contra trei mii de lire.

— Nu riscăm să fim acuzaţi de senzaţionalism?

— Semnează de două ori şi pune-ţi iniţialele pe locul marcat.

— Ăsta nu-i un risc, Jeremy. Este o făgăduială. Dar Tony? Şeful de la întreţinere nici măcar nu are maşină.

— Domnule Halliday?

— Parcarea este dreptul lui.

— Oferă-i cinci sute. Asta-i tot, Jean?

— Nu mă simt capabil să fac o astfel de fotografie.

— Mai este scrisoarea de mulţumire către episcopi, acum o dactilografiază.

— Ce-ar fi să-i fotografiez cum vorbesc amândoi la telefon?

— Scuzaţi-mă. Domnule Halliday?

— Anemic. Vreau un clişeu care să spună o poveste. S-a dus vremea mâinilor curate. Auzi, mai bine-l dai afară din parcare pe şeful de la întreţinere, dacă tot n-o foloseşte.

— Ar intra în grevă, ca data trecută. Ne-au blocat toate terminalele.

— Bine. Alege tu, Tony. Între cinci sute de lire şi terminale.

— Voi ruga pe unul din fotoreporteri să vină şi să…

— Nu te osteni. Pur şi simplu, trimite-l la Middlesbrough.

— Domnule Halliday? Sunteţi domnul Vernon Halliday?

— Cu cine am onoarea?

Grupul sporovăitor se opri brusc şi un individ slab şi chel, cu vestonul costumului negru încheiat până la ultimul nasture, îşi făcu loc cu coatele şi-l bătu pe Vernon pe braţ cu un plic, punându-i-l apoi în mână. După care omul se înfipse bine pe picioarele răşchirate şi declamă, monoton, citind

de pe o foaie ţinută în dreptul ochilor cu ambele mâini:

— Prin puterea cu care sunt investit de Tribunalul numit în antet, din Registrul Principal, vă fac cunoscut, Vernon Theobald Halliday, ordinul numitului Tribunal, după cum urmează: că Vernon Theobald Halliday, domiciliat pe strada The Rooks, numărul unsprezece, Londra NW1, redactor-şef al ziarului *The Judge*, nu va publica, nu va ordona să se publice, nu va distribui sau disemina prin mijloace electronice sau orice alte mijloace, nu va descrie în tipar şi nici nu va determina tipărirea unor descrieri ale ceea ce de acum încolo se va numi materialul, nici nu va descrie natura şi termenii acestui ordin, materialul numit anterior fiind…

Individul cel slab ezită, încercând să întoarcă foaia, iar redactorul-şef, redactorul pentru probleme interne, adjunctul redactorului pentru probleme externe şi directorul administrativ se ridicară pe vârfuri şi se aplecară înainte, aşteptând.

— …orice reproducere fotografică sau versiune a acestei reproduceri, fie că este gravată, desenată, pictată sau produsă prin alte mijloace, care să semene cu domnul John Julian Garmony, domiciliat la Carlton Gardens numărul unu…

Garmony!

Toată lumea începu să vorbească simultan şi ultimele înfloriri retorice ale slăbănogului îmbrăcat într-un costum cu două numere prea mic se pierdură în vacarm. Vernon porni din nou spre birou. Era vorba de măsuri de prevedere. Dar nu deţineau nici un fel de material despre Garmony, absolut nimic. Intră în birou, îi făcu vânt uşii cu piciorul, să se închidă, şi formă un număr de telefon.

— George. Fotografiile sunt ale lui Garmony.

— Nu spun nimic până nu vii la mine.

— El mi-a trimis deja un ordin de interdicţie.

— Ţi-am spus că-s senzaţionale. Cred că argumentele tale privind interesul public vor fi imbatabile.

Abia aşeză receptorul, că sună telefonul privat. Era Clive Linley, pe care Vernon nu-l mai văzuse de la incinerare.

— Trebuie să discut ceva cu tine.

— Clive, zău că nu-i momentul cel mai nimerit, din punctul meu de vedere.

— Nu, îmi dau seama. Dar aş vrea să ne vedem. E important. Ce zici de diseară, după serviciu?

Distinse în vocea vechiului său prieten o notă gravă, care-l împiedică să refuze imediat. Încercă, totuşi, fără prea multă convingere:

— Am avut o zi sinistră…

— Nu durează mult. E ceva important, cu adevărat important.

— Bine, ascultă. Mă duc diseară la George Lane. Ce-ar fi să trec pe la tine înainte?

— Vernon, îţi sunt profund recunoscător.

După convorbirea telefonică, îşi îngădui să se mire, timp de câteva secunde, de stilul folosit de Clive. Atât de insistent, cu o nuanţă lugubră, atât de solemn. Evident că se întâmplase ceva neplăcut. Lui Vernon i se făcu ruşine de lipsa lui de mărinimie. Clive se dovedise un prieten devotat, cu prilejul destrămării celei de a doua căsnicii a lui Vernon, mai mult, îl încurajase să vâneze postul de redactor-şef, când toţi ceilalţi credeau că ar fi o pierdere de vreme. Acum patru ani, când Vernon zăcuse în spital, pradă unei infecţii virale a măduvei osoase, Clive îl vizitase aproape zilnic, aducându-i cărţi, casete muzicale şi video, şampanie. În 1987, când Vernon şomase câteva luni, îi împrumutase zece mii de lire. Vernon descoperise după doi ani, din întâmplare, că prietenul său împrumutase banii de la bancă. Iar acum, el, Vernon, se purtase ca un porc cu prietenul aflat la nevoie.

Îl sună pe Clive, dar nu răspunse nimeni. Tocmai încerca să mai formeze o dată numărul, când fu întrerupt de sosirea directorului administrativ, care-l aducea cu el pe jurist-consultul ziarului.

— Ai un material despre Garmony despre care nu ne-ai informat?

— Nici poveste, Tony. E clar că circulă vreun zvon şi a intrat în panică. Ar trebui să verificăm dacă ordinul a fost trimis şi altor ziare.

— Am verificat. N-a fost, zise jurist-consultul.

Tony făcea o mutră neîncrezătoare.

— Deci nu ştii nimic?

— Absolut nimic. Un fulger din senin.

Urmară alte întrebări bănuitoare de acelaşi gen şi alte tăgăduieli din partea lui Vernon. La plecare, Tony mai zise:

— N-ai să faci nimic fără să ştim şi noi, nu-i aşa, Vernon?

— Doar mă cunoşti, răspunse el, făcându-i cu ochiul.

Nici nu ieşiseră bine cei doi, că şi întinse mâna după telefon şi formă numărul lui Clive, când îi ajunse la urechi larma din biroul mare. Uşa i se dădu de perete şi năvăli în birou o femeie, urmată de Jean, care-şi înălţă ochii spre tavan, spre cunoştinţa redactorului-şef. Femeia încremeni în faţa mesei sale de lucru, hohotind. Ţinea în mână o scrisoare mototolită. Era corectoarea dislexică. Nu se înţelegea tot ce spunea, dar Vernon reuşi să distingă o propoziţie repetată:

— Aţi spus că mă apăraţi. Aţi promis.

N-avea de unde să ştie în momentul acela, dar clipa dinainte ca ea să-i deschidă uşa fusese ultima lui ocazie de a fi singur, până la nouă şi jumătate seara, când avea să iasă din clădire.

1. Aluzie la unul dintre personajele tragediei *Iulius Caesar* de William Shakespeare.

2. Aeroportul principal al Londrei.

iii

Lui Molly îi plăcea să spună că ceea ce aprecia cu deosebire la casa lui Clive era faptul că el locuia în ea de atât de multă vreme. În 1970, când majoritatea celor de o vârstă cu el încă trăiau în odăi închiriate şi mai aveau câţiva ani buni până să-şi cumpere primele apartamente igrasioase, la subsolul imobilelor, Clive moştenise de la un unchi bogat şi fără copii o gigantică vilă ornamentată cu stuc, care cuprindea un atelier de pictură cu două niveluri, construit în acest scop la etajele trei şi patru, ale cărui geamuri arcuite, vaste, dădeau spre nord, înspre o îngrămădeală de acoperişuri povârnite. În spiritul epocii şi al tinereţii sale – avea, pe atunci, douăzeci şi unu de ani – pusese să se zugrăvească în purpuriu exteriorul şi umpluse interiorul cu prieteni – cu precădere muzicieni. Trecuseră prin studio şi niscaiva oameni celebri. John Lennon şi Yoko Ono petrecuseră o săptămână la el. Jimi Hendrix dormise o noapte şi provocase, mai mult ca sigur, un incendiu ce distrusese balustrada scărilor. Pe măsură ce se consuma deceniul, casa devenea tot mai liniştită. Amicii continuau să vină, dar nu rămâneau decât o zi sau două şi nu mai dormea nimeni pe podea. Stucul îşi recăpătă culoarea crem, Vernon fusese chiriaş timp de un an, Molly îşi petrecuse acolo o vară, un pian fusese urcat până sus, în studio, se construiseră rafturi de cărţi, în locul carpetelor roase fuseseră întinse covoare orientale şi casa se umpluse cu piese disparate de mobilier victorian. Cu excepţia câtorva saltele vechi, foarte puţine obiecte au fost aruncate, ceea ce-i plăcuse, probabil, lui Molly, pentru că locuinţa devenise istoria unei vieţi acum mature, istoria preschimbării gusturilor, istoria pasiunilor stinse, a

unei crescânde bunăstări. Primele tacâmuri comercializate de magazinul Woolworth mai împărţeau sertarul din bucătărie cu setul de argintărie veche. Uleiuri de pictori impresionişti englezi şi danezi atârnau pe perete în vecinătatea unor afişe îngălbenite ce dădeau seama de primele succese ale lui Clive sau anunţau faimoase concerte rock – The Beatles la Stadionul Shea, Bob Dylan pe Isle of Wight, Rolling Stones la Altamont. Câteva afişe erau mai valoroase decât tablourile.

La începutul anilor '80, aceasta fusese locuinţa unui compozitor cu dare de mână, încă tânăr – Clive scrisese deja partitura muzicală pentru filmul de succes al lui Dave Spieler, *Crăciun pe Lună,* – şi o anumită demnitate (îşi spunea el în momentele de bună dispoziţie) părea că se prelinge din umbritele tavane înalte pe uriaşele sofale umflate şi pe toate chestiile – nu chiar vechituri, nici chiar antichităţi – cumpărate de pe Lots Road. Impresia de seriozitate devenise şi mai accentuată când o menajeră destoinică începuse să rânduiască totul. Nu-chiar-vechiturile fuseseră curăţate de praf şi ceruite, arătând a mobilă stil. Plecă şi ultimul chiriaş, iar peste casă se înstăpâni tăcerea caracteristică locurilor unde se munceşte. Timp de câţiva ani, Clive trecu rapid prin două căsătorii nebinecuvântate cu prunci, din care scăpă nevătămat. Cele trei femei pe care le cunoscuse de aproape locuiau în străinătate. Iubita lui din acea epocă, Susie Marcellan, trăia la New York, iar când venea la Londra, nu zăbovea prea mult. Anii şi multele succese îi strâmtaseră lui Clive făgaşul vieţii, până mai rămăsese doar esenţialul; îşi apăra intimitatea nu chiar cu îndârjire, dar cu o desăvârşită tactică a evaziunii. În acele zile, autorii de profile jurnalistice şi fotoreporterii nu erau invitaţi niciodată să-i calce pragul şi trecuse vremea când Clive trebuia să fure o oră, două, între petreceri sau întâlniri cu iubite

sau prieteni, ca să compună brusc nişte prime măsuri îndrăzneţe sau chiar o melodie completă. Politica uşilor deschise aparţinea istoriei.

Dar lui Vernon îi făcea încă plăcere să-l viziteze, ţinând seama de faptul că se maturizase, parţial, aici, iar casa îi deştepta numai amintiri dragi: fete simpatice, seri însufleţite de folosirea cumpătată a drogurilor, nopţi de trudă în dormitorul mic din spate. În epoca maşinii de scris şi a copiilor la indigo. Chiar şi acum, ieşind din taxi şi urcând treptele până la intrare, retrăi – dar numai fulgurant – o senzaţie pe care n-o mai avusese de mult: de autentică anticipare, un sentiment că ceva are să se întâmple.

Când Clive îi deschise uşa, Vernon nu percepu nici un indiciu imediat de derută sau criză. Prietenii se îmbrăţişară în hol.

— Avem şampanie în frigider.

Clive înhăţă o sticlă şi două pahare, iar Vernon urcă scările în urma lui. Aerul din casă părea stătut şi Vernon îşi spuse că, probabil, Clive nu ieşise de o zi sau două. O uşă întredeschisă îi îngădui să vadă dezordinea înfiorătoare din dormitor. Clive o ruga deseori pe menajeră să sară peste încăperea în care se afla, dacă era cufundat în lucru. Starea studioului confirmă impresia lui Vernon. Duşumeaua era ninsă cu foi de manuscris, în jurul pianului şi al tastaturii mini-computerului pe care-şi desăvârşea Clive orchestrarea erau răspândite farfurii şi ceşti murdare, pahare soioase. Aerul era închis şi umed, ca şi cum ar fi fost respirat de mai multe ori.

— Scuză dezordinea.

Împreună, măturară cărţile şi partiturile de pe fotolii, aşezându-se pe ele ca să bea şampanie şi să stea de vorbă. Clive îi povesti lui Vernon despre întâlnirea cu Garmony, la incinerarea lui Molly.

— Şi ministrul de Externe chiar a spus „cară-te-n mă-ta de aici"? întrebă Vernon. Am fi putut folosi asta la cronica mondenă.

— Absolut. Mă străduiesc să nu stau în calea nimănui.

De vreme ce se aflau la subiectul Garmony, Vernon îi făcu prietenului său un rezumat al celor două convorbiri avute dimineaţa cu George Lane. Era exact tipul de istorioară care-i stârnea interesul lui Clive, dar el nu manifestă nici o curiozitate în legătură cu fotografiile sau cu hotărârea judecătorească ce interzicea publicarea lor, părând că ascultă numai cu o ureche. Vernon nici nu terminase bine de povestit, şi Clive era deja în picioare. Umplu din nou paharele. Tăcerea care anunţa schimbarea subiectului era apăsătoare. Clive îşi aşeză undeva paharul şi se duse până în celălalt capăt al studioului, apoi se întoarse, masându-şi uşor dosul palmei stângi.

— M-am gândit la Molly, vorbi el în cele din urmă. La cum s-a dus, cât de repede, cât de neajutorată, la cum n-ar fi vrut să moară aşa cum a murit. Lucruri pe care le-am mai discutat.

Făcu o pauză. Vernon aşteptă, sorbind din pahar.

— Uite cam cum stau lucrurile. De câtăva vreme, am şi eu un motiv să mă sperii… (Ridică vocea, pentru a-l împiedica pe Vernon să-şi exprime îngrijorarea.) Sper să nu fie nimic grav. Ştii cum e, ceva ce te umple de sudori noaptea, iar dimineaţa ţi se pare caraghios. Dar nu despre asta vreau să-ţi vorbesc. Aproape sigur că nu e nimic, dar nu am ce pierde dacă te rog ceva. În ideea că m-aş îmbolnăvi grav, ca Molly, că aş lua-o razna şi aş începe să fac greşeli mari, ştii şi tu, erori de judecată, sau să nu mai cunosc numele lucrurilor, să nu mai ştiu cine sunt, probleme din astea… În cazul acesta, mi-ar plăcea să ştiu că cineva mă poate ajuta să termin… Adică, să mă ajute să mor… Mai ales dacă mă voi pomeni în situaţia de a nu putea hotărî singur, sau de a nu putea acţiona aşa cum am vrut. Aşadar, ceea ce doream să spun… era să te rog, fiind tu cel mai vechi prieten

al meu, să mă ajuţi, dacă-ţi dai seama că am ajuns în punctul când acest lucru trebuie făcut. Aşa cum ar fi trebuit s-o ajutăm şi pe Molly, dacă am fi fost în stare…

Clive nu-şi termină fraza, fiind oarecum descumpănit de atitudinea lui Vernon, care îl privea ţintă cu paharul ridicat, parcă încremenit în acţiunea de a bea. Clive îşi drese, sonor, glasul.

— Ştiu că nu e o rugăminte obişnuită. Mai ştiu şi că, în ţara asta, contravine legii şi n-aş vrea – fireşte, în cazul că ai spune da – să te pomeneşti că ai devenit infractor. Dar există metode, se pot găsi locuri şi, dacă s-ar ajunge la asta, aş dori să mă duci într-un astfel de loc cu avionul. Răspundere grea, pe care i-o pot cere numai unui prieten apropiat, ca tine. Tot ce mai am de adăugat este că nu m-a cuprins panica sau ceva de felul acesta. Am chibzuit îndelung.

Pe urmă, întrucât Vernon continua să-l privească fix şi să tacă, mai adăugă:

— Bun, asta era.

Vernon puse jos paharul, se scărpină în creştet şi se ridică în picioare.

— Nu vrei să-mi spui de ce anume te-ai speriat?

— Cu nici un preţ.

Vernon se uită la ceas. Deja întârziase de la întâlnirea cu George. Zise:

— Să fim înţeleşi. Ceea ce-mi ceri nu-i deloc un fleac. Am nevoie de timp de gândire.

Clive aprobă cu o mişcare a capului. Vernon se îndreptă spre uşă şi coborî primul scările. În hol, se îmbrăţişară din nou. Clive deschise uşa şi Vernon ieşi afară, în noapte.

— Va trebui să chibzuiesc serios.

— Sigur că da. Îţi mulţumesc că ai venit.

Ambii bărbaţi erau de acord că, prin natura ei, caracterul ei personal şi lumina în care punea prietenia lor, rugămintea lui Clive crease, pentru moment, o apropiere emoţională stânjenitoare, de

care puteau scăpa cel mai uşor despărţindu-se, ceea ce făcură fără a mai rosti vreun cuvânt, Vernon dispărând iute pe stradă, în căutarea unui taxi, iar Clive urcând înapoi scările până la pianul său.

iv

Însuşi Lane îi deschise uşa vilei sale din Holland Park.

— Ai întârziat.

Vernon, socotind că George dorea să vadă cum i se potriveşte rolul de magnat al presei care-şi cheamă la ordin redactorul, refuză să-şi ceară scuze, sau să se explice măcar, şi-şi urmă amfitrionul, prin holul orbitor luminat, până în living-room. Din fericire, aici nu se afla nimic care să-i amintească de Molly. Camera era luminată în stilul numit cândva de ea „Buckingham Palace“: carpete groase de un galben-muştar, sofale uriaşe de un roz prăfuit, fotolii cu spirale de viţă de vie imprimate pe tapiţerie, picturi în ulei în tonalitate brună, reprezentând cai de curse la păscut, reproduceri după Fragonard, cu doamne bucolice în leagăne supradimensionate, cu rame aurite, şi tot acel gol imens, luminat prea intens de lămpi de alamă cu lustru strălucitor. George ajunse la masivul cadru de marmură stratificată al căminului plin cu cărbuni falşi, în spatele cărora ardea gazul, şi se întoarse spre musafirul său.

— Un pahar de porto?

Vernon îşi aminti că nu mâncase la prânz decât un sandviş cu brânză şi lăptucă. De ce, dacă nu de foame, îl enerva atât de tare pretenţioasa construcţie în care locuia George? Şi ce-l apucase pe George să îmbrace un halat de mătase peste costumul de oraş? Pur şi simplu, sfida bunul simţ.

— Da, cu plăcere.

Se aşezară, cam la douăzeci de picioare depărtare unul de celălalt, despărţiţi de focul ce şuiera. Dacă ar rămâne singur o jumătate de minut, se gândi Vernon, s-ar duce în patru labe până la paravanul de alamă al şemineului şi ar da cu capul

în el. Nici acum, că era cu cineva, nu se simţea în apele sale.

— Am văzut cifrele sondajului ABC, zise, grav, George. Nu sunt bune.

— Ritmul scăderii vânzărilor încetineşte, răspunse Vernon – răspunsul standard, mantra lui.

— Totuşi, scad.

— Redresarea cere timp. Vernon gustă din porto şi se consolă la gândul că George nu deţinea decât un procent şi jumătate din *The Judge*, iar la meseria de jurnalist nu se pricepea deloc. Era de asemenea folositor să-şi amintească de faptul că averea lui, „imperiul presei“, îşi avea rădăcinile în exploatarea energică a celor săraci cu duhul: coduri numerice ascunse în Biblie prezicând viitorul, incaşi salutaţi din cosmos, Potirul Sfânt, Chivotul Legământului, Învierea Morţilor, al Treilea Ochi, a Şaptea Pecete, Hitler trăind bine mersi în Peru. Nu era uşor să suporţi o predică de-a lui George despre cum funcţionează lumea.

— Am impresia – zicea el acum – că ceea ce-ţi trebuie este ceva senzaţional, o poveste care să creeze senzaţie, ceva în care adversarii tăi de presă să se lase antrenaţi, de teama de a nu rămâne de căruţă.

Lucrul de care avea nevoie pentru a împiedica tirajul să mai scadă era o creştere a tirajului. Vernon păstră o mină neutră, ştiind că George pregătea terenul pentru a aduce vorba de fotografii. Totuşi, încercă să-l zorească:

— Am primit vineri o ştire bombă, despre doi gemeni siamezi, funcţionari ai administraţiei din…

— Puah!

Imboldul avusese efect. George sări, brusc, în picioare.

— Asta nici măcar nu-i ştire, Vernon. Nu-i decât o bagatelă. Hai să-ţi arăt eu o ştire. Să-ţi arăt cum dă târcoale Julian Garmony instanţei de judecată, cu degetul vârât în cur! Vino cu mine!

Făcură cale întoarsă prin hol, trecură pe lângă bucătărie şi o apucară pe un coridor mai strâmt, terminat cu o uşă pe care George o descuie cu o cheie yale. Complicatul aranjament al căsniciei conţinuse şi convenţia ca Molly, cu oaspeţii ei şi cu lucrurile ei cu tot, să locuiască separat, într-o altă aripă a casei. În felul acesta, ea nu era nevoită să-şi surprindă amicii înăbuşindu-şi zâmbetele provocate de aerul pompos al lui George, iar George, la rândul său, scăpa de puternicul flux al dezordinii create de Molly, care inunda toate încăperile unde erau primiţi musafirii. Vernon fusese de multe ori în apartamentul lui Molly, dar folosise întotdeauna intrarea de la stradă. Acum se încordă când George împinse uşa. Se simţea nepregătit. Ar fi preferat să se uite la fotografii în partea de casă ce-i aparţinuse lui George.

În semiîntuneric, timp de câteva secunde, câte îi trebuiră lui George ca să bâjbâie după comutator, Vernon trăi pentru prima oară şocul adevărat al morţii lui Molly – simpla ei absenţă. Recunoaşterea absenţei femeii îi fu provocată de mirosurile familiare, pe care era deja pe cale să le uite: al parfumului, al ţigaretelor, al florilor uscate din dormitor, al boabelor de cafea prăjită; mirosul cald, ca de brutărie, al hainelor proaspăt călcate. Vorbise mult despre ea, se şi gândise mult, dar numai pe apucate, în timpul zilelor de muncă intensă, sau seara, înainte de a se cufunda în somn, dar până acum nu-şi dăduse seama cu adevărat că-i lăsase un gol în suflet, nu simţise insulta implicită în faptul că nu o va mai vedea sau auzi vreodată. Ea fusese un prieten, poate cel mai bun pe care-l avusese, iar acum nu mai exista. Nu lipsea mult să se facă de râs în faţa lui George, a cărui siluetă îşi destrăma chiar acum conturul. Din copilărie, din zilele petrecute la grădiniţă nu mai cunoscuse o asemenea tristeţe, atât de acută, o strânsoare dureroasă înlăuntrul capului, chiar deasupra cerului gurii. Tânjirea după Molly. Îşi ascunse un

oftat de autocompătimire cu o tuse zgomotoasă, de adult.

Odaia era exact aşa cum o lăsase ea, în ziua când acceptase să se mute într-un dormitor din aripa principală, devenind captiva şi pacienta lui George. Trecând pe lângă baie, Vernon întrezări o fustă pe care o recunoscu, întinsă peste barele pentru prosoape, precum şi un ştergar şi un sutien, aruncate pe podea. În urmă cu mai bine de un sfert de veac, ea şi Vernon îşi făcuseră un cuibuşor, care durase un an, într-un apartament minuscul de la mansardă, pe Rue de Seine. Şi atunci prosoapele ude erau azvârlite neglijent pe jos, iar din sertarele pe care Molly nu le închidea niciodată se revărsau cascade de lenjerie; în centrul încăperii trona o masă de călcat rabatabilă care nu dispărea niciodată de acolo, iar într-o garderobă plină până la refuz se găseau rochii, înghesuite şi cu umerii pleoştiţi, ca navetiştii îngrămădiţi în metrou. Reviste ilustrate, farduri, formulare necompletate, şiraguri de mărgele, flori, chiloţei, scrumiere, invitaţii, tampoane de vată, plăci de patefon, bilete de avion, pantofi cu tocuri cui – nici un centimetru neacoperit de lucruşoarele lui Molly, aşa încât, dacă avea de lucru după orele de birou, Vernon se ducea să scrie la o cafenea de pe aceeaşi stradă. Şi totuşi, dimineaţă după dimineaţă, ea răsărea proaspătă din scoica dezordinii de fetişcană, ca Venus pictată de Botticelli, ca să se prezinte – nu goală, fireşte, ci cochet dichisită – la redacţia ediţiei pariziene a revistei *Vogue*.

— Pe aici, zise George, şi-l conduse în *livingroom*. Pe un scaun era proptit un plic mare, cafeniu. În timp ce George întindea mâna după el, Vernon avu timp să arunce o privire rapidă în jur. Ai fi zis că Molly va intra dintr-o clipă în alta. Un album despre grădinile italiene zăcea, deschis cu faţa în jos, pe duşumea, iar pe o măsuţă joasă se aflau trei pahare de vin, căptuşite cu mucegai gri-verzui. Poate băuse dintr-unul chiar el. Încercă să-

şi amintească de ultima sa vizită, dar ocaziile se suprapuneau. Fuseseră lungi discuţii despre mutarea ei în aripa principală a casei, mutare de care se temuse şi căreia i se împotrivise, ştiind că însemna un drum fără întoarcere. Alternativa era azilul. Vernon şi toţi ceilalţi amici o sfătuiseră să rămână în Holland Park, din convingerea că un mediu cunoscut avea să-i facă bine. Cât se înşelaseră! Chiar şi în condiţiile unui regim instituţional strict ar fi fost mai liberă decât s-a dovedit a fi sub oblăduirea lui George.

George îl îndemnă pe Vernon să se aşeze pe un scaun şi savura clipa, extrăgând fotografiile din plic. Vernon nu-şi putea lua gândul de la Molly. Oare, pe măsură ce se cufunda în boală, existaseră şi momente de luciditate, când se simţise abandonată de prietenii care nu mai veneau în vizită, neştiind că accesul la ea le fusese interzis de George? Dacă-şi afurisise prietenii, cu siguranţă că-l blestemase şi pe Vernon.

George îşi pusese fotografiile – trei, cu dimensiunile zece pe opt – în poală, cu faţa în jos. Degusta ceea ce socotea el, judecând după tăcerea lui Vernon, că este nerăbdarea nerostită a acestuia. Îi exacerbă presupusa agonie, vorbind cu o încetineală deliberată:

— Mai întâi, să-ţi spun ceva. Nu înţeleg de ce a făcut fotografiile, dar un lucru e sigur. Nu le-ar fi putut face fără consimţământul lui Garmony. El priveşte direct în obiectiv. Dreptul de autor era al lui Molly şi eu, ca unic moştenitor, îl deţin acum, efectiv. Se înţelege de la sine că mă aştept ca *The Judge* să nu dezvăluie sursa.

Desprinse o fotografie de pe genunchi şi i-o întinse. În primul moment, Vernon nu desluşi nici o imagine dincolo de suprafeţele lucioase, albe şi negre, dar în cele din urmă se închegă conturul unei feţe, fotografiată de aproape. Incredibil. Vernon întinse mâna după altă fotografie – din cap până în picioare, tuns scurt – şi după a treia –

profil pe trei-sferturi. Reveni la prima. Toate celelalte gânduri îi fuseseră spulberate. Le studie din nou pe a doua şi pe a treia, văzându-le acum clar şi simţindu-se asaltat de sentimente diferite: mai întâi uluire, urmată de o nestăvilită ilaritate interioară. Înăbuşirea acesteia îi pricinui senzaţia că levitează, ridicându-se de pe scaun. Pe urmă, avu sentimentul unei răspunderi zdrobitoare – sau să fi fost sentimentul puterii? Ţinea în mâini viaţa unui om – sau cel puţin cariera sa. Şi, cine ştie, poate că avea posibilitatea să schimbe în bine viitorul ţării. De asemenea, tirajul publicaţiei sale.

— George, vorbi el în cele din urmă. Trebuie să mă gândesc bine.

V

După o jumătate de oră, Vernon plecă de la George, cu plicul sub braţ. Opri un taxi şi, după ce-l instrui pe şofer să pornească ceasul, dar să rămână nemişcat lângă bordură, se lăsă pe spate, cu ochii închişi, câteva minute, calmat de torsul motorului, masându-şi tâmpla dreaptă şi gândindu-se cum să procedeze. În cele din urmă îi ordonă şoferului să-l ducă în South Kensington.

Lumina din studio era aprinsă, dar Vernon nu apăsă butonul soneriei. Pe treptele de la intrare mâzgăli un bileţel cu un mesaj pe care, prevăzând că va fi citit mai întâi de portar, îl concepu în termeni vagi. Împături de două ori hârtia înainte de a o strecura pe sub uşă, după care se întoarse grăbit la taxi. *Primesc, dar cu o condiţie. Să-mi faci şi tu mie acelaşi serviciu. V.*

III

i

Aşa cum presupusese Clive, melodia îi scăpa printre degete cât timp rămânea la Londra şi încerca s-o prelucreze în studio. Zi de zi se aşeza la treabă, producând mici schiţe, variaţiuni îndrăzneţe, dar tot ce-i ieşea erau citate, mai bine sau mai străveziu deghizate, din propria sa operă. Nu ţâşnea liber nimic creator, înveşmântat într-o formă de exprimare proprie, nimic ce să conţină un element de surpriză, garanţia originalităţii. În fiecare zi, după ce renunţa la efortul de a compune, se dedica unor trebuşoare mărunte şi plictisitoare, cum ar fi orchestrarea completă a pasajelor, rescrierea portativelor indescifrabil notate, detalierea contribuţiei instrumentelor minore cu coarde, prin care se introducea lenta temă principală. Trei întâlniri, planificate la distanţe egale pe parcursul a opt zile, îl împiedicară să se ducă în Districtul Lacurilor: cu luni în urmă promisese că va participa la un dineu pentru colectarea de fonduri, apoi, ca o favoare făcută unui nepot ce lucra la radio, acceptase să vorbească cinci minute pe post şi, în al treilea rând, se lăsase cooptat în juriul ce decerna un premiu pentru compoziţie la o şcoală de cartier. La urmă, trebuise să amâne plecarea cu încă o zi, fiindcă Vernon dorise să-l întâlnească.

În tot acest timp, când nu lucra, Clive studia hărţi, îşi lustruia bocancii de drumeţie şi-şi verifica echipamentul – lucruri esenţiale când plănuieşti o excursie prin munţi, iarna. Ar fi putut să scape de angajamentele luate asumându-şi iresponsabilitatea unui spirit creator şi liber, dar nu putea suferi acest tip de aroganţă. Avea câţiva prieteni care jucau, dacă le convenea, cartea geniului, neapărând acolo unde erau aşteptaţi,

încredinţaţi că, orice supărare minoră ar fi pricinuit astfel, neobrăzarea de care dădeau dovadă nu putea decât să sporească, în ultimă instanţă, respectul faţă de chemarea lor superioară. Indivizii din categoria asta – romancierii fiind de departe cei mai parşivi – izbuteau să-şi convingă familiile şi prietenii că nu numai ceasurile de trudă creatoare, ci orice moţăială de după-amiază, orice plimbărică, orice scufundare în muţenie, orice depresie nervoasă sau criză de alcoolism purtau pecetea exonerantă a unei intenţii nobile. Clive, însă, vedea în această atitudine o mască a mediocrităţii. Nu se îndoia că aveau o chemare înaltă, dar comportarea necivilizată nu avea cum să facă parte din ea. În fiecare secol existaseră, poate, o excepţie sau două: Beethoven, desigur, dar Dylan Thomas *în mod sigur nu.*

Nu se plânse nimănui că i se blocase inspiraţia. Preferă să-i anunţe că pleacă într-o scurtă vacanţă, de drumeţie. De fapt, nu se socotea câtuşi de puţin secătuit. Uneori munca de compoziţie era dificilă şi trebuia să procedezi aşa cum te învăţa experienţa că e mai bine. Prin urmare, rămase la Londra, participă la dineul de caritate, vorbi la radio, stabili cine era câştigătorul premiului şi, pentru prima oară în viaţă, se certă straşnic şi cu Vernon. Abia în prima zi de martie se înfiinţă la gara Euston şi se instală într-un compartiment gol de clasa întâi, în trenul ce ducea la Penrith.

Îi priau călătoriile lungi cu trenul, din cauza ritmului odihnitor pe care îl imprimau gândirii – exact ce-i trebuia după confruntarea cu Vernon. Dar nu-i fu atât de uşor pe cât se aşteptase să se simtă în largul său în compartiment. Străbătând, indispus, culoarul, devenise conştient de o neregularitate a mersului său, ca şi cum un picior i-ar fi crescut mai lung decât celălalt. De cum îşi găsise locul, se descălţase de un pantof şi descoperise un boţ negru, turtit, de gumă de

mestecat, lipit de pingeaua în zig-zag. Cu buza superioară arcuită de dezgust, încă mai tăia, trăgea şi răzuia cu briceagul când trenul se puse în mişcare. Sub stratul de murdărie, guma era încă rozalie, de culoarea cărnii, iar mirosul de mentă se simţea vag, dar inconfundabil. Cât de oribil era acest contact intim cu conţinutul gurii unui străin, de ce enormă vulgaritate dădeau dovadă indivizii care rumegau gumă şi o lăsau să le pice din gură exact în locul unde se nimerea să se afle! Revenit în compartiment după ce se spălase pe mâini, îşi căută disperat, câteva minute, ochelarii, găsindu-i pe scaunul de alături, iar apoi constată că uitase să-şi ia ceva de scris. Când, în sfârşit, îşi îndreptă privirea spre geamul vagonului, în suflet i se instalase mizantropia bine cunoscută şi nu văzu în peisajul urban ce defila afară decât urâţenie şi agitaţie lipsită de sens.

În cuibuşorul lui din vestul Londrei, adâncit în rutina zilnică pentru care se izola în sine, lui Clive îi era uşor să creadă că prin civilizaţie se înţelege suma tuturor artelor, la care se adaugă designul, gastronomia, vinul bun şi alte câteva lucruri asemănătoare. Se dovedea însă că, de fapt, era ceea ce se vedea din tren: mile după mile de locuinţe moderne standardizate, al căror scop principal era să servească drept suport antenelor de televiziune, simple sau parabolice; fabrici producând gunoaie inutile cărora să li se facă reclamă la televizor; camioane stând la coadă, în deprimante curţi de magazie, pentru a fi distribuite; iar tot restul spaţiului era ocupat de şosele şi de tirania circulaţiei. Parc-ar fi fost locul unde se desfăşurase o cruntă orgie, văzut a doua zi dimineaţa. Nimănui nu-i plăcea cum arată, dar nimeni nu fusese întrebat. Nimeni nu-l planificase, nimeni nu-l dorise, dar majoritatea oamenilor erau siliţi să trăiască acolo. Cine şi-ar închipui, privind cum se scurge milă după milă din această hidoşenie, că au existat vreodată bunătatea şi

imaginaţia, că au existat Purcell sau Britten, Shakespeare sau Milton? Din când în când, cum trenul prindea viteză şi se îndepărta tot mai mult de Londra, se înfăţişa privirilor câte un colţişor rustic şi, odată cu el, mijea frumuseţea, sau amintirea ei, dar, după numai câteva secunde, frumuseţea se risipea, înlocuită de un râu transformat în canal îndiguit cu beton sau de o bruscă ţarină, fără garduri vii sau copaci, sau de şosele, de autostrăzi noi ce se desfăşurau în toate direcţiile, cât vedeai cu ochii, fără ruşine, ca şi cum nimic nu conta mai mult decât să te duci altundeva. Din punctul de vedere al intereselor tuturor celorlalte forme de viaţă de pe planetă, proiectul uman era nu numai un eşec, ci o eroare, de la bun început.

Dacă putea da vina pe cineva, acela era Vernon. În trecut, Clive călătorise de multe ori pe respectiva magistrală, dar peisajul nu-l deprimase niciodată în aşa hal. Nu putea da vina pe guma de mestecat sau pe stiloul uitat. Cearta din seara precedentă îi răsuna încă puternic în urechi şi se întreba, îngrijorat, dacă ecourile ei îl vor urmări şi la munte, distrugându-i liniştea. Dar ce purta el în cap nu era doar vacarmul vocilor, ci şi o consternare crescândă pricinuită de comportarea amicului său şi o senzaţie copleşitoare că, de fapt, nu-l cunoscuse niciodată pe Vernon cu adevărat. Îşi întoarse ochii de la fereastră. Şi când te gândeşti că numai acum o săptămână îi ceruse prietenului său o favoare atât de personală şi de neobişnuită! Cumplită eroare, lucru evident mai ales acum, când amorţeala din braţul stâng îi dispăruse complet. Nu fusese decât o angoasă prostească, declanşată de incinerarea lui Molly. Un puseu de frică de moarte. În seara aceea se transformase, de bunăvoie, într-o persoană extrem de vulnerabilă. Nu-l consola deloc gândul că şi Vernon îl rugase acelaşi lucru; pe Vernon nu-l costase decât să mâzgâlească ceva pe o hârtie şi să

o împingă înăuntru pe sub uşă. Diferenţa simboliza, poate, un anumit… dezechilibru din amiciţia lor, care existase dintotdeauna şi de care Clive fusese, în adâncul sufletului, conştient, dar pe care îl respinsese, blamându-se că nutreşte îndoieli nedemne. Până acum. Da, exista un anumit dezechilibru în prietenia dintre el şi Vernon, în lumina căruia, dacă te gândeai bine, cearta din ajun devenea mai puţin surprinzătoare.

Să luăm, bunăoară, situaţia de demult, când Vernon a locuit la el un an întreg şi n-a adus niciodată vorba de chirie. Şi oare nu era un adevăr general că de-a lungul anilor el, Clive, nu Vernon, oferise muzica, în toate sensurile expresiei? Vinul, mâncarea, casa, muzicienii, convivii interesanţi, iniţiativele ce-i dăduseră lui Vernon posibilitatea să se distreze în Scoţia, în vile închiriate, în compania unor oameni amuzanţi, munţii Greciei septentrionale, plaja din Long Island. Îi propusese vreodată Vernon ceva, aranjase el vreodată vreo petrecere fascinantă? Când a fost Clive ultima oară oaspete în casa lui Vernon? Poate acum trei sau patru ani. De ce nu-i arătase niciodată fără echivoc că îşi dăduse seama de gestul, inspirat de prietenie, de a lua un credit mare de la bancă pentru a-l ajuta pe Vernon să traverseze o perioadă dificilă? Când Vernon suferise de infecţia măduvei spinării, Clive îl vizitase aproape zilnic, dar când Clive alunecase pe trotuar, în faţa casei, şi-şi fracturase glezna, Vernon se mulţumise să-şi trimită la el secretara, cu o pungă de cărţi indigeste, din cele primite la *The Judge* pentru a fi recenzate.

Dar, ca să vorbim fără menajamente, ce câştig avusese el, Clive, de pe urma acestei prietenii? El dăruise, dar primise vreodată ceva în schimb? Ce-i lega? O împărţiseră pe Molly, mai erau anii petrecuţi împreună şi ritualurile prieteniei, dar în miezul legăturii lor nu se găsea nimic, nimic pentru Clive. O explicaţie mai generoasă a dezechilibrului ar fi luat în considerare pasivitatea

şi aplecarea lui Vernon asupra lui însuşi. Dar acum, după cele petrecute aseară, Clive era tentat să vadă în aceste trăsături psihologice reflectarea unui lucru mai general: lipsa de principialitate a lui Vernon.

Dincolo de geamul compartimentului, neobservat de Clive, aluneca în urmă un ţinut împădurit, cu forme precise, cu geometria hibernală argintată de promoroaca netopită. Ceva mai departe, un râu leneş curgea printre maluri acoperite de rogoz brun, iar dincolo de lunca inundabilă pajiştile îngheţate erau decorate cu dantela împrejmuirilor de piatră aridă. La periferiile unui oraş cu înfăţişare ruginită, o pustietate industrială era redată pădurii: puieţi în apărători de plastic se întindeau până aproape de zare, unde nişte buldozere netezeau cernoziomul proaspăt adus. Dar Clive nu-şi desprindea ochii de pe bancheta goală din faţă, pierdut în convoluţiile autopunitive ale meditaţiilor asupra condiţiei sale în societate, distorsionând şi colorând neştiutor trecutul prin prisma nefericirii sale. Ocazional, îl distrăgeau gânduri de alt soi, iar de câteva ori reuşi să citească, dar tema obsesivă a călătoriei spre nord asta era. Redefinirea unei prietenii.

După câteva ceasuri, la Penrith, fu o mare uşurare să iasă din coconul gândurilor lui şi să parcurgă peronul, cu bagajele în mână, în căutarea unui taximetru. Până la Stonethwaite mai erau douăzeci de mile şi se lăsă bucuros în voia unei conversaţii mărunte cu şoferul. Fiind mijloc de săptămână şi sezon mort, Clive descoperi că era unicul client al hotelului. Solicitase camera unde mai locuise de vreo trei, patru ori, singura care conţinea şi o masă bună pentru lucru. Sfidând frigul, deschise larg geamul ca să respire, în timp ce despacheta, aerul fără pereche al Districtului Lacurilor, un aer ce sintetiza mirosurile apei cu turbă, al stâncilor umede, al pământului acoperit cu muşchi. Mâncă de unul singur la bar, privit,

dintr-o vitrină de sticlă, de o vulpe împăiată, încremenită în arcuirea ce preceda saltul ucigaş. După o scurtă plimbare în bezna totală din perimetrul parcajului hotelului, reveni înăuntru, îi ură noapte bună chelneriţei şi se retrase în cămăruţa sa. Citi o oră, după care stătu întins pe spate în întuneric, ascultând vâjâitul puternic al pârâului umflat, conştient de faptul că-i vor reveni gândurile şi că era mai bine să se lase chinuit de ele acum, decât să le ia cu el, a doua zi, în drumeţie. Ceea ce pusese stăpânire pe el acum nu era dezamăgirea. Mai întâi îşi aminti conversaţia şi pe urmă ceva de dincolo de ea, mai întâi ceea ce se rostise, apoi ce i-ar fi plăcut, acum, după ore de reflectare, să-i fi spus lui Vernon. Amintire, dar totodată fantazare: îşi imagina un text dramatic din care păstra pentru sine cele mai bune replici, fraze răsunătoare, de o tristă înţelepciune etică, conţinând reproşuri cu atât mai severe şi fără replică, cu cât erau mai chibzuite şi mai reţinute emoţional.

ii

Iată ce se întâmplase, de fapt: Vernon îi telefonase dimineaţa târziu, folosind vorbe atât de asemănătoare cu cele rostite de Clive acum o săptămână, încât sunau ca un citat deliberat, o cerere în glumă de întoarcere a unui favor. Vernon zicea că vrea neapărat să-i vorbească, era urgent, în nici un caz la telefon, trebuiau să se întâlnească, chiar în ziua aceea.

Clive şovăise. Intenţiona să prindă trenul de după-amiază spre Penrith; totuşi, răspunsese:

— Bine, vino, pregătesc ceva pentru cină.

Îşi modifică proiectul de excursie, aduse două sticle de vin de Burgundia din pivniţă şi pregăti masa. Vernon sosi după o oră şi Clive avu impresia că prietenul său slăbise. Avea faţa prelungă, ascuţită şi nebărbierită, paltonul părea cu câteva numere prea mare, iar când îşi aşeză servieta pe podea, ca să primească paharul de vin, îi tremura mâna.

Dădu peste cap vinul Chambertin Clos de Bèze ca pe o bere şi zise:

— Ce mai săptămână, ce săptămână groaznică!

Întinse paharul, să-i fie umplut din nou, iar Clive, bucuros că nu-i oferise de la început Richebourg, îi făcu plăcerea.

— Am petrecut trei ore la tribunal azi-dimineaţă, dar am câştigat. Ai crede că o dată cu asta s-a sfârşit. Dar toţi angajaţii sunt împotriva mea, adică aproape toţi. Scandalul a cuprins întregul edificiu. E de mirare că a mai apărut ziarul. Chiar acum se desfăşoară o şedinţă secretă şi sunt sigur că vor adopta o moţiune de neîncredere în mine. Administraţia şi conducerea

se menţin ferm pe poziţii, aşa că din punctul ăsta de vedere e bine.

Clive îi indică un scaun, iar Vernon se lăsă greoi pe el, îşi propti coatele pe masă şi continuă să se văicărească:

— Ce dobitoci îngâmfaţi. Mă dau de ceasul morţii să le salvez cur-papir-ul ăla de ziar şi pişărcoasele lor de slujbe. Preferă să piardă totul decât să folosească un blestemat de adverb. Nu trăiesc aievea. Ar merita să moară de foame.

Clive nu înţelegea o iotă din ce boscorodea Vernon, dar îl asculta cu solicitudine. Paharul musafirului era iarăşi gol, aşa că-l umplu şi se întoarse să scoată puii din cuptor. Vernon îşi ridică servieta pe genunchi. Înainte de a o deschide, inspiră profund, să se calmeze, şi mai luă o înghiţitură de Chambertin. Apăsă pe resorturile încuietoarelor, aşteptă o clipă şi vorbi cu voce înceată:

— Uite, aş vrea să ştiu ce crezi despre asta, nu numai fiindcă eşti şi tu implicat personal şi ştii câte ceva despre întreaga afacere. Ci mai ales fiindcă nu lucrezi în branşă şi am nevoie de opinia cuiva din afară. Eu, unul, simt că înnebunesc…

Murmură ultimele vorbe parcă numai pentru sine, în timp ce scotoci în servietă şi scoase un plic mare, întărit cu carton, din care extrase trei fotografii alb-negru. Clive micşoră flăcările de sub tigăi şi se aşeză. Prima fotografie înmânată de Vernon îl înfăţişa pe Julian Garmony într-o rochie trei-sferturi simplă, în postura unui manechin pe podium, cu braţele îndepărtate puţin de corp şi cu un picior pus în faţa celuilalt, cu genunchii uşor îndoiţi. Sânii falşi ascunşi de rochie erau mititei şi se zărea o margine de bretea de sutien. Avea faţa machiată, dar nu exagerat, fiindcă paloarea sa naturală îl servea de minune, iar rujul imprimase un arc senzual pe buzele-i subţiri, răutăcioase. Părul îi aparţinea negreşit lui Garmony: scurt, ondulat şi despărţit de o cărare, aşa că înfăţişarea îi

era în acelaşi timp cochetă, deşucheată şi uşor bovină. Nu era vorba de ceva ce ar fi putut trece drept deghizare sau trucaj fotografic. Expresia încordată, concentrată în sine, era cea a unui bărbat surprins într-o stare de excitaţie sexuală. Privirea intensă fixată asupra obiectivului era conştient seducătoare. Poza era inteligent luminată, cu ecleraj moale.

— Molly, pronunţă Clive, mai mult pentru sine.

— Ai surprins totul într-un cuvânt, îl aprobă Clive.

Urmărea cu nesaţ scena, aşteptând reacţia, iar Clive continuă să se uite lung la fotografie, mai ales ca să ascundă ce gândea. La început simţise doar o uşurare, legată de Molly. Fusese elucidată o enigmă. Aşadar, asta o atrăsese la Garmony, viaţa lui tainică, vulnerabilitatea lui, încrederea care probabil că-i unise. Draga de Molly. Probabil că era jucăuşă şi inventivă, că l-a îndemnat să-i dea înainte, conducându-l tot mai adânc în visele pe care nu i le putea satisface Camera Comunelor, iar el avusese, probabil, siguranţa că se putea baza pe ea. Dacă boala ei ar fi fost de un alt soi, ar fi avut grijă să distrugă fotografiile. Se întâmplase lucrul acesta şi în afara budoarului ei? În restaurantele din marile oraşe străine? Două fete care să-şi fi făcut de cap în oraş? Molly s-ar fi priceput. Cunoştea costumaţia potrivită pentru anumite cotloane, s-ar fi dat în vânt după sentimentul că e implicată într-o conspiraţie, ar fi fost încântată de tâmpenia şi senzualitatea situaţiei. Clive se gândi încă o dată că o iubise cu adevărat.

— Ce părere ai? întrebă Vernon.

Ca să tragă de timp, Clive întinse mâna după altă fotografie. În aceasta, un bust, rochia lui Garmony era şi mai mătăsos feminină. Avea doar o simplă bordură de dantelă, la guler şi la mânecile bufante. De fapt, era, probabil, un *dessous*. Deghizarea era mai puţin izbutită, demasca total

masculinitatea ascunsă şi sublinia, patetic, zădărnicia nădejdii de a crea o identitate confuză. Eclerajul artistic al lui Molly nu reuşea să atenueze fălcile puternice ale capului masiv, nici umflătura mărului lui Adam. Cum arăta şi cum îşi închipuia că arată erau, desigur, două lucruri extrem de diferite. Ar fi trebuit să dea impresia de ridicol fotografiile astea, ba chiar erau caraghioase, dar Clive se simţea impresionat întrucâtva. Cât de puţin ne cunoaştem unii pe alţii! Ca sloiurile de gheaţă, fiinţele noastre plutesc în mare parte sub nivelul apei, iar sinele nostru social, vizibil, proiectează exclusiv albul şi răceala. Or, iată aici o vedere rară sub unde, o imagine a agitaţiei intime a unei fiinţe omeneşti a cărei demnitate a fost dată peste cap de irezistibila nevoie de fantezie pură, de gând pur, dată peste cap de elementul uman ireductibil – mintea.

Clive se întrebă pentru întâia oară cum ar fi să nutrească sentimente de simpatie faţă de Garmony. Îi datora lui Molly această posibilitate. În cea de a treia fotografie, ministrul purta o jachetă Chanel umflată şi-şi ţinea ochii plecaţi; pe cine ştie ce ecran mental al fiinţei sale, devenea o femeie sfioasă şi abordabilă, dar ceea ce se vedea din afară era în mod evident o evaziune. Priveşte realitatea în faţă, eşti bărbat! Îi reuşea mult mai bine când se uita direct în obiectiv şi te sfida cu prefăcătoria lui.

— Ei? Vernon începea să-şi piardă răbdarea.

— Extraordinar.

Clive îi restitui fotografiile. Nu putea gândi limpede câtă vreme mai avea sub ochi imaginile acelea. Zise:

— Prin urmare, te lupţi să nu apară în ziar.

Propoziţia fusese rostită ca o tachinare şi ca o răutate, dar izvorâse din dorinţa de a mai amâna formularea gândurilor proprii. Vernon îl privea fără să clipească, uluit.

— Eşti nebun? Ăsta-i duşmanul. Tocmai ţi-am spus că am reuşit să anulăm ordinul de interdicţie.

— A, da. Iartă-mă. Se vede că n-am fost suficient de atent.

— Vreau să le public săptămâna viitoare. Tu ce părere ai?

Clive se lăsă pe spate în scaun şi-şi împleti degetele la ceafă.

— Cred, zise cu multă grijă, cred că subordonaţii tăi au dreptate. E o idee cât se poate de proastă.

— Cum aşa?

— L-ar distruge.

— Cred şi eu că l-ar distruge.

— Ca persoană particulară, vreau să spun.

— Îhî!

Urmă o tăcere stânjenitoare. Lui Clive i se îngrămădeau atâtea obiecţii în cap, că parcă se anulau reciproc.

Vernon împinse paharul gol peste masă şi, după ce-i fu umplut, zise:

— Nu înţeleg. Individul este otravă curată. Ai spus-o tu însuţi, şi nu de puţine ori.

— E o jigodie, încuviinţă Clive.

— Umblă zvonul că pregăteşte o moţiune de neîncredere pentru noiembrie. Ţara s-ar duce de râpă dacă ar deveni prim-ministru.

— Asta-i şi părerea mea, spuse Clive.

Vernon deschise larg braţele:

— Şi atunci?

Urmă o altă pauză, timp în care Clive contemplă crăpăturile din tavan, încercând să-şi formuleze gândurile. În cele din urmă, vorbi:

— Răspunde-mi la următoarea întrebare. Crezi că e un păcat, principial vorbind, dacă un bărbat se costumează în haine de femeie?

Vernon gemu. Începea să se comporte ca un beţiv. Probabil că dăduse câteva păhărele pe gât înainte să vină la el.

— O, Doamne, Clive!

— Cândva erai apologetul revoluţiei sexuale. Te dădeai drept apărătorul poponarilor.

— Nu-mi vine să-mi cred urechilor!

— Te ridicai să aperi piese şi filme pe care cei mai mulţi le doreau interzise. Nu mai departe decât anul trecut ai luat partea cretinilor care şi-au bătut cuie în boaşe!

Vernon se strâmbă:

— Mai precis, în penis.

— Şi nu-i aceasta tocmai modalitatea de exprimare sexuală pe care o aperi cu atâta zel? Ce crimă nemaipomenită a comis Garmony ca să trebuiască să fie dat în vileag?

— Crima de ipocrizie, Clive. Ticălosul e călăul şi biciuitorul, paznicul valorilor familiale, groaza imigranţilor, a azilanţilor, a călătorilor, a tuturor celor marginalizaţi.

— Nesemnificativ, zise Clive.

— Ba foarte semnificativ. Nu mai mânca rahat.

— Dacă e OK să fii travestit, atunci este OK şi pentru un rasist să fie travestit. Nu e OK, însă, să fii rasist.

Vernon suspină, mimând compasiunea.

— Ascultă-mă pe mine…

Dar Clive îşi găsise calul de bătaie:

— Dacă este OK să fii travestit, atunci este OK şi pentru un tată de familie. Pe ascuns, fireşte. Dacă e OK să…

— Clive! Lasă-mă să vorbesc! Stai cât e ziua de lungă în studio, visând la simfoniile tale. Habar n-ai ce mari sunt mizele. Dacă nu-l oprim pe Garmony acum, dacă ajunge prim-ministru în noiembrie, partidul lui are toate şansele să câştige alegerile de la anul. Încă cinci ani! Se vor îngroşa rândurile celor ce subzistă sub nivelul de sărăcie, va spori numărul deţinuţilor şi al celor dezmoşteniţi de soartă, va creşte criminalitatea, vor fi mai multe revolte spontane decât anul trecut. A pledat pentru serviciul militar obligatoriu.

Mediul înconjurător va avea şi el de suferit, fiindcă va prefera să joace cum îi cântă partenerii de afaceri, decât să semneze acordurile de combatere a fenomenului de încălzire globală. Intenţionează să ne scoată din Europa! O catastrofă economică! Ţie nu-ţi pasă (aici Vernon indică bucătăria enormă, cu un gest larg), dar pentru cei mai mulţi…

— Ai grijă, mârâi Clive. Ai grijă când bei vinul meu. Luă sticla de Richebourg şi îi umplu lui Vernon paharul. O sută cinci lire sterline butelia.

Vernon goli o jumătate de pahar dintr-o sorbitură.

— Exact ceea ce voiam să spun. Sper că nu devii comod şi retrograd la vârsta de mijloc, nu?

Clive răspunse înţepăturii cu una proprie:

— Vrei să ştii care-i dedesubtul afacerii? Tu faci treaba lui George. Te-a asmuţit. Te foloseşte, Vernon, mă surprinde că nu ţi-ai dat seama. Îl detestă pe Garmony fiindcă s-a încurcat cu Molly. Dacă ar deţine informaţii compromiţătoare despre mine sau despre tine, nu s-ar da în lături să le folosească. După un minut de gândire, continuă: Le-o fi şi folosit. Pe tine nu te-a tras în poză? În costumul de scufundător? Sau într-o fustiţă de balerină? E dreptul opiniei publice să afle.

Vernon se ridică în picioare şi vârî plicul cu fotografii în servietă.

— Am venit la tine cu speranţa că mă vei ajuta. Sau, cel puţin, că voi găsi înţelegere. Nu m-am aşteptat să fiu luat peste picior.

Ieşi în hol. Clive îl urmă, fără să simtă vreo remuşcare. Vernon deschise uşa şi se răsuci spre el:

— Nu pricep, spuse el, calm. Cred că nu eşti sincer cu mine. De ce naiba nu eşti de acord?

Întrebarea putea fi retorică. Clive se apropie de prietenul său şi-i răspunse:

— Din cauza lui Molly. Nouă nu ne place de Garmony, dar ei îi plăcea. El avea încredere în ea,

iar ea îi respecta încrederea. Era ceva numai al lor. Fotografiile astea îi aparţin lui Molly, n-au nici o legătură cu mine, cu tine, cu cititorii ziarului tău. Te-ar fi urât din tot sufletul pentru ce vrei să faci. De fapt, o înşeli.

Apoi, ca să nu-i dea lui Vernon satisfacţia de a-i trânti uşa în nas, se răsuci pe călcâie şi se îndreptă spre bucătărie, să cineze de unul singur.

iii

Afară, lângă hotel, de-a lungul unui zid de piatră aspră, se întindea o bancă de lemn. După micul dejun, Clive se aşeză pe ea, să-şi înnoade şireturile. Deşi nu găsise încă elementul cheie al finalului, căutarea îi oferea două avantaje importante. Primul, de ordin general: optimismul. Munca preliminară o săvârşise în studio, iar acum, deşi nedormit, era bucuros că se afla din nou în cadrul său natural favorit. Al doilea avantaj era mai concret: ştia precis ce doreşte. De fapt, lucra dinspre coadă spre cap, intuind că tema căutată era ascunsă în fragmentele şi măsurile deja compuse. Avea să recunoască melodia potrivită de îndată ce-i va fulgera prin minte. Când întreaga operă va fi şlefuită, urechii inocente i se va părea că melodia a fost anticipată şi dezvoltată şi pe alte porţiuni ale partiturii. Găsirea notelor adecvate va fi un inspirat act de sinteză. Deocamdată avea sentimentul că le cunoaşte, dar încă nu le poate auzi. Le cunoştea dulceaţa şi melancolia seducătoare. Le cunoştea simplitatea – modelul, desigur, era „Oda bucuriei“ de Beethoven. Să luăm, bunăoară, primele acorduri: câteva măsuri urcătoare, câteva coborâtoare. Parc-ar fi un cântecel pentru copii. Total nepretenţios, dar cu câtă pondere spirituală! Clive se ridică de pe bancă să ia pachetul cu hrană rece din mâinile ospătăriţei care i-l adusese. Exaltarea pe care i-o dădeau misiunea sa, ambiţia sa, îi permitea o astfel de comparaţie. Cu Beethoven. Îngenunche pe prundişul lotului de parcare, ca să-şi pună în raniţă sandvişurile cu brânză gratinată.

Îşi săltă raniţa pe umăr şi porni pe cărarea ce ducea spre vale. Un front de aer cald trecuse, noaptea, peste lacuri, iar promoroaca dispăruse

deja din pomi şi de pe lunca pârâiaşului. Pătura de nori era înaltă, de un cenuşiu uniform, lumina transparentă şi nescânteietoare, poteca uscată. Greu să găseşti condiţii mai bune, iarna târziu. Socotea că poate conta pe opt ore de lumină, deşi ştia că, la asfinţit, va putea găsi drumul spre casă cu ajutorul unei lanterne, cu condiţia să nu se mai afle pe creste, ci înapoi în vale. Deci avea timp să urce pe Scaffel Pike, dar putea amâna luarea deciziei până când va ajunge sus, pe Esk Hause.

Pe parcursul primei ore, după ce cotise spre sud, în Langstrath, se simţi, în pofida optimismului, cuprins de angoasa singurătăţii generate de imensul spaţiu nelocuit. Alunecă, fără să se poată împotrivi, într-un soi de reverie, o poveste complicată despre un individ care, ascuns după o stâncă, pândea momentul când să-l omoare. Din când în când privea înapoi, peste umăr. Îi era familiară această nelinişte, fiindcă făcuse multe drumeţii neînsoţit. De fiecare dată trebuia să-şi învingă o reţinere. Era un act de voinţă, o trântă cu instinctul, să se menţină pe direcţia ce-l îndepărta tot mai mult de oameni, de adăpost, de ajutor şi căldură. Simţul proporţiilor, obişnuit cu perspectiva zilnică a odăilor şi străzilor, îi era dintr-o dată bulversat de golul acesta colosal. Masa de stâncă ce atârna deasupra văii părea o lungă încruntătură cioplită în piatră. Torentul tunător al pârâului era limbajul ameninţării. Curajul îi scădea văzând cu ochii şi toate instinctele primare îi spuneau că a mai continua era o nebunie inutilă, că săvârşea o greşeală.

Dar Clive îşi continuă, încăpăţânat, drumul, tocmai fiindcă ştia că teama şi dorinţa de a da înapoi erau chiar condiţia – maladia – de care încerca să se vindece, dovada că truda zilnică – încovoierea deasupra claviaturii, patru ore pe zi – îl transformase într-un fricos netrebnic. Va redeveni mare şi cutezător. Nu exista nici o ameninţare în jur, numai indiferenţa elementelor.

Pericole erau, desigur, dar numai din cele obişnuite, destul de benigne: să cadă şi să se rănească, să se rătăcească, să se strice, brusc, vremea, să-l surprindă înserarea pe drum. Înfruntându-le, îşi va recăpăta sentimentul că ţine totul sub control. Curând, înţelesurile omeneşti se vor şterge de pe feţele stâncilor, peisajul îşi va impune frumuseţea şi-l va absorbi, vârsta inimaginabilă a munţilor şi ţesătura fină de viaţă întinsă peste ei îi vor aminti că face şi el, nesemnificativ cum este, parte din ordinea naturii şi atunci se va simţi eliberat.

Numai că astăzi beneficul proces dura mai mult decât de obicei. Trecuse un ceas şi jumătate şi tot se mai uita bănuitor la stâncile din faţă, temându-se că după ele se aţine cineva, tot mai privea cu o umbră de aprehensiune suprafaţa întunecată de stâncă şi iarbă de la capătul văii, tot îşi mai amintea, enervându-se, crâmpeie din discuţia cu Vernon. Spaţiile vaste, care ar fi urmat să-i aneantizeze îngrijorările, făceau ca totul să pară nesemnificativ. Eforturile n-aveau nici un rost. Mai ales simfoniile: răbufniri anemice, stil bombastic, încercări sortite eşecului de a construi un munte de sunete. Sforţări pasionate. Şi pentru ce? Bani. Respect. Imortalitate. O modalitate de a nega arbitrarul ce ne-a zămislit, de a ţine la distanţă spaima de moarte. Se opri, ca să-şi înnoade mai strâns şireturile. După o vreme îşi scoase puloverul şi bău, însetat, apă din sticlă, încercând să îndepărteze gustul scrumbiei afumate pe care făcuse greşeala să o mănânce la micul dejun. Pe urmă se pomeni căscând şi gândindu-se la patul din odăiţa de la hotel. Totuşi, era imposibil să fi obosit atât de repede; nu putea fi vorba să se întoarcă din drum, după ce făcuse atâtea eforturi să urce până acolo.

Ajuns la un podeţ aruncat peste pârâu, se opri să-şi tragă sufletul. Neapărat trebuia să ia o hotărâre. Putea trece pe malul celălalt chiar aici şi

să urce scurt pe partea stângă a văii până la Stake Pass, sau să continue până unde valea se sfârşea şi să se caţăre vreo trei sute de picioare pe un versant abrupt, până la Tongue Head. Nu prea avea chef de un urcuş negociat centimetru cu centimetru, dar nici ideea capitulării în faţa slăbiciunii sau a vârstei nu-l încânta. Decise, în ultimă instanţă, să se ţină aproape de pârâu – oboseala urcuşului ar fi putut să-i alunge toropeala.

După încă o oră ajunsese la capătul văii, în faţa primei pante abrupte, şi-şi regreta deja opţiunea. Începuse să plouă torenţial şi ştia că, oricât de lăudate erau hainele impermeabile scumpe pe care le trăgea, grăbit, peste cap, efortul fizic al urcuşului avea să-l încălzească peste măsură. Ocolind piatra alunecoasă de lângă apă, alese un traseu ce trecea pe malurile înalte, ierboase, şi, bineînţeles, după doar câteva minute sudoarea începu să i se prelingă în ochi, amestecată cu ploaia. Îl sâcâia faptul că bătăile inimii i se înteţiseră atât de repede şi că trebuia să se oprească tot la trei, patru minute să-şi tragă sufletul. Nu era normal ca un urcuş atât de uşor să-l stoarcă de puteri. Luă un gât de apă din sticlă şi porni mai departe, profitând de singurătate ca să icnească şi să geamă tare la fiecare pas mai dificil.

Dacă ar fi fost însoţit, poate că ar fi făcut glume pe seama umilinţelor la care te supune vârsta. Dar acum nu mai avea în Anglia prieteni apropiaţi care să-i înţeleagă nevoia de a se supune la asemenea cazne. Toţi cunoscuţii se mulţumeau să trăiască lipsiţi de măreţia sălbatică a naturii – un restaurant la ţară, Hyde Park primăvara, cam la atât se reducea spaţiul natural de care aveau nevoie. Nu puteau emite nici o pretenţie că trăiesc cu adevărat. Înfierbântat, ud, gâfâind, se sforţă să se tragă în sus şi să se culce pe burtă pe malul cu iarbă şi rămase întins acolo, cu ploaia răpăindu-i pe spate, înjurându-şi amicii pentru că erau plicticoşi şi nu aveau poftă de viaţă. Se dovediseră

nişte ingraţi. Nici unul n-avea habar unde era, nici unuia nu-i păsa de el.

După ce ascultă cinci minute cum răpăia ploaia pe ţesătura hainelor sale impermeabile, se ridică în picioare şi-şi reluă urcuşul. De fapt, era Districtul Lacurilor cu adevărat o zonă sălbatică? Atât de bătătorită de plimbăreţi, având orice trăsătură, fie ea cât de nesemnificativă, catalogată şi preamărită cu emfază. Nu era, la urma urmei, decât o imensă şi maronie sală de gimnastică, iar panta asta un set de spaliere năpădite de iarbă. Ceea ce făcea el era gimnastică aerobică, în ploaie. Cum urca spre trecătoare, îl asaltară gânduri şi mai dezarmante, dar, pe măsură ce câştiga înălţime şi urcuşul devenea mai puţin abrupt, cum ploaia se opri şi o lungă spărtură în nori îi permise slaba consolare de a vedea câteva raze de soare diluate, începu să se simtă bine. Poate nu era decât efectul endorfinei secretate de muşchii suprasolicitaţi, sau pur şi simplu îl ajuta faptul că-şi găsise ritmul. Sau se simţea bine fiindcă acesta era momentul aşteptat în orice drumeţie, când ajungi pe culme şi treci de cumpăna apelor şi îţi apar în faţă noi creste şi noi văi – Great End, Esk Pike, Bowfell. Acum, munţii erau cu adevărat frumoşi.

Păşind pe un teren aproape orizontal, îşi croi drum printre smocurile de iarbă către poteca ce suia dinspre Langdale. Vara, acesta era un traseu deprimant de aglomerat, dar astăzi nu se mai vedea decât un singur drumeţ singuratic, îmbrăcat în albastru, care traversa culmea stearpă, grăbind cu bună ştiinţă pasul spre Esk Hause, ca şi cum ar fi mers la o întâlnire. Apropiindu-se, observă că era o femeie, ceea ce-l inspiră pe Clive să se transpună în rolul bărbatului ei, aflat în situaţia în care şi ea părea atât de grăbită să ajungă: aşteptând-o lângă un lac singuratic, strigând-o pe nume când o vede apropiindu-se, scoţând din rucsac o sticlă de şampanie şi două cupe de argint şi înaintând spre ea… Clive nu avusese nici o iubită, nici măcar

vreo nevastă, căreia să-i placă drumeţia. Susie Marcellan, întotdeauna dispusă să încerce ceva nou, îl însoţise o dată în Catskills[1], dar se dovedise a fi o neajutorată exilată din Manhattan, tânguindu-se cât era ziulica de lungă din pricina insectelor, a băşicilor şi a inexistenţei taxiurilor.

Când ajunse în sfârşit la drumeag, femeia îl devansase cu o jumătate de milă şi începea să se abată spre dreapta, spre Allen Crags. Stătu locului, să-i dea timp să dispară, să rămână singur pe platoul înalt. Crăpătura din nori se dilata, iar în spatele său, pe Rosthwaite Fell, o baghetă de lumină plimbată peste licheni restabilea reputaţia culorii maro, cu nuanţe de roşu învăpăiat şi de galben. Îndesă hainele de ploaie în raniţă, mâncă un măr şi se gândi încotro avea să se îndrepte. Înclina acum să urce pe Scaffel Pike, de fapt ardea de nerăbdare să pornească. Traseul direct era de la Esk Hause, dar acum că se dezmorţise îşi propunea să continue spre nordvest, să coboare până la Sprinkling Tarn, apoi şi mai jos, pe lângă Sty Head şi să se angajeze la urcuşul lung pe Corridor Route. Dacă după aceea avea să coboare pe sub Great End şi să se întoarcă acasă pe drumul pe care făcuse ascensiunea, pe lângă Langstrath, avea să ajungă la hotel la asfinţit.

Aşa că porni, cu paşi uşori, spre marea şi ademenitoarea creastă Esk Hause, simţind că, la urma urmei, nu era atât de mare diferenţa dintre el, cel de acum, şi cel ce fusese la vârsta de treizeci şi doi de ani şi că nu muşchii, ci spiritul, îl ţinuseră înainte în frâu. Cât de puternic se simţea, acum că era mai bine dispus!

Ocolind marile cicatrice ale drumurilor bătute de excursionişti, alese un drum cotit spre creasta din faţă şi, cum i se întâmpla adesea, reflectă în termeni noi la viaţa sa, înviorându-se cu amintirea unor minore succese recente: reeditarea pe disc a unei mai vechi piese pentru orchestră, citarea aproape reverenţioasă a operei sale de către un ziar

duminical, discursul înţelept şi plin de umor pe care-l rostise când înmânase un premiu pentru compoziţie unui şcolar înlemnit de emoţie. Se gândi la opera sa în totalitatea ei, la cât de variată şi de bogată părea ori de câte ori reuşea să ridice capul ca să obţină o perspectivă cuprinzătoare, la faptul că era o reprezentare abstractă a epocii în care trăise. Şi mai avea multe de făcut. Se gândi cu afecţiune la oamenii din viaţa sa. Poate că se purtase prea aspru cu Vernon, care nu încerca decât să-şi salveze gazeta şi să-şi apere ţara de politica nemiloasă a lui Garmony. Chiar în seara aceea avea să-i telefoneze. Prietenia lor era prea importantă ca să se strice din pricina unei dispute oarecare. Fără îndoială că-şi vor putea accepta diferenţele de opinie, rămânând buni amici.

Cu astfel de gânduri blajine ajunse în sfârşit pe coama de unde se vedea lunga coborâre spre Sty Head, dar ceea ce zări îi smulse un strigăt de frustrare. Un întreg batalion de excursionişti alcătuia un şir mai lung de o milă, marcat de o mulţime de punctişoare fluorescente, verzi, portocalii şi albastre. Erau elevi, mai bine de o sută, dispuşi în şir indian până la lac. Îi va trebui cel puţin o oră ca să-i lase pe toţi în urmă. Peisajul se transformă instantaneu, redus la un colţişor frumos de natură, călcat în picioare. Neacordându-şi timp să mediteze la temele sale favorite – idioţenia şi poluarea vizuală a hanoracelor ce străluceau în soare, sau de ce simte lumea nevoia să se deplaseze în grupuri atât de brutal de mari – coti la dreapta, spre Allen Crags şi, de cum îi ieşi grupul de şcolari din raza vederii, buna dispoziţie îi reveni. Avea să se cruţe de ascensiunea consumatoare de energie pe Scaffel Pike şi se va întoarce pe drumul mai uşor, de-a lungul crestei, şi apoi, prin Thornythwaite Fell, jos în vale.

Nu trecuseră – avea impresia – decât câteva minute şi iată-l stând pe vârful muntelui, trăgându-şi sufletul şi felicitându-se că-şi schimbase planul.

În faţă i se întindea un traseu descris de Wainwright în *The Southern Fells* drept „plin de interes“: cărăruia urca şi cobora pe lângă ochiuri de apă, străbătea porţiuni mocirloase şi altele aride, presărate cu stânci, trecea peste podişuri pietroase ca să ajungă la culmile Glaramara. Întocmai priveliştea care-l calmase acum o săptămână, datorită căreia putuse adormi.

Umbla de o jumătate de oră şi tocmai urca panta terminată cu un mare zid pestriţ de piatră, când miracolul se întâmplă, exact cum sperase: savura acum singurătatea, simţea fericirea în trup, mintea, mulţumită, îi stătea în cu totul altă parte şi auzi muzica îndelung râvnită, sau cel puţin îi veni o idee despre cum ar fi trebuit să sune.

Îi fu oferită ca un dar: un păsăroi mare, cenuşiu, îşi luă zborul, cu un ţipăt alarmat, la apropierea sa. Câştigând înălţime şi descriind o volută deasupra văii, slobozi un sunet picurat, pe trei note, în care Clive recunoscu reversul unui rând deja scris de el pentru piculină. Cât de elegant, cât de simplu! Întoarcerea secvenţei de la coadă la cap îi deschise drumul spre ideea unui cântec simplu şi frumos, cu măsură banală, pe care aproape că-l şi auzi. Dar nu chiar. I se formă în minte imaginea unei scări de mătase, cu trepte ce se desfăceau una câte una, lunecând afară din chepengul unui pod sau pe trapa unui aeroplan uşor. Fiecare notă apărea şi o sugera pe următoarea. O auzea, o avea şi pe urmă dispărea. Rămânea strălucirea molcomă a unei post-imagini amăgitoare, chemarea pierită a unei dulci şi triste melodii. Sinestezia aceasta era un adevărat chin. Notele erau perfect interdependente, ca nişte mici resorturi cromate ce propulsau melodia printr-un arc perfect. Aproape că o auzi din nou când ajunse în vârful lespezii de piatră aşezate în unghi şi se opri, căutând în buzunar după carneţel şi creion. Nu era complet tristă. Exista în ea şi veselie, o hotărâre optimistă de a înfrunta soarta. Curaj.

Începuse să mâzgălească în carneţel fragmente din ceea ce auzise, sperând că restul se va întruchipa printr-un efort de voinţă, când deveni conştient de un alt sunet, nu imaginat, nu un ţipăt de pasăre, ci murmurul unei voci. Era atât de absorbit, că aproape rezistă tentaţiei de a ridica ochii, dar nu putu să nu se uite. Aruncând o privire pe deasupra stâncii proiectate peste un hău de treizeci de picioare, se pomeni uitându-se la un iaz în miniatură, de dimensiunile unei bălţi mai mari. În picioare, pe iarba de pe malul îndepărtat, se afla femeia pe care o zărise mergând grăbită, femeia în albastru. În faţa ei, vorbind pe un ton jos, constant, stătea un bărbat cu îmbrăcăminte nepotrivită unei excursii în munţi. Avea faţa lungă şi subţire, ca a unui animal cu rât. Purta un sacou vechi de tweed, pantaloni gri de flanelă şi o şapcă pleoştită de stofă, iar gâtul şi-l înfăşurase într-o fâşie de pânză albă murdară. Un fermier din zona deluroasă, probabil, sau un prieten care dispreţuia drumeţia şi echipamentul necesar acesteia, dar care bătuse cale până aici s-o întâlnească.

Surprinzătoarea scenă, cu animatele prezenţe omeneşti din mijlocul stâncilor, părea înfiripată anume pentru el. S-ar fi zis că era vorba de doi actori ce alcătuiau un tablou scenic al cărui înţeles trebuia să-l desluşească, s-ar fi zis că nu făceau cu adevărat ceea ce se părea că fac, că numai se prefăceau a nu şti că sunt priviţi. Indiferent ce-ar fi fost între ei, ideea ce-i veni imediat lui Clive fu clară ca o reclamă de neon: *eu nu sunt de faţă*!

Se retrase şi continuă transcrierea notelor. Dacă reuşea acum să înşiruie pe hârtie elementele cunoscute, mai târziu va putea să se îndepărteze discret şi să prelucreze restul în alt loc de pe culme. Când se auzi vocea femeii, o ignoră. Îi venea deja greu să capteze sunetele ce-i păruseră atât de distincte acum o clipă. O vreme bâjbâi, dar pe urmă melodia îi reveni, cu aceeaşi ciudată stratificare, atât de evidentă când îi suna în minte,

atât de aluzivă de îndată ce-i slăbea concentrarea. Anula notele cu aceeaşi viteză cu care le scria, dar când vocea femeii urcă brusc într-un strigăt, mâna îi înţepeni.

Era conştient că face o greşeală, ştia că ar fi trebuit să continue să scrie, dar nu se putu abţine să nu privească iarăşi, pe furiş, peste muchia stâncii. Ea întorsese acum capul în direcţia sa. Clive îi dădu ceva mai puţin de patruzeci de ani. Avea faţa mică, smeadă, băieţoasă şi părul negru, cârlionţat. Evident că-l cunoştea bine pe bărbat, fiindcă discutau însufleţit – o ceartă între soţi, cel mai probabil. Îşi pusese rucsacul pe pământ şi adoptase o atitudine sfidătoare, cu picioarele îndepărtate, mâinile în şolduri, capul dat uşor pe spate. Bărbatul, apropiindu-se cu un pas, o apucă de cot. Ea se eliberă cu o zvâcnire bruscă a braţului. Pe urmă strigă ceva, îşi luă rucsacul şi încercă să şi-l arunce pe umăr. Dar ţinea de el şi bărbatul, care-l trăgea spre el. Luptară astfel câteva secunde, obiectul disputat mergând când spre unul, când spre celălalt. În cele din urmă bărbatul câştigă şi, cu un singur gest dispreţuitor, o răsucire a încheieturii mâinii, aruncă rucsacul în iaz, unde acesta bolborosi, pe jumătate înecat, şi prinse a se cufunda încet.

Femeia schiţă doi paşi spre apă, dar se răzgândi. Când reveni, bărbatul făcu o nouă încercare s-o prindă de braţ. Tot timpul vorbeau, se ciorovăiau, dar sunetul vocilor nu ajungea până la Clive decât cu intermitenţe. El se întinse pe piatra înclinată, cu creionul între degete şi carneţelul în cealaltă mână, şi suspină. Chiar avea de gând să intervină? Se imagină alergând către cei doi. În momentul când va ajunge lângă ei, posibilităţile se vor ramifica: poate că bărbatul o va rupe la fugă, femeia îi va fi recunoscătoare şi, împreună, ar putea coborî spre drumul principal pe la Seatoller. Dar chiar şi acest deznodământ, cel mai improbabil, i-ar zburătăci fragila inspiraţie.

Oricum, era mai probabil că bărbatul şi-ar fi redirecţionat agresivitatea către Clive, iar femeia ar fi asistat neputincioasă. Sau satisfăcută, nici acest lucru nu era exclus; sau poate între cei doi exista o legătură strânsă, se puteau năpusti amândoi asupra lui fiindcă îndrăznise să-şi bage nasul.

Femeia mai ţipă o dată şi Clive, lipindu-se şi mai tare de stâncă, strânse din pleoape. Ceva preţios, un mic giuvaier, i se rostogolea din mână. Existase şi o altă posibilitate, ca, în loc să fi urmat acest traseu, să se fi hotărât să coboare până la Sty Head, pe lângă şcolarii în hanorace fosforescente, şi să o ia pe Corridor Route, urcând pe Scafell Pike. Atunci, întâmplarea de aici, orice ar fi fost, şi-ar fi urmat cursul firesc. Soarta lor, soarta lui. Giuvaierul, melodia. Însemnătatea momentului îl strivea. Atât de mult depindea de el: simfonia, celebrarea, reputaţia sa, oda de bucurie a acestui secol revolut. Nu se îndoia că melodia auzită ar fi purtat greutatea semnificaţiilor. Toată forţa unei munci de o viaţă se regăsea în simplitatea ei. De asemenea, nu se îndoia că nu era vorba de o bucată muzicală oarecare, care aştepta, pur şi simplu, să fie descoperită; ceea ce făcuse, înainte de a fi fost întrerupt, fusese *creaţie*: extrăsese melodia dintr-un ţipăt de pasăre, profitând de pasivitatea alertă a unei minţi angrenate în creaţie. Acum presiunea opţiunilor devenise urgentă: trebuia fie să coboare şi să o salveze pe femeie – dacă ea avea nevoie de apărare –, fie să se furişeze de cealaltă parte a Glaramarei şi să descopere un locşor ferit, unde să-şi continue treaba – dacă nu cumva îi pierise inspiraţia. Nu mai putea rămâne aici, nefăcând nimic.

La auzul unui răcnet furios, deschise ochii şi se înălţă pe vârfuri, să se mai uite o dată. Bărbatul o înhăţase iarăşi de mână şi se sforţa să o tragă pe lângă iaz, până la adăpostul peretelui de stâncă goală aflat chiar dedesubtul lui Clive. Ea zgâria

pământul cu mâna liberă, probabil căutând o piatră ca s-o folosească drept armă, ceea ce nu făcea decât să-i uşureze bărbatului sarcina de a o smuci în direcţia dorită. Rucsacul fusese înghiţit de ape. El îi vorbea întruna, iar glasul îi coborâse din nou la nivelul unui zumzet neclar, monoton. Brusc, ea scoase un scâncet de implorare şi atunci Clive ştiu numaidecât ce are de făcut. Dându-şi drumul pe pantă în jos, înţelese că şovăiala sa fusese o prefăcătorie. De fapt, se hotărâse cum să procedeze chiar în momentul când fusese întrerupt.

Ajuns pe teren drept, alergă înapoi pe unde venise şi pe urmă coborî, într-un prelung arc ocolitor, pe partea vestică a culmii. După douăzeci de minute găsise o stâncă cu partea de sus netedă, care să-i servească drept masă, şi stătea încovoiat peste notele sale. Nu mai avea în carneţel aproape nimic. Încercă să forţeze revenirea inspiraţiei, dar concentrarea îi era întreruptă de o altă voce, cea interioară, insistentă, a autojustificării: orice ar fi însemnat intervenţia sa – violenţă, ameninţarea cu violenţa, rugăminţi de iertare sau o declaraţie dată la poliţie –, dacă s-ar fi apropiat de cei doi, un moment crucial al existenţei sale ar fi fost distrus. Melodia n-ar fi supravieţuit în atâta agitaţie nervoasă. Date fiind lăţimea crestei şi numeroasele poteci ce o traversau, ar fi fost posibil nici să nu-i întâlnească pe cei doi. Ca şi cum n-ar fi fost acolo. El nu a fost acolo. El era în muzica sa. Soarta lui, soarta lor – cărări separate. Nu era treaba lui. Treaba lui era asta, şi nu era uşoară, dar nu cerea ajutorul nimănui.

În cele din urmă reuşi să se calmeze şi să-şi recitească însemnările de-a-ndărătelea. Iată cele trei note ale ţipătului de pasăre, iată-le aici, inversate pentru piculină, iată începutul suprapunerii, scara de mătase ce se desfăcea…

Petrecu o oră, încovoiat peste ceea ce scrisese. În cele din urmă îşi vârî în buzunar carneţelul şi porni cu paşi repezi la drum,

menţinându-se tot timpul pe partea apuseană a crestei şi coborând curând în trecătoare. Îi luă trei ceasuri ca să ajungă la hotel şi abia sosise când începu să plouă din nou. Încă un motiv ca să-şi anuleze restul şederii, să-şi facă bagajele şi s-o roage pe ospătăriţă să cheme un taxi. Obţinuse ceea ce dorise de la Districtul Lacurilor. Mai putea lucra în tren, iar când va ajunge acasă va lua sublima secvenţă de note şi frumoasa armonizare pe care o concepuse şi le va prelucra la pian, eliberând frumuseţea şi tristeţea din ele.

Fără îndoială că numai excitaţia creatoare, nu altceva, îl făcea să păşească încolo şi încoace în barul supramobilat al hotelului, aşteptând taxiul, oprindu-se din când în când ca să se uite la vulpea împăiată ce se pregătea de salt în hăţişul veşnic verde. Excitaţia îl împinse să iasă de câteva ori pe afară, să vadă dacă vine maşina. Abia aştepta să plece. Când taxiul îşi anunţă prezenţa, ieşi zorit din hotel, îşi aruncă sacoşa pe bancheta din spate şi-i spuse şoferului să se grăbească. Dorea să plece departe, tânjea să fie în tren şi să se ştie proiectat în viteză spre sud, cât mai departe de Lacuri. Dorea să revină în anonimatul metropolei, să se întoarcă în spaţiul restrâns al studioului şi – se gândise cu multă scrupulozitate – era sigur că dorinţa îi era inspirată de excitaţia creatoare, nicidecum de ruşine.

1. Lanţ muntos de joasă altitudine în estul Statului New York.

IV

i

Rose Garmony se deşteptă la şase şi jumătate şi chiar înainte de a deschide ochii îşi repetă în minte numele celor trei copii: Leonora, John, Candy. Atentă să nu-şi trezească bărbatul, coborî cu mişcări feline din pat şi se întinse după halat. Ultimul lucru pe care-l făcuse în noaptea aceea fusese să recitească notiţele, iar cu o zi înainte, după-amiază, vorbise cu părinţii lui Candy. Celelalte două cazuri nu depăşeau rutina: o bronhoscopie pentru diagnoză, după inhalarea unui fragment de alună, inserţia unui tub pentru drenarea unui abces pulmonar. Candy era o fetiţă cuminte din Indiile de Vest, căreia mama îi pieptănase neîncetat părul pe spate şi i-l împletise cu panglici pe tot parcursul unei boli lungi. Operaţia pe cord deschis avea să dureze cel puţin trei ore, posibil cinci, iar rezultatul era incert. Tatăl avea o băcănie la Brixton, iar ieri, la întâlnire, adusese un coş plin cu ananas, mango şi struguri – ofrandă pentru îmbunarea sângerosului zeu-bisturiu.

Aroma fructelor înmiresma bucătăria, când doamna Garmony intră, desculţă, să umple ceainicul. Până să fiarbă apa, trecu, prin holul îngust de lângă bucătărie, în biroul său şi-şi pregăti servieta, aruncând încă o privire asupra însemnărilor. Îi telefonă preşedintelui partidului, căruia-i datora un răspuns, după care scrise repede un bileţel pentru fiul cel mare, încă adormit, în camera de oaspeţi. Reveni în bucătărie, ca să termine de preparat ceaiul. Se duse cu ceaşca aburindă la fereastră şi privi jos, în stradă, fără să dea la o parte perdeaua dantelată. Numără opt pe trotuarul de pe Lord North Street, cu trei mai mulţi decât ieri la aceeaşi oră. Deocamdată, nici urmă de

camere TV, nici de poliţiştii promişi de însuşi ministrul de Interne. Ar fi trebuit să-l instaleze pe Julian dincolo, la Carlton Gardens, nu aici, în vechiul ei apartament. Se presupunea că indivizii de afară sunt rivali în profesiunea lor, dar stăteau adunaţi într-un grup nu tocmai compact, trăncănind, cum stau bărbaţii la intrarea berăriilor în serile de vară. Unul pusese un genunchi pe sol, ca să lege ceva în vârful unei prăjini de aluminiu. Pe urmă îşi îndreptă spatele, scrută ferestrele şi lui Rose i se păru că a fost descoperită. Continuă să privească, inexpresiv, în timp ce un aparat de fotografiat cu telescop se apropie, unduind, de ea. Când instrumentul îi ajunse chiar în dreptul ochilor, se trase înapoi de la geam şi se duse sus, să se îmbrace.

După un sfert de ceas se mai uită o dată, pe furiş, afară, de data asta de la fereastra salonului, cu două etaje mai sus. Se simţea exact aşa cum îi plăcea să se simtă înainte de a începe o zi grea la spitalul de copii: calmă, vioaie, nerăbdătoare să pornească. Cu o seară înainte nu avusese musafiri, nu băuse vin la cină – doar o oră de lectură atentă a notiţelor, urmată de şapte ceasuri de somn neîntrerupt. N-avea să permită nimănui să-i strice dispoziţia, aşa că se uită jos, la grup – compus acum din nouă persoane – cu o fascinaţie controlată. Fotograful îndoise prăjina extensibilă şi o proptise de balustradă. Un altul tocmai aducea o tavă cu cafele de la restaurantul-bufet de pe Horseferry Road. Oare ce informaţii le lipseau şi sperau să le obţină? Atât de devreme dimineaţa. Ce satisfacţii le dădea o muncă de soiul ăsta? De ce semănau atât de bine unii cu alţii, băgăreţii ăştia, ca şi cum ar fi fost extraşi toţi din aceeaşi băltoacă de gene a omenirii? Bărbaţi înfipţi, cu feţe lătăreţe şi mandibule puternice, îmbrăcaţi în jachete de piele, vorbind cu acelaşi accent, un straniu amestec de fals Cockney şi fals limbaj educat, emis pe

acelaşi ton mieros şi totuşi arţăgos: „Încoa', uitaţi-vă niţeluş încoa', coniţă Garmony. Rose!"

Îmbrăcată şi gata de plecare, intră cu ceaşca lui de ceai şi cu ziarele de dimineaţă în dormitorul aflat în întuneric. La piciorul patului, şovăi. În ultima vreme, el avusese zile proaste; nu prea avea chef să-l trezească pentru încă una la fel. Aseară venise singur cu maşina din Wiltshire şi rămăsese până târziu (cu un pahar de whisky în mână, ştia) urmărind înregistrarea video cu *Flautul fermecat*, filmul lui Bergman. Pe urmă scosese la iveală toate scrisorile lui Molly, cele care-i satisfăceau, în mod stupid, poftele groteşti. Mulţumesc lui Dumnezeu că episodul ăsta s-a terminat. Mulţumesc lui Dumnezeu că femeia a murit. Plicurile erau împrăştiate şi acum pe covor şi el va trebui să le strângă şi să le ascundă înaintea sosirii femeii care făcea curat. Numai creştetul capului i se zărea pe pernă – cincizeci şi doi de ani şi cu părul încă negru. Îl ciufuli, tandru. Uneori, când îşi făcea vizita în saloane, sora trezea câte un băieţel în felul ăsta, iar Rose se simţea întotdeauna mişcată de clipele de confuzie din ochii micuţului care-şi dădea încet seama că nu se află la el acasă şi că mâna ce-l atinsese nu era a mamei lui.

— Dragule, şopti ea.

Vocea lui ajunse până la ea, înăbuşită de plapuma groasă:

— Mă pândesc afară?

— Nouă indivizi.

— Mama mă-sii!

— Trebuie să fug. Te sun. Ţine.

El îşi dădu la o parte aşternutul de pe faţă şi se ridică în capul oaselor.

— A, da. Fetiţa aia. Candy. Succes.

Se sărutară uşor pe buze când ea îi puse ceaşca de ceai în mână. Îşi lipi palma de obrazul lui şi-i aminti, blând, de scrisorile de pe covor. Pe urmă se îndepărtă încet, se duse la parter să-i telefoneze secretarei de la spital. În hol, îmbrăcă

un palton gros de stofă de lână, se uită în oglindă şi era pe punctul să-şi ia servieta, cheile şi fularul când se răzgândi şi urcă înapoi în dormitor. Îl găsi aşa cum ştiuse că-l va vedea, răsturnat pe spate, cu braţele în lături, moţăind, cu ceaiul răcit lângă un teanc de dosare departamentale. În ultima săptămână, din cauza crizei, a fotografiilor ce urmau să fie publicate mâine, vineri, nu fusese timp, pur şi simplu nici un moment liber, ca ea să poată sau să dorească să-şi discute cazurile cu el şi, chiar dacă ştia că memorarea numelor era o veche şmecherie politicianistă, fusese mişcată de străduinţa lui. Îl bătu uşor pe dosul mâinii şi şopti:

— Julian.

— O, Doamne, zise el, fără să deschidă ochii. Prima şedinţă e la opt şi jumătate. Trebuie să mă strecor pe lângă reptile.

Ea îi vorbi pe tonul cu care îi liniştea pe părinţii disperaţi: rar, uşor, săltăreţ, mai degrabă decât grav:

— Nu se va întâmpla nimic, absolut nimic.

El îi zâmbi, total neconvins. Ea se aplecă şi-i şopti la ureche:

— Ai încredere în mine.

Jos, se mai verifică o dată în oglindă. Îşi încheie toţi nasturii paltonului şi-şi aranjă şalul în aşa fel încât îi ascundea jumătate din figură. Luă servieta şi ieşi din apartament. În holul mare de la intrare ezită puţin cu mâna pe clanţă, pregătindu-se să deschidă uşa şi să o zbughească până la maşină.

— Oi! Rosy! Încoa’. Mutrişoară tristă, vă rog, coniţă Garmony!

ii

Cam la aceeaşi oră, cu trei mile mai spre vest, Vernon Halliday când se trezea, când se cufunda din nou în coşmaruri în care alerga sau trăia amintirea unei goane intensificate de forma ei onirică, vise-amintire în care fugea pe coridoare aşternute cu lungi şi uzate covoare roşii, spre o sală de conferinţe, târziu, ai întârziat iarăşi, târziu până la punctul când dispreţul se manifestă pe faţă, grăbindu-se de la ultima şedinţă la următoarea, cu încă şapte care trebuiau îndurate înainte de prânz, dând în exterior impresia că umblă, înăuntru sprintând, şi aşa toată săptămâna, expunându-şi motivele în faţa „grămăticilor“ furioşi, pe urmă în faţa scepticilor membri ai consiliului directorial al ziarului *The Judge*, în faţa personalului de la producţie, în faţa juriştilor, chiar în faţa lui însuşi, pe urmă în faţa oamenilor lui George Lane, a Consiliului Presei, în direct în faţa camerelor TV şi în nenumărate, anonime studiouri de radio neaerisite. Vernon îşi argumenta teoria că interesul public cerea imperativ publicarea fotografiilor cam în acelaşi fel în care i-o prezentase lui Clive, dar mai viclean, mai rapid şi cu lux de amănunte, lăsând să se înţeleagă că această chestiune nu suferea amânare, definind totul, multiplicând exemplele, folosind planşe, grafice şi coli mari de hârtie pe care scria rapid, liniştind spiritele cu precedente juridice. Dar cea mai mare parte a timpului din vis şi-o petrecea fugind, păşind riscant pe carosabilul plin de maşini ca să facă semn cu mâna taximetriştilor, ţâşnind afară din taxiuri şi repezindu-se, de-a curmezişul pardoselilor de marmură, în ascensoare, ieşind în grabă din lifturi şi alergând pe coridoare exasperant înclinate în sus, care-i reduceau viteza,

întârziindu-l şi mai mult. Se trezi brusc şi observă că soţia sa, Mandy, dispăruse deja de lângă el, apoi i se închiseră iarăşi ochii şi se întoarse la acelaşi vis, ridicând cât mai sus servieta ca să-şi croiască drum prin apă, sau sânge, sau lacrimi, alergând pe covorul roşu ce-l ducea la un amfiteatru unde urca pe podium ca să-şi prezinte cazul în timp ce în jurul lui nu era decât o linişte înaltă şi maiestuoasă ca arborii *redwood*[1] şi din penumbră îl pândeau zeci de ochi vigilenţi şi cineva se îndepărta de el pe arena acoperită cu rumeguş a circului, o persoană ce semăna cu Molly, dar care nu voi să răspundă la chemarea lui.

Până la urmă se trezi de-a binelea, în calmul dimineţii pline de zgomote plăcute: ciripit de păsărele, murmurul îndepărtat al radioului din bucătărie, uşa unui dulap închisă blând. Aruncă plapuma de pe el şi rămase întins pe spate, gol, simţind cum aerul emis de încălzirea centrală îi zvântă sudoarea de pe stern. Visele nu erau altceva decât fărâmiţarea caleidoscopică a săptămânii, un comentariu animat al ritmului săptămânii şi al costului ei psihic, omiţând însă, – cu părtinirea nepremeditată a subconştientului – planul de bătaie, motivaţia a cărei logică dialectică îl împiedicase să înnebunească. Ziua publicării era mâine, vineri, deşi o poză era amânată pentru ediţia de luni, ca să ţină treaz interesul cititorilor. Iar povestea clocotea de viaţă, avea picioare sprintene şi alerga mai iute decât Vernon. De patru zile, de la anularea ordinului de interdicţie, *The Judge* publica o serie de articole despre Garmony, aţâţând curiozitatea cititorilor în aşa măsură, încât nişte fotografii nevăzute de nimeni deveniseră o imagine a culturii politice, de la parlament la *pub*, un subiect universal de discuţie, o chestiune despre care nici un jucător de pe scena politicii nu-şi putea permite să nu aibă o opinie. Ziarul publicase reportaje de la bătăliile date în sala de judecată, scrisese despre sprijinul glacial al colegilor lui

Garmony din guvern, despre agitaţia primului-ministru, despre „serioasa îngrijorare" a figurilor de prim plan ale opoziţiei. *The Judge î*şi deschisese paginile şi pentru protestele celor ce se împotriveau publicării pozelor, sponsorizase chiar o dezbatere televizată pe tema necesităţii unei legi care să protejeze viaţa intimă.

În ciuda unor condamnări răzleţe, începea să se formeze părerea generală că *The Judge* era o gazetă decentă, combativă, că guvernul se afla de prea multă vreme la putere şi devenise corupt financiar, moral şi sexual şi că Julian Garmony era un reprezentant tipic al acestei corupţii, un mizerabil al cărui cap trebuia oferit urgent publicului pe o tipsie. Tirajul crescu într-o săptămână cu o sută de mii, iar redactorul-şef constată că are de luptat cu tăcerea redactorilor principali, nu cu protestele lor. În secret, toţi doreau să se continue campania, câtă vreme dezacordul lor de principiu fusese consemnat. Vernon era pe cale să câştige disputa, deoarece acum vedeau toţi – chiar şi trepăduşii din redacţie – că puteau să le aibă pe amândouă: ziarul salvat de la pieire, conştiinţele nepătate.

Se întinse, se scutură, căscă. Mai avea şaptezeci şi cinci de minute până la prima şedinţă şi nu peste mult timp se va bărbieri şi va intra sub duş, dar încă nu, se va mai crampona puţin de unicul moment tihnit al zilei. Goliciunea sa pe cearşaf, încâlcirea senzuală a aşternutului din dreptul gleznei şi vederea propriilor organe genitale, încă nu pe deplin obscurizate, la vârsta sa, de o burtică proeminentă şi prea dilatată, făcu să-i plutească prin minte vagi gânduri sexuale, ca nişte norişori îndepărtaţi pe cerul verii. Dar Mandy se pregătea să plece la serviciu, iar prietena lui cea mai recentă, Dana, care lucra la Camera Comunelor, era în străinătate până marţi. Se rostogoli într-o parte şi se întrebă dacă are curajul să se masturbeze, dacă i-ar prinde bine să-şi

limpezească astfel mintea pentru treburile zilei. Îşi mângâie penisul de câteva ori, absent, apoi renunţă. În zilele astea parcă era lipsit de hotărâre, de claritatea sau vidul minţii, iar actul în sine i se părea uşor demodat, improbabil, cum ar fi fost să aprindă focul prin frecarea a două beţe.

Pe lângă asta, în ultima vreme în viaţa lui Vernon apăruse nevoia să se gândească la multe; atât de multe lucruri din realitate îi produceau senzaţii tari, încât simpla fantazare nu putea concura cu ele. Ce a spus, ce va spune, cum a fost înţeles, care-i mişcarea următoare, consecinţele descâlcite ale succesului… în avântul cumulat al săptămânii, practic fiecare ceas îi adusese lui Vernon o nouă revelaţie a puterii pe care o deţinea şi a potenţialului ei şi, întrucât capacităţile sale de organizare şi persuasiune începeau să dea roade, se simţea mare şi blajin, poate cam intolerant, dar în ultimă instanţă bun, capabil să înfrunte singur curentul, să vadă pe deasupra capetelor contemporanilor, să ştie că e pe cale să influenţeze destinul patriei şi că este suficient de puternic ca să poarte această răspundere. Mai mult decât s-o poarte – *avea nevoie* de această povară, talentele sale aveau nevoie de o greutate care pe altul l-ar fi strivit. Care altul ar fi acţionat atât de hotărât când George, ascunzându-şi identitatea în spatele unui agent, scosese fotografiile la vânzare pe piaţa liberă? Alte opt ziare participaseră la licitaţie şi Vernon fusese obligat să plătească de patru ori cât îşi propusese iniţial, ca să le obţină. Acum i se părea straniu că nu demult fusese afectat de acea amorţeală a scalpului şi de sentimentul non-existenţei, care deşteptaseră frica de nebunie şi de moarte în sufletul său. Incinerarea lui Molly îl făcuse slab de înger. Acum, faptul că avea un scop şi că trăia îi dădea un sentiment de plenitudine. Cazul palpita de viaţă, şi el la fel.

Doar o chestiune minoră îi ştirbea fericirea: Clive. I se adresase în gând atât de des, rafinându-

şi argumentele, completând cu tot ceea ce ar fi trebuit să spună în seara când îl vizitase, încât aproape că se convinsese că-l atrăsese de partea sa şi pe vechiul său prieten, aşa cum triumfase asupra dinozaurilor din consiliu. De fapt, nu-şi mai vorbiseră de când se certaseră şi, pe măsură ce se apropia ziua publicării, Vernon era tot mai îngrijorat. Era Clive supărat pe el, ori furios? Sau se încuiase în studioul său, adâncit în creaţie, şi dăduse uitării chestiunile publice? De câteva ori pe parcursul săptămânii Vernon se gândise să smulgă un minut numai pentru sine şi să-i telefoneze. Se temuse, însă, că un nou atac al lui Clive l-ar fi descumpănit, periclitându-i şansele de a fi dur în următoarele şedinţe. Acum Vernon se uită lung la telefonul de lângă pat, de dincolo de mormanul de perne boţite, şi se repezi la el. Mai bine să nu-i dea gândirii răgazul să-l transforme din nou într-un laş. Prietenia trebuia salvată. Era mai bine să o facă acum, cât mai era calm. Venise deja tonul, când observă că nu era decât opt şi cincisprezece minute. Mult prea devreme. Şi într-adevăr, ceva din neîndemânarea şi zgomotul cu care Clive ridică receptorul îi sugeră cvasi-paraplegia somnului spulberat.

— Clive? Vernon.

— Cum?

— Vernon. Te-am trezit. Iartă-mă.

— Nu, nu. Nicidecum. Stăteam şi eu aici… Mă gândeam…

În receptor se auzi un fâşâit de cearşafuri, semn că prietenul lui căuta o poziţie mai comodă în pat. De ce minţim de fiecare dată la telefon când suntem treziţi din somn? Ce ne apărăm, vulnerabilitatea? Vocea lui Clive, când reveni, nu mai era chiar atât de somnoroasă:

— Şi eu intenţionam să-ţi telefonez, dar săptămâna care vine am repetiţii la Amsterdam. Aşa că am muncit pe brânci.

— La fel ca mine, replică Vernon. N-am avut o clipă de răgaz toată săptămâna. Auzi, aş dori să mai discutăm o dată despre fotografiile alea.

Urmă o pauză.

— A, da, fotografiile. Presupun că nu baţi în retragere.

— I-am întrebat pe mulţi ce părere au şi opinia generală este să le publicăm. Chiar mâine.

Clive îşi drese glasul, delicat. Părea cu adevărat relaxat, neafectat de eveniment.

— Ei bine, eu ţi-am spus ce cred. Va trebui, pur şi simplu, să ne împăcăm cu ideea că fiecare gândim diferit.

— N-aş vrea să sufere prietenia noastră din cauza asta, zise Vernon.

— Bineînţeles că nu.

În continuarea discuţiei, abordară alte subiecte. În modul cel mai firesc, Vernon făcu o prezentare cam schematică a săptămânii ce aproape se scursese. Clive îl informă că lucrase noapte de noapte şi că înaintase binişor cu simfonia. Ideea de a se duce în excursie în Districtul Lacurilor fusese foarte inspirată, îl asigură.

— A, da, reacţionă Vernon. Cum a fost?

— Am urcat până la punctul numit Allen Crags. Acolo s-a petrecut miracolul, mi-a venit inspiraţia, melodia asta, ştii…

În acel moment Vernon realiză că telefonul îi semnalează un alt apel. Ţiui de două, trei ori, după care încetă. Cineva de la redacţie, probabil Frank Dibben. Ziua, ultima şi cea mai importantă zi a săptămânii, se urnea din loc. Se aşeză gol-puşcă pe marginea patului şi-şi înhăţă ceasul de mână, să-l compare cu deşteptătorul. Clive nu se supărase – ăsta era un lucru bun. Acum trebuia să se pună pe treabă.

— …nu mă vedeau acolo unde eram şi cearta lor începea să degenereze, dar trebuia să iau o hotărâre…

— Mmm, repeta Vernon cam la fiecare jumătate de minut. Întinsese la maximum cordonul telefonului şi se balansa într-un picior, încercând să extragă cu celălalt lenjerie curată dintr-un teanc. De duş nici nu mai putea fi vorba. Nici de un bărbierit neelectric.

— …şi habar n-am dacă n-a stâlcit-o în bătaie. Dar, oricum, vezi…

— Mmm.

Ţinând telefonul între umăr şi ureche, se trudea să scoată o cămaşă din ambalajul de celofan, fără să foşnească prea supărător. Oare cei de la curăţătorie încheiau absolut toţi nasturii din plictiseală sau din sadism?

— …şi cam la o jumătate de milă depărtare am găsit o stâncă pe care am putut-o folosi drept masă…

Vernon îşi vârâse un picior într-un crac al pantalonilor, când *beep*-ul ce anunţa un alt apel se auzi din nou.

— Absolut, zise. O masă de stâncă. Cine n-ar folosi una? Dar, Clive, întârzii la slujbă. Trebuie s-o iau din loc. Ce-ar fi să bem un pahar mâine?

— Da, da, de acord. Perfect. Treci pe la mine când termini treaba.

1. Copaci multiseculari din specia sequoia.

iii

Vernon se dislocă de pe bancheta din spate a micului automobil pe care ziarul îi permitea să-l folosească şi rămase pe trotuar, în faţa lui Judge House, să-şi netezească sacoul şifonat. Străbătând grăbit vestibulul pardosit cu marmură neagră şi chihlimbarie, observă că Dibben îl aşteaptă lângă lift. Când împlinise douăzeci şi opt de ani, Frank devenise adjunctul redactorului de ştiri externe. După încă patru ani, timp în care secţia lui fusese condusă de alţi trei redactori, nu mai avansase deloc şi se zvonea că este nemulţumit. I se spunea Cassius, din pricina înfăţişării sale sfrijite şi famelice, dar porecla era nedreaptă: deşi avea ochi negri, sfredelitori, o faţă lungă şi palidă şi tuleie dese de barbă, ceea ce-l făcea să semene cu un anchetator de poliţie, era curtenitor, deşi oarecum retras, iar inteligenţa lui era atractivă şi plină de umor. Lui Vernon îi fusese antipatic totdeauna, într-un mod abstract, dar în primele zile ale afacerii Garmony se apropiase de Frank. În seara de după votul de neîncredere în redactorul-şef, în seara de după încheierea pactului cu Clive, tânărul se ţinuse după silueta încovoiată a lui Vernon, pe strada scăldată de lumina amurgului, îndrăznind în cele din urmă să se apropie, să-l atingă pe umăr şi să-l invite la un pahar. Tonul folosit de Dibben fusese extrem de convingător.

Intraseră într-un local de pe o stradă lăturalnică, necunoscut lui Vernon, un bar cu banchete roase de pluş vişiniu, întunecos şi plin de fum, şi ocupară un separeu din fund, în spatele tonomatului gigantic. La un pahar de gin-tonic, Frank îi mărturisi şefului său că felul în care evoluaseră lucrurile îl umpluse de indignare. Votul dat cu o seară înainte fusese manipulat de

obişnuiţii suspecţi din Clică, ale căror certuri şi ranchiune se perpetuau de ani de zile, în timp ce el, Frank, pretextând că are mult de lucru, lipsise de la întrunire. Mai erau şi alţii, zicea, care gândeau ca el, care doreau ca *The Judge* să-şi extindă aria de preocupări, să devină mai viu şi să dea dovadă de îndrăzneală, punându-l, bunăoară, pe Garmony la stâlpul infamiei, dar toate pârghiile sponsorizărilor şi ale promovărilor se aflau în mâna moartă a „grămăticilor". Vechea gardă prefera ca ziarul să moară, decât să încerce să câştige cititori sub treizeci de ani. Refuzaseră cu încăpăţânare litera mai mare, secţiunea *lifestyle*, horoscopul, suplimentul dedicat sănătăţii, coloana de bârfe, bingo-ul virtual şi rubrica anunţurilor despre dispăruţi, ca şi reportajele blitz despre familia regală sau muzica pop. Acum făcuseră front comun împotriva unicului redactor care putea salva *The Judge*. Vernon avea suporteri printre angajaţii mai tineri, dar vocea lor nu se auzea. Nu voia nimeni să se ridice primul în picioare şi să devină o ţintă vie.

Simţindu-se, brusc, mult mai uşor, Vernon se dusese la bar, să cumpere al doilea rând de băuturi. Venise, evident, vremea să plece urechea la ceea ce spuneau tinerii din redacţie, sosise timpul să-i încurajeze. Când reveni la masă, Frank îşi aprinse o ţigară, întorcându-se, politicos, într-o parte, să sufle fumul afară din separeu. Primi paharul din mâna lui Vernon şi continuă să vorbească. Sigur, nu văzuse pozele, dar simţea că era bine să fie publicate. Voia să-l asigure pe Vernon de tot sprijinul său, ba chiar de mai mult. Dorea să-i fie util, şi tocmai de aceea nu era cazul să se lase identificat drept aliatul redactorului-şef. Se scuzase şi se dusese la tejgheaua pentru mâncare, să comande cârnaţi cu piure, iar Vernon avusese răgazul să-şi imagineze o garsonieră sau un apartament minuscul în care nu se afla nimeni, nici

o fată care să-l aştepte pe ziarist la întoarcerea acasă.

Revenind la masă, Frank îi spusese dintr-o suflare:

— Aş putea să te ţin la curent. Să-ţi raportez tot ce se vorbeşte. Aş putea afla pe cine te poţi baza cu adevărat. Dar trebuie să par neutru, neangajat. Te-ar deranja?

Vernon nu spusese nici da, nici nu. Nu se născuse ieri, ca să nu ştie ce înseamnă recrutarea unui spion dintre membrii redacţiei. Abătuse conversaţia spre politica lui Garmony şi cei doi petrecuseră o jumătate de oră agreabilă, explorându-şi dispreţul comun faţă de respectiva fiinţă. Dar, după trei zile, tocmai când Vernon alerga toată ziua încolo şi încoace pe coridoare, uimit de opoziţia frenetică, şi hotărârea sa începea – dar numai vag – să se clatine, revenise cu Dibben la acelaşi local, stătuse cu el în exact acelaşi separeu şi-i arătase fotografiile. Efectul fusese tonifiant. Frank se uitase atent şi îndelung la fiecare în parte, fără comentarii, mulţumindu-se să clatine din cap. La urmă le vârâse la loc în plic şi spusese calm:

— Incredibil. Câtă ipocrizie.

Căzuseră amândoi pe gânduri câteva secunde, iar Dibben urmase:

— Trebuie neapărat s-o faci. Nu te lăsa. Îi va reteza orice şansă de a ajunge prim-ministru. De fapt, îl va da gata definitiv. Vernon, pe cuvânt că vreau să te ajut.

Sprijinul de care se bucura din partea angajaţilor mai tineri nu fusese niciodată atât de evident cum pretindea Frank, dar în timpul zilelor necesare pentru a supune voinţei sale toată suflarea de la *The Judge* fusese esenţial pentru Vernon să ştie care argumente mergeau direct la ţintă. Datorită întâlnirilor din spatele tonomatului aflase când şi cum începea opoziţia să se dezbine şi când era cazul să insiste asupra a ceea ce urmărea. În

timpul planificării şi executării campaniei pregătitoare, Vernon ştiuse exact pe care dintre „grămătici“ să-l izoleze şi să-l prelucreze. Avusese ocazia să vadă cum reacţionează Frank la ideile sale, primind şi câteva sugestii personale de la acesta. Cel mai important lucru fusese, însă, că Vernon avusese un partener de dialog, avusese pe cineva care-i împărtăşea sentimentul că se întâmplă ceva de importanţă istorică, care se înflăcăra şi înţelegea instinctiv natura epocală a chestiunii şi care-l încuraja atunci când toţi ceilalţi îl criticau.

Acum că directorul administrativ făcea parte din consiliu, că materialele introductive şi adiacente fuseseră scrise, că tirajul creştea şi redacţia fusese contaminată de mâncărimea expectativei, întâlnirile conspirative cu Frank nu-şi mai aveau rostul. Dar Vernon intenţiona să-i răsplătească fidelitatea şi-şi promitea că-l va propune pentru postul lui Lettice, cel de editor al paginilor de reportaj. Faptul că Lettice nu fusese cooperantă în problema gemenilor siamezi îi dovedise lui Vernon că nu se putea baza pe ea. Suplimentul pentru şahişti îi semnase condamnarea la moarte.

În această dimineaţă de joi, în ultima zi dinaintea publicării, Vernon şi locotenentul său se înălţau împreună spre etajul şapte în venerabilul ascensor care dădea impresia că tremură din toate încheieturile. Vernon avea sentimentul că se întorsese în timp până la zilele când jucase teatru studenţesc, până la repetiţia cu costume care-i umezea palmele, îi umfla intestinul şi-i lichefia măruntaiele. Când se va sfârşi şedinţa de dimineaţă, toţi seniorii redacţiei, toţi ziariştii comentatori şi încă mulţi alţii vor fi văzut deja fotografiile. Prima ediţie începea să se imprime la 5,15, dar abia la 9,30, când se tipărea ediţia de noapte, imaginea lui Garmony, cu rochia lui şi privirile galeşe, avea să devină o umbră furioasă

pe rotativele de oţel ale noii tipografii din Croydon. Şpilul era să nu dai concurenţei nici o şansă de a-ţi fura materialul pentru ediţiile ei târzii. Noaptea, la 11,00, camionetele distribuitorilor se vor pune în mişcare. Va fi atunci prea târziu ca să mai dea înapoi.

— Ai văzut presa, zise Vernon.

— Extaz curat.

Toate gazetele de azi, ziarele de format mare şi tabloidele, fuseseră obligate să publice articole legate de senzaţionala lor dezvăluire. Vedeai cu ochiul liber neplăcerea şi invidia, din formularea titlurilor, din căutarea febrilă a unghiurilor noi. *Independent* publicase o sinteză obosită despre legile ce protejau viaţa intimă în zece ţări diferite. *Telegraph* pusese un psiholog să teoretizeze pompos despre schimbul de îmbrăcăminte între sexe, iar *Guardian*[1] întinsese subiectul pe două pagini, dominate de o fotografie mare a lui J. Edgar Hoover[2] în rochie de bal, plus un articol muşcător şi isteţ nevoie mare despre prezenţa travestiţilor în viaţa publică. Nici un jurnal nu-şi călcase pe inimă ca să menţioneze *The Judge* direct. *Mirror* şi *Sun*[3] se concentrau asupra lui Garmony la ferma sa din Wiltshire. Ambele ziare tipăriseră fotografii luate cu teleobiectivul, neclare din cauza granulaţiei mari, ale lui Garmony dispărând împreună cu fiul său în întunericul unei şuri. Porţile se căscau uriaşe, iar felul cum lumina îi cădea lui Garmony pe umeri, dar nu şi pe braţe, sugera că avea să-l înghită obscuritatea.

Între etajele doi şi trei, Frank apăsă pe buton, iar liftul încremeni cu o zgâlţâitură oribilă, care-i provocă lui Vernon o strângere de inimă. Cutia de mahon şi alamă scârţâi lugubru, pendulând în gol. Mai avuseseră şi altă dată astfel de consfătuiri rapide. Vernon se simţi obligat să-şi reprime groaza şi să pară nepăsător.

— Să-ţi spun repede, zise Frank. McDonald va lua cuvântul la şedinţă. Nu chiar pentru a

recunoaşte că s-au înşelat, nici chiar pentru a te ierta. Dar, înţelegi, felicitări pentru toată lumea şi, întrucât ne-am prins în horă, hai să dansăm cu toţii.

— Frumos, zise Vernon. Va fi sublim să-l asculte pe redactorul-şef adjunct cerându-şi iertare fără a da impresia că o face.

— Chestia e că s-ar putea să intervină şi alţii, să fii chiar ovaţionat şi aşa mai departe. Dacă nu te deranjează, cred că e mai bine ca eu să mă abţin, să nu-mi arăt cartea deocamdată.

Vernon simţi o vagă tulburare internă, ca şi cum i s-ar fi încordat brusc şi involuntar un muşchi neglijat. Curiozitatea îl domina în aceeaşi măsură ca şi neîncrederea, dar, fiind prea târziu ca să mai facă ceva, zise:

— Desigur. Am nevoie de tine în dispozitiv. Următoarele zile ar putea fi cruciale.

Frank apăsă butonul şi câteva clipe liftul nu reacţionă. Pe urmă se lăsă în jos câteva incii, înainte de a-şi relua, trudnic, ascensiunea.

Ca totdeauna, Jean aştepta dincolo de uşa pliantă, cu mănunchiul ei de scrisori, faxuri şi notiţe.

— Sunteţi aşteptat în camera şase.

Prima întâlnire fu cu responsabilul de publicitate şi echipa lui: ei considerau că venise momentul să mărească preţurile pentru reclamă. Vernon era de părere să mai aştepte. Cum înaintau grăbiţi pe coridor – acoperit, ca în coşmarul său, cu un covor roşu –, Vernon observă că Frank se desprinde de el în momentul când îl acostară alţi doi, de la tehnoredactare. Aceştia făcură presiuni să micşoreze poza de pe prima pagină, ca să obţină mai mult spaţiu pentru manşetă, dar Vernon avea deja o idee precisă despre cum trebuia să arate ziarul. Redactorul de la necrologuri, Manny Skelton, ieşi pieziş din biroul său cât un dulap şi-i îndesă lui Vernon în mână, din mers, câteva pagini dactilografiate. Probabil articolul pe care-l

comandase în caz că Garmony îşi punea capăt zilelor. Redactorul rubricii de corespondenţă se alătură grupului, sperând să-i poată strecura şi el un cuvânt înainte de şedinţă. Anticipa un potop de scrisori şi lupta să i se dea o pagină întreagă. Acum, în drum spre camera şase, Vernon devenise din nou el însuşi, mare, benign, neîndurător şi bun. Când alţii s-ar fi simţit covârşiţi de o povară strivitoare, el plutea într-o uşurătate avântată, ba chiar într-o lumină, un nimb de competenţă şi bună dispoziţie, pentru că mâinile lui sigure aveau să extirpeze o tumoare canceroasă din organismul politic – iată imaginea pe care avea de gând s-o folosească în editorialul de după demisia lui Garmony. Ipocrizia va fi demascată, ţara va rămâne în Europa, pedeapsa capitală şi serviciul militar obligatoriu vor rămâne visuri de dezaxat, prosperitatea societăţii va supravieţui într-o formă sau alta, mediului înconjurător i se va da o şansă, iar lui Vernon îi venea pur şi simplu să cânte.

Nu cântă, dar următoarele două ore se desfăşurară cu brio-ul unei opere bufe în care toate ariile îi aparţineau, în care un cor de voci amestecate când îl lăuda, când se făcea ecoul armonios al gândurilor sale. Bătu de unsprezece şi un număr de redactori mult mai mare decât de obicei se îmbulziră în biroul lui Vernon pentru şedinţa de dimineaţă. Editorii, adjuncţii şi asistenţii ocupară toate scaunele, se rezemară pe toţi centimetrii pătraţi de perete, se înşirară ca zburătoarele pe pervazurile ferestrelor şi pe calorifere. Cei care nu încăpură în birou alcătuiră un grup compact în dreptul uşii deschise. Murmurul conversaţiei se curmă când redactorul-şef se aşeză încet în scaun. Era pur şi simplu sadic modul cum începu fără preambul, ca de obicei, şi cum respectă tipicul – o disecţie de câteva minute a ediţiei precedente, urmată de citirea rapidă a listelor. Astăzi, fireşte, nu vor exista propuneri pentru prima pagină. Unica lui concesie a fost

inversarea ordinii, în aşa fel încât ştirile interne şi politica să rămână ultimele. Redactorul de sport avea un articol general despre Olimpiada de la Atlanta şi o lamentare despre starea echipelor englezeşti de dublu la ping-pong. Redactorul literar, care până atunci nu se înfiinţase niciodată la serviciu suficient de devreme ca să participe la şedinţa de dimineaţă, făcu prezentarea adormitoare a unui roman cu subiect gastronomic, într-un stil atât de pretenţios, încât Vernon fu nevoit să-l întrerupă. La arte se discuta penuria fondurilor, iar la reportaje Lettice O'Hara era în sfârşit gata să publice textul despre scandalul medical olandez, şi totodată, ca să se ridice la înălţimea evenimentului, mai oferea un articol despre cum poluarea industrială îi transforma pe peştii masculi în peşti femele.

Când veni rândul editorului de ştiri externe, lumea din birou începu să se concentreze. Urma să aibă loc o întâlnire a miniştrilor de externe europeni, la care participa şi Garmony – în afara cazului că demisiona pe loc. Când fu lansată această posibilitate, un murmur de interes străbătu încăperea. Vernon îi dădu cuvântul editorului de politică, Harvey Straw, care dilată istoria demisiilor politice. Nu se înregistraseră prea multe în ultima vreme – evident că era o artă muribundă. Cunoscut fiind faptul că primul-ministru se ţinea tare când era vorba de prietenii personale şi de lealitate, dar avea un instinct politic destul de slab, era probabil că-l va păstra pe Garmony în guvern până va fi forţat să-l demită. Deci afacerea se va tărăgăna destul de mult, iar *The Judge* nu avea decât de câştigat.

La cererea lui Vernon, managerul de la vânzări confirmă că tirajul recent era cel mai mare din ultimii şaptesprezece ani. La auzul acestei veşti, murmurul deveni rumoare şi în dreptul pragului se produse o mică busculadă, întrucât jurnaliştii frustraţi care nu încăpuseră decât în

biroul exterior al lui Jean încercară să străpungă zidul de trupuri. Vernon plesni tăblia mesei cu palma, ca să aducă sala la ordine. Mai trebuia să-l asculte pe Jeremy Ball, cu ştirile interne, care se văzu silit să ridice vocea: un băieţel de zece ani va fi judecat astăzi, sub acuzaţia de omor; violatorul din Districtul Lacurilor lovise pentru a doua oară într-o săptămână şi un suspect fusese arestat aseară; în dreptul coastei din Cornwall apăruse o pată de petrol. Nimeni nu-l asculta prea atent, fiindcă numai un singur subiect ar fi putut determina trupa să amuţească, iar în final Ball le făcu pe plac: în editorialul de azi ar trebui să se răspundă atacurilor împotriva lui *The Judge* dintr-o scrisoare ce se referea la afacerea Garmony adresată de un episcop publicaţiei *Church Times*; după-amiază se va ţine o şedinţă a parlamentarilor din partidul de guvernământ, care ar trebui monitorizată; cineva aruncase o cărămidă în geamul sediului circumscripţiei electorale a lui Garmony din Wiltshire. Vestea fu întâmpinată cu aplauze răzleţe, după care se aşternu liniştea, când adjunctul lui Vernon, Grant McDonald, îşi începu scurtul discurs.

Era unul dintre veteranii de la *The Judge*, un bărbat masiv a cărui faţă se pierdea cu totul într-o barbă caraghioasă, stufoasă şi roşcovană, niciodată aranjată din foarfecă. Făcea mare caz de faptul că era scoţian, purta *kilt* la Seara Robert Burns pe care singur o organiza la redacţie, iar la revelionul angajaţilor ziarului scotea sunete ca de claxon dintr-un cimpoi. Vernon avea o puternică bănuială că McDonald nu fusese niciodată mai la nord de Muswell Hill. În public îşi sprijinise şeful pe faţă, dar în particular, cu Vernon, nu se ferise să-şi exprime scepticismul. Se pare, însă, că toată clădirea prinsese cumva de veste despre dubiile lui, de aceea îl ascultau acum toţi cu gura căscată. Începu cu un mormăit indistinct, care intensifică liniştea din jurul său.

— Deocamdată nu pot să spun, oricât de tare veţi fi surprinşi, decât că eu am avut îndoieli serioase chiar de la început…

Făţarnica lui deschidere îi câştigă o rundă de râs bărbătesc. Pe Vernon lipsa de onestitate a adjunctului său îl înfioră: problema era mustoasă, complexă, bizantină. Îi pâlpâi în minte imaginea unui talger înnegrit de aur, lucrat din ciocan, cu o inscripţie hieroglifică ştearsă.

În continuare, McDonald îşi defini dubiile: viaţa privată, metode de tabloid, manevre secrete şi aşa mai departe. Pe urmă ajunse la punctul de cotitură al discursului şi-şi înăspri vocea. Pontul vândut de Frank se adeveri:

— Dar cu trecerea anilor am învăţat că există momente în profesiunea noastră – nu multe, să ştiţi, dar există – când opiniile personale trebuie să se mulţumească cu locurile din spate. Vernon a instrumentat cazul ăsta cu multă pasiune, cu un instinct gazetăresc neiertător şi clădirea este cuprinsă de febră, ziarul vibrează de viaţă în aşa fel încât îmi aminteşte de vremurile glorioase ale săptămânii de lucru de trei zile, când se ştia cu adevărat cum să scoţi untul dintr-un eveniment. Astăzi, cifrele vorbesc de la sine: am pătruns până în măduva simţirii publice… Prin urmare… Grant se răsuci spre redactorul-şef şi faţa îi radia. Ne ridicăm din nou pe creasta valului şi numai datorită ţie, Vernon. Mii de mulţumiri!

După aplauzele puternice, şi alţii îşi făcură auzite, mai timid, felicitările. Vernon stătea cu braţele încrucişate pe piept, solemn, cu ochii pironiţi pe granulele furnirului biroului. Îi venea să zâmbească, dar n-ar fi fost diplomatic. Observă, satisfăcut, că directorul administrativ, Tony Montano, îşi însemna discret cine ce zicea. Cine era în barca lor. Va trebui să-l tragă deoparte şi să-i dea asigurări în legătură cu Dibben, care, lăsat moale în scaun, cu mâinile în buzunare, se încrunta şi clătina din cap.

Vernon se ridică în picioare, să fie văzut şi de cei din ultimele rânduri, şi întoarse mulţumirile. Ştia, zise, că majoritatea celor prezenţi fuseseră, într-un moment sau altul, împotriva publicării fotografiilor. Le mulţumea pentru asta, deoarece, în unele privinţe, gazetăria semăna cu ştiinţa: cele mai bune idei erau acelea care, întâmpinând o opoziţie inteligentă, supravieţuiau şi erau chiar întărite de ea. Fragila lui mândrie smulse un ropot de aplauze sincere; prin urmare, nu avea de ce să se ruşineze, nici de ce să aştepte răsplată de sus. Până să se stingă aplauzele, Vernon îşi croi drum prin mulţime spre un panou atârnat pe perete. Smulse de pe el foiţa mată ce masca o coală mare de hârtie albă şi dezvălui o reproducere la scara doi pe unu a primei pagini a ediţiei de mâine.

Fotografia se întindea pe lăţimea a opt coloane, iar pe verticală pornea imediat de sub titlu, ocupând două treimi din restul paginii. Amuţiţi, cei din birou se uitară lung la rochia cu croială simplă, percepură fantezia de podium, postura insolentă care, jucăuş, ademenitor, pretindea că respinge atenţia aparatului de fotografiat, sânii mici şi artistic dezvelita bretea de sutien, mângâierea rujului care modela conturul buzelor semi-ţuguiate, înfăţişarea intimă, plină de alean, a unui chip public modificat, dar uşor de recunoscut. Dedesubt, centrat, un singur rând în fonturi de treizeci şi doi, îngroşate: „Julian Garmony, Ministru de Externe". Pagina nu conţinea nimic altceva.

Mulţimea atât de fremătătoare cu câteva clipe înainte era acum complet fascinată, iar tăcerea dură mai bine de o jumătate de minut. Apoi Vernon îşi drese glasul şi începu să descrie strategia de urmat sâmbătă şi duminică. După cum avea să remarce mai târziu un tânăr jurnalist, la cantină, era ca şi cum un cunoscut de-al tău ar fi fost dezbrăcat şi flagelat în public. Demascat şi pedepsit. Cu toate acestea, opinia generală care se

înfiripă pe măsură ce oamenii se împrăştiară, întorcându-se la birourile lor, şi care se consolidă după-amiaza devreme, fu că se lucrase la cei mai înalţi parametri profesionali. Acea primă pagină avea să devină, cu siguranţă, un model ce se va preda într-o bună zi la toate şcolile de jurnalistică. Impactul vizual era de neuitat; la fel mesajul direct, simplitatea, forţa. McDonald avusese dreptate, instinctul lui Vernon nu dădea greş. Nu se gândise decât la vena jugulară atunci când surghiunise tot textul pe pagina a doua, rezistând tentaţiei unui titlu bombă sau a unei legende explicite. Evaluase corect forţa imaginii. Lăsase fotografia să nareze singură.

După ce şi ultima persoană ieşise din birou, Vernon închise uşa şi alungă zăpuşeala deschizând larg ferestrele, ca să pătrundă aerul umed de martie. Peste cinci minute avea o altă şedinţă şi trebuia să se gândească. O rugă pe Jean, prin interfon, să nu fie deranjat. Acelaşi gând i se învârtea în minte ca un sul de pergament: a mers perfect, a mers perfect. Exista însă ceva, ceva important, o informaţie nouă la care fusese gata să reacţioneze, şi tocmai atunci atenţia îi fusese distrasă, iar pe urmă o uitase şi ea se îndepărtase de el, în talmeş-balmeşul altor chestiuni similare. O remarcă, o sintagmă care-l surprinsese în momentul rostirii. N-ar fi trebuit să-şi înfrâneze reacţia.

De fapt, nu-şi aminti decât după-amiaza târziu, când i se ivi un nou prilej de a rămâne singur. Stătea în picioare lângă stativul cu coli albe, încercând să retrăiască fugitiva aromă a surprizei. Închise ochii şi se strădui să-şi amintească întrunirea de dimineaţă, secvenţă cu secvenţă, tot ce se spusese. Dar nu reuşea să se concentreze asupra acestei sarcini – gândurile îi lunecau. Mergea bine, mergea foarte bine. De n-ar fi fost chestia aia sâcâitoare s-ar fi strâns singur în braţe, ar fi dansat pe masa de scris. Dar clipa de

acum semăna cu cea de dimineaţă, când zăbovise în aşternut şi-şi contemplase victoria, dar nu avusese acces la fericirea deplină din cauza dezaprobării lui Clive.

În acel moment ştiu despre ce era vorba. Clive. În clipa când pronunţă în minte numele prietenului său, lucrurile deveniră limpezi. Traversă, grăbit, camera, spre telefon. Era un lucru simplu, şi, posibil, strigător la cer.

— Jeremy? Poţi intra la mine o clipă?

Nu trecuse un minut şi Jeremy Ball era lângă el. Vernon îl pofti să stea jos şi se porni să-l chestioneze, notându-şi nume de locuri, ore, ce se ştia, ce se bănuia. La un moment dat, Ball se folosi de telefon pentru a obţine confirmarea detaliilor de la jurnalistul care se ocupa de caz. De cum plecă editorul pentru ştiri interne, Vernon îl sună pe Clive pe linia privată. Aceeaşi tărăgănată, neîndemânatică ridicare a receptorului, acelaşi foşnet de cearşafuri, aceeaşi voce spartă. Era trecut de patru – ce naiba făcea Clive, de zăcuse în pat toată ziulica, precum un adolescent părăsit de iubită?

— A, Vernon, eu tocmai…

— Auzi, în legătură cu ce mi-ai spus dimineaţă. Trebuie să te întreb. În ce zi ai fost în Districtul Lacurilor?

— Săptămâna trecută.

— Clive, e important. În care zi?

Se auzi un geamăt şi un scârţâit – Clive încerca să se ridice.

— Trebuie să fi fost vineri. Care-i…?

— Individul ăla pe care l-ai văzut… Nu, stai. La ce oră te aflai pe Allen Crags?

— Pe la unu, cred.

— Ascultă. Tipul pe care l-ai văzut atacând femeia – şi ai hotărât să nu te bagi. Era violatorul din Districtul Lacurilor.

— N-am auzit de el.

— Tu chiar nu citeşti ziarele? În ultimul an a făcut opt victime, aproape toate excursioniste. Din întâmplare, ultima a reuşit să scape.

— Asta-i bine.

— Pe dracu', a atacat o altă femeie, acum două zile. L-au arestat ieri.

— Bun, atunci totul e în ordine.

— Nu, nu. N-ai vrut s-o ajuţi pe tipa aia. Treaba ta. Dar dacă ai fi anunţat măcar poliţia mai târziu, cealaltă femeie n-ar fi păţit nimic.

Urmă o scurtă pauză, timp în care Clive digeră informaţia sau poate îşi adună minţile. Acum era treaz de-a binelea şi vocea i se înăspri. Spuse:

— Nu rezultă logic, dar n-are a face. Dar de ce ridici vocea, Vernon? E o zi din alea când o iei razna? Mai exact, ce naiba vrei?

— Să te duci imediat la poliţie şi să declari ce-ai văzut.

— Exclus.

— L-ai putea identifica pe criminal.

— Mă aflu în faza finală a compunerii unei simfonii care…

— Ba nu te afli, dracu' s-o ia! Te afli în pat.

— Nu-i treaba ta.

— E scandalos. Clive, du-te la poliţie. E datoria ta morală.

O inspiraţie audibilă, o nouă pauză, ca pentru reconsiderare, apoi:

— Tu-mi spui care-i datoria mea morală? Tu? Tocmai tu te-ai găsit?

— Ce vrei să spui?

— Vreau să spun, fotografiile alea. Vreau să spun, tocmai tu, care te caci pe mormântul lui Molly.

Referenţa excrementală la un loc de veci inexistent indică acea întorsătură, într-o ceartă, după care partenerii renunţă la orice reţinere. Vernon îl întrerupse brutal:

— Habar n-ai, Clive, de nimic. Trăieşti o viaţă ocrotită şi tot ce ştii tu e un căcat.

— Vreau să spun, te legi de un om ca să-i distrugi cariera. Vreau să spun, jurnalism de hazna. Cum dracu' te mai suporţi?

— Dă din gură cât pofteşti. Nu mai ai contact cu realitatea. Dacă nu te duci la poliţie, le telefonez chiar eu şi-i informez ce ai văzut. Devii complice la o tentativă de viol…

— Nu eşti întreg la cap. Cum îndrăzneşti să mă ameninţi?

— Există şi lucruri mai importante decât simfoniile. Li se spune oameni.

— Iar oamenii ăştia sunt importanţi dacă umflă tirajele, nu, Vernon?

— Du-te la poliţie.

— Du-te tu dracului.

— Ba nu. Du-te tu.

Uşa biroului lui Vernon se deschise brusc şi apăru Jean, agitată şi îngrijorată:

— Regret că trebuie să întrerup o conversaţie particulară, domnule Halliday, dar cred că e bine să deschideţi televizorul. Domnul Julian Garmony dă o conferinţă de presă. Canalul unu.

1. Cele trei ziare menţionate fac parte din categoria *broadsheet* (format mare) şi sunt *quality papers* (ziare serioase).

2. Celebru director al FBI-ului între 1924-1972.

3. Ziare din categoria tabloidelor, preocupate de senzaţional, bârfă mondenă şi sport.

iv

Şefii de partid întorseseră problema pe toate feţele şi luaseră câteva decizii pline de bun-simţ. Una dintre ele era să îngăduie reporterilor TV să intre în acea dimineaţă într-un bine cunoscut spital de copii, ca s-o filmeze pe doamna Garmony ieşind din amfiteatru, obosită, dar fericită după reuşita unei operaţii pe cord deschis pe care i-o făcuse unei fetiţe de culoare de numai nouă ani, Candy. Doamna chirurg fu de asemenea filmată în timp ce-şi făcea vizita în saloane, urmată de un alai de surori şi de stagiari, şi era îmbrăţişată de copiii care, în mod clar, o divinizau. Urmă, filmată succint în parcarea spitalului, lacrimogena întâlnire a doamnei Garmony cu părinţii recunoscători ai copilei operate. Fuseseră primele imagini văzute de Vernon după ce trântise receptorul în furcă, bâjbâise degeaba printre hârţoagele de pe birou în căutarea telecomenzii şi făcuse un salt până la monitorul instalat sus, într-un colţ al biroului. În timp ce tatăl, care nu mai contenea cu oftatul, îndesa o jumătate de duzină de căpăţâni de ananas în braţele doctoriţei, o voce din *off* informa că este posibil să te înalţi atât de sus în ierarhia medicală, încât titlul de „doctor“ să nu mai spună nimic. În acest caz, redeveneai „doamna Garmony“.

Vernon, căruia-i bătea încă tare inima în piept de pe urma discuţiei cu Clive, reveni la birou să urmărească programul, iar Jean dispăru în vârful picioarelor, închizând încet uşa după ea. Acum eram în Wiltshire, undeva la o altitudine înaltă, şi admiram un pârâiaş mărginit de arbori care-şi desena drumul printre coline chele şi unduioase. O fermă îngrijită se cuibărea între copaci şi, în timp ce comentariul schiţa cunoscutul fundal al afacerii Garmony, camera începea un *zoom* lung şi lent,

focalizându-se în cele din urmă pe o oaie care-şi îngrijea mielul nounăscut chiar pe gazonul de la intrare. O altă hotărâre de partid fusese ca Annabel şi Ned, cei doi copii mari ai familiei Garmony, să fie trimişi într-un prelungit *week-end* la casa de la ţară, de îndată ce Rose îşi terminase treaba la spital. Vernon îi vedea acum ca pe o familie unită, privind spre obiectiv pe deasupra unei porţi cu cinci drugi de fier, îmbrăcaţi în pulovere de lână şi în impermeabile lucioase, însoţiţi de câinele ciobănesc Milly şi de motanul familiei, din specia British Short Hair, pe nume Brian, cocoloşit tandru în braţe de Annabel. Era o fotografie de reclamă, dar ministrul de Externe se postase în mod atipic, mai în spate, arborând o înfăţişare de oaie sfioasă, chiar de mieluţ bleg, fiindcă de data asta soţia lui se afla în centrul evenimentului. Vernon, ştiind că Garmony era terminat, nu putu decât să dea aprobativ din cap, apreciind maniera de prezentare, profesionalismul desăvârşit cu care era filmată scena.

Comentariul se pierdu şi se auziră zgomotele reale de la faţa locului, pocnetele şi bâzâitul camerelor de luat vederi, precum şi diferite voci îngrijorate, din afara unghiului de filmare. Din înclinaţia şi oscilarea încadrării era evident că avea loc o busculadă. Vernon întrezări cerul, pe urmă picioarele cameramanului şi panglica portocalie de delimitare. Tot circul era acolo, îngrămădit în spatele hotarului portocaliu. În sfârşit, obiectivul o găsi pe doamna Garmony şi se stabiliză, iar doctoriţa îşi drese glasul şi se pregăti să facă o declaraţie. Ţinea ceva în mână, dar nu avea de gând să citească de pe foi, fiind destul de stăpână pe sine ca să se descurce fără notiţe. Aşteptă puţin, să se asigure că atenţia tuturor era concentrată asupra sa, apoi începu cu o scurtă istorie a căsătoriei sale, din zilele când era la Guildhall, visând la o carieră de pianistă, iar Julian era student la drept, sărac, dar plin de înflăcărare.

Fuseseră zile în care munciseră ca nişte robi şi se descurcaseră de azi pe mâine, cu o garsonieră în sudul Londrei, cu venirea pe lume a lui Annabel, cu propria ei decizie întârziată de a studia medicina şi cu sprijinul neclintit al lui Julian. Pe urmă, mândria pe care o simţiseră la cumpărarea primei case, la capătul mai puţin popular al lui Fulham Road, naşterea lui Ned, succesele tot mai dese repurtate de Julian în cadrul baroului, anii ei de internat şi aşa mai departe. Vocea îi era calmă, aproape prietenoasă, autoritatea cu care vorbea provenea nu atât din conştiinţa de clasă sau din faptul că era soţie de ministru, ci mai mult din eminentul ei statut profesional. Le spuse cât era de mândră de cariera lui Julian, cât de fericiţi îi făceau copiii pe amândoi, cum trăiau împreună şi victoriile, şi eşecurile, cum preţuiseră dintotdeauna voioşia, disciplina şi, mai presus de toate, onestitatea.

Se opri şi surâse, parcă adresându-se eului ei interior. Chiar la început – urmă – Julian îi mărturisise ceva, ceva surprinzător, chiar oarecum şocant. Nu fusese, însă, un lucru pe care iubirea lor să nu-l poată absorbi, ba chiar cu trecerea anilor îi devenise drag, începuse să-l privească, da, da, cu respect, ca pe o părticică inseparabilă a individualităţii tovarăşului ei de viaţă. Încrederea reciprocă era, la ei, totală. Şi nici măcar nu avusese chiar un statut de taină acest lucru ciudat legat de Julian, fiindcă o prietenă a familiei, Molly Lane, decedată de curând, făcuse cândva nişte fotografii, îndemnată oarecum de euforie. Doamna Garmony ridică sus de tot o mapă de carton şi în aceeaşi clipă Annabel îşi sărută părintele pe obraz, iar Ned (care, acum se vedea limpede, purta o ţintă de metal înfiptă într-o nară) se întinse spre tatăl său, ca să-i pună mâna pe braţ.

— Dumnezeule mare, croncăni Vernon. E o grenadă!

Doamna Garmony smulse fotografiile din mapă şi o ridică sus pe prima, să o vadă toată lumea. Era cea care imita plimbarea unui manechin pe podium, prima pagină a lui Vernon. Imaginea tremură în timpul transfocării, lumea se porni să strige şi să se înghiontească dincolo de linia portocalie de demarcaţie. Doamna Garmony aşteptă să se potolească zarva. Când se linişti, anunţă calm că avea cunoştinţă de planurile unui ziar de a publica a doua zi această fotografie şi altele asemănătoare, cu scopul de a compromite cariera soţului ei. Singurul lucru pe care-l avea de spus era următorul: ziarul nu va reuşi, pentru simplul motiv că iubirea este o forţă mai mare decât nemernicia.

Prima linie cedă şi rechinii de presă se repeziră înainte. În spatele porţii cu cinci drugi de metal, copiii îşi luaseră tatăl de braţ, iar mama lor nu se dădu nici măcar cu un pas înapoi din faţa gloatei, rămase fermă pe poziţie, neimpresionată de microfoanele vârâte sub nas. Fundul lui Vernon se ridicase de-o palmă deasupra scaunului. Nu, zicea doamna Garmony, nu era adevărat – era bucuroasă că poate înfăţişa lucrurile în adevărata lor lumină, că poate explica limpede lipsa de fundamentare a bârfei. Molly Lane fusese, pur şi simplu, o prietenă de familie şi ei, cei doi Garmony, îi vor păstra veşnic o amintire afectuoasă. Vernon voia să stingă televizorul şi se afla deja la jumătatea drumului, când doamna doctor fu întrebată dacă dorea cumva să transmită vreun mesaj directorului ziarului *The Judge*. Da, răspunse femeia, da, dorea, şi-l privi drept în ochi pe Vernon care îngheţă în faţa ecranului.

— Domnule Halliday, aveţi o mentalitate de şantajist şi statura morală a unui purice.

Vernon scoase un geamăt de admiraţie dureroasă – recunoştea o săgeată verbală bine ţintită când o auzea. Întrebarea fusese pusă cu un

rost, răspunsul făcea parte dintr-un scenariu migălos pregătit. Ce culme a rafinamentului!

Doamna doctor dorea să mai spună ceva, dar Vernon reuşi să ridice mâna şi să stingă televizorul.

V

Cam pe la cinci după-amiază, multor redactori de jurnale care licitaseră şi ele fotografiile făcute de Molly le pică fisa că ziarul lui Vernon suferea din pricină că nu mai putea ţine pasul cu secolul. Aşa cum îşi lămurea cititorii editorialul dintr-o gazetă onorabilă, vineri dimineaţa: „Se pare că redactorului-şef de la *The Judge* i-a scăpat din vedere faptul că deceniul în care trăim e altfel decât precedentul. În urmă cu un deceniu, cuvântul de ordine a fost autopromovarea, iar lăcomia şi ipocrizia erau adevăruri necosmetizate. Azi trăim într-o eră a raţiunii, mai tolerantă şi mai omenoasă, în care preferinţele personale – nepericuloase – ale indivizilor, chiar dacă sunt figuri publice, nu sunt decât treaba respectivilor indivizi. Iar acolo unde nu există nici o urmă vizibilă de interes public, revolutele meserii ale şantajistului şi vigilentului atoateştiutor nu-şi mai au locul. Deşi ziarul nostru nu doreşte să conteste sensibilitatea morală a puricelui comun, nu poate să nu fie de acord cu observaţiile făcute ieri de…“ etc.

Titlurile de pe prima pagină foloseau, în proporţie aproape egală, cuvintele „şantajist“ şi „purice“ şi majoritatea ziarelor scoseseră de la naftalină o fotografie a lui Vernon, cam ameţit, într-un smoching bine boţit, la un banchet dat de Asociaţia Presei. Vineri după-amiază, două mii de membri ai Alianţei Roz a Travestiţilor mărşăluiră, pe tocuri înalte, spre sediul ziarului *The Judge*, fluturând exemplare ale acestuia cu discreditata primă pagină şi intonând un cântecel într-un *falsetto* batjocoritor. Cam în acelaşi timp, partidul de guvernământ se folosi de ocazie pentru a obţine din partea parlamentului un strivitor vot de

încredere în ministrul de Externe. Dintr-o dată, primul-ministru simţi un imbold să ia cuvântul în public în apărarea vechiului său prieten. Peste *weekend* se ajunse la consensul că *The Judge* sărise peste cal, că era un ziar de scandal dezgustător, că Julian Garmony era un tip de treabă, iar Vernon Halliday („Puricele“) un pizmaş abject, al cărui cap se cerea oferit urgent pe tipsie. În ediţiile de duminică, secţiunile dedicate stilului de viaţă făceau portretul-robot al „soţiei-suporter“, care, pe lângă faptul că avea o carieră personală, lupta pentru cauza soţului. Editorialele se concentrară asupra celor câteva detalii neglijate din discursul doamnei Garmony, cum ar fi „iubirea e o forţă mai mare decât nemernicia“. În redacţia lui *The Judge*, veteranii erau bucuroşi că li se consemnaseră rezervele, iar cei mai mulţi jurnalişti considerau că Grant McDonald indicase calea de urmat, când fusese auzit spunând, la bufet, că de vreme ce nimeni nu ţinuse seama de presentimentele lui, făcuse tot ce-i stătuse în putinţă ca să rămână fidel ziarului. Până luni, toţi îşi aduseră aminte că avuseseră presentimente, dar că încercaseră să rămână leali.

Chestiunea era ceva mai complexă pentru manageriatul ziarului – adunarea acţionarilor se întruni de urgenţă luni după-amiaza. De fapt, era de-a dreptul penibil. Cum să demită un redactor-şef căruia îi dăduseră un vot de încredere unanim abia miercurea trecută?

În cele din urmă, după două ceasuri de cotituri şi retractări, lui George Lane îi veni o idee:

— Ştiţi ce zic eu, n-a fost o greşeală că s-au cumpărat fotografiile. De fapt, mi s-a spus că a făcut o afacere foarte bună. Nu, greşeala lui Halliday a fost că nu a scos poza de pe prima pagină în momentul când a asistat la conferinţa de presă a lui Rose Garmony. Avea tot timpul să întoarcă foaia. Fotografia urma să fie publicată doar în ultima ediţie. A fost o mare eroare că i-a

dat lumină verde. Vineri, ziarul nostru s-a făcut de râs. Ar fi trebuit să simtă din ce parte bate vântul şi să scoată materialul. Dacă vreţi părerea mea, a fost dovada unei incapacităţi grave de gândire gazetărească.

vi

A doua zi, redactorul-şef prezida o şedinţă lâncedă cu seniorii redacţiei. Tony Montano se aşezase lateral, pe post de observator tăcut.

— E timpul să înfiinţăm rubrici permanente. Sunt mai ieftine şi toate celelalte ziare le practică. Ştiţi, angajăm o persoană cu inteligenţă puţină, până la medie, de obicei de sex feminin, care să scrie despre… ăăă… mai nimic. Aţi văzut chestii de-astea cât cuprinde. Se duce la o petrecere şi nu-şi aminteşte nici un nume. Douăsprezece mii de cuvinte.

— Un soi de contemplare a buricului, sugeră Jeremy Ball.

— Nu tocmai. „Contemplare" e prea intelectual. Mai curând „trăncăneală despre buric".

— „Nu ştie să pornească videorecorderul." „Am curul prea mare?" (Replici furnizate de îndatoritoarea Lettice.)

— Aşa, aşa. Mai ziceţi, că-mi place.

Redactorul îşi flutură degetele în aer, ca să le extragă celorlalţi ideile din cap.

— Ăăă… cumpărarea unui cobai.

— Mahmureala gazdei.

— Primul fir cărunt de păr pubian.

— Întotdeauna nimereşte la supermarket căruciorul cu roata prost centrată.

— Excelent! Îmi place! Harvey? Grant?

— Hm, pierde mereu pixuri. Unde-or fi ele?

— Ehm, nu-şi poate ţine vârful limbii afară din caria molarului.

— Strălucit, zise Frank. Vă mulţumesc tuturor. Continuăm, în acelaşi stil, şi mâine.

V

i

Dimineaţa devreme, după blânda însufleţire a zorilor, când Londra începea, zgomotoasă, să se mobilizeze la treabă, iar paroxismul lui creator era, finalmente, domolit de sfârşeală, existau momente când Clive se scula de la pian şi-şi târşâia picioarele până în dreptul uşii, ca să stingă luminile din studio şi, privind înapoi la bogatul, la minunatul haos ce-i încadra eforturile, regândea ideea fugară, avea din nou un minuscul fragment de suspiciune pe care nu l-ar fi comunicat nimănui, nu l-ar fi încredinţat nici măcar jurnalului şi al cărui cuvânt-cheie îl formula mental cu multă reticenţă; acel gând destul de simplu insinua că poate nu s-ar exagera prea mult dacă s-ar spune despre el că este… un geniu. Un geniu. Deşi făcea, vinovat, cuvântul să-i răsune în urechea internă, nu-i permitea nici în ruptul capului să-i ajungă pe buze. Doar nu era vreun înfumurat. Era un geniu. Termenul devenise inflaţionist din cauza supralicitării, dar nu încăpea nici o îndoială că – dincolo de părerile exprimate în doi peri – trebuia să existe un anumit nivel al realizării, un etalon de aur, nenegociabil. Genii nu fuseseră multe. Dintre concetăţenii săi, Shakespeare fusese un geniu, se înţelege, ca şi Darwin şi Newton, din câte auzise. Purcell, aproape. Britten, mai puţin, deşi cât pe-aci. Dar în ţara asta nu se născuse nici un Beethoven.

Ori de câte ori se suspecta de geniu – ceea ce i se întâmplase de câteva ori şi după întoarcerea din Districtul Lacurilor – lumea se dilata şi încremenea, iar în lumina gri-albăstruie a unei dimineţi de martie pianul, farfurioarele şi ceştile, fotoliul lui Molly îşi luau o înfăţişare sculpturală, rotundă, amintindu-i cum arătase lumea într-un

anumit moment din tinereţe, când se drogase cu mescalină: exagerat de voluminoasă, încărcată de semnificaţii favorabile. Şi vedea studioul pe care tocmai dorea să-l părăsească pentru a se vârî în pat, aşa cum ar fi putut fi înfăţişat într-un film documentar despre el însuşi, Clive, care ar fi dezvăluit populaţiei curioase naşterea unei capodopere. Vedea, însă, şi reversul neatrăgător al medaliei: o siluetă zăbovind în prag, într-o cămaşă albă, boţită, descheiată, cu centura blugilor strânsă tare peste convexitatea burdihanului, cu pungi sub ochi şi palidă de epuizare: compozitorul, eroic şi cutezător în ţinuta sa neglijentă, cu tuleie de barbă nerasă. Acestea erau momentele cu adevărat grozave din perioada de însufleţită şi torenţială creativitate, o perioadă cum nu mai cunoscuse nicicând – aceste momente când se oprea din lucru şi se ridica în picioare într-o stare semihalucinatorie şi plutea pe scări în jos până în dormitor, unde îşi azvârlea pantofii din picioare şi se rostogolea sub plapumă, să cadă într-un somn fără vise, ca o amorţeală bolnavă, ca un vid, ca moartea.

Se trezi după-amiaza târziu, îşi trase pantofii şi intră în bucătărie, să mănânce hrana rece pregătită de menajeră. Destupă o sticlă de vin şi o luă cu el sus în studio, unde ştia că va găsi un termos plin cu cafea, care-l va ajuta pe parcursul noii sale călătorii nocturne. Undeva, în spate, ţinându-se după el tiptil, ca o fiară sălbatică, apropiindu-se din ce în ce mai mult, era termenul. Peste mai puţin de o săptămână va trebui să dea ochii cu Giulio Bo şi British Symphony Orchestra la Amsterdam, pentru două zile de repetiţii, iar după încă două zile venea premiera de la Free Trade Hall, la Birmingham. Ţinând seama de faptul că mai erau câţiva ani buni până la sfârşitul mileniului, graba era caraghioasă. Deja manuscrisul definitiv al primelor trei părţi îi fusese luat, iar părţile orchestrale transcrise. Secretara

trecuse de câteva ori pe la el, să adune cât scrisese din ultima parte, şi o echipă de copişti muncea pe rupte. De acum încolo nu mai avea timp de privit înapoi, nu mai putea decât să-i dea bătaie, să spere că va termina înainte de începutul săptămânii viitoare. Se plângea, dar în adâncul sufletului presiunea nu-l afecta câtuşi de puţin, pentru că acesta era exact climatul de muncă de care avea nevoie, trebuia să se piardă total în supremul efort de a-şi aduce opera până la triumfătorul final. Treptele vechi de piatră fuseseră urcate, fuioarele de sunet se topiseră ca negura, noua sa melodie, însemnată la prima ei apariţie singulară cu notele grave ale trombonului, strânsese în jurul ei texturi orchestrale bogate, de o armonie sinuoasă, pe urmă izvodise disonanţe şi variaţii galopante, care se răsuceau, dispărând în înalt, pentru a nu mai reapărea, iar acum se retrăsese într-un proces de consolidare, ca o explozie văzută de la coadă la cap, ca o pâlnie ce se îngusta în viteză spre punctul central al nemişcării; pe urmă, iarăşi sunetul stins de trombon, şi apoi, într-un crescendo temperat, ca un uriaş ce-şi trage răsuflarea, reafirmarea finală şi colosală a melodiei (cu o deosebire incitantă şi deocamdată nerezolvată) care îşi lua avânt şi erupea ca un talaz, un copleşitor *tsunami* de sunet ce atingea o viteză imposibilă, se ridica tot mai sus, apoi, când ai fi crezut că omul nici nu-l mai poate percepe, şi mai sus, ca până la urmă să cadă, să se spargă şi să se izbească vertiginos de terenul dur şi sigur al cheii do minor. Ce mai rămânea erau numai notele grave de pedală, promiţând tărie şi pace în spaţiul infinit. Pe urmă un diminuendo cu durata de patruzeci şi cinci de secunde, dizolvat în patru bare de tăcere palpabilă. Sfârşitul.

Şi era aproape terminată. De miercuri seara până joi dimineaţa, Clive revăzu şi desăvârşi diminuendo-ul. Nu mai trebuia acum decât să dea înapoi câteva pagini până la viguroasa reluare a temei şi, poate, să mai diversifice puţin armoniile,

să schimbe chiar melodia, sau să creeze un strat ritmic secundar, o sincopă care să îndulcească tăişul notelor primordiale. Această variaţiune devenise, pentru Clive, trăsătura fundamentală a părţii finale; era neapărată nevoie să sugereze imposibilitatea descifrării viitorului. Când melodia aceea, de acum bine cunoscută, se va repeta ultima dată, modificată doar puţin, dar semnificativ, va trebui să-i inculce ascultătorului un sentiment de nelinişte; să-l prevină împotriva cramponării disperate de cunoscut.

Joi dimineaţă, când îi telefonă Vernon, Clive, în pat, tocmai medita la toate acestea şi era pe punctul să adoarmă. Telefonul prietenului său îl îmbărbătă. Încă de când se întorsese din excursie, Clive îşi propusese să-l caute pe Vernon, dar creaţia îl monopolizase în aşa măsură, încât Garmony, fotografiile şi *The Judge* i se păruseră vagi intrigi secundare ale unui film aproape uitat. Tot ce ştia era că n-avea chef de ciorovăială cu nimeni, cu atât mai puţin cu un prieten bun şi vechi. Când Vernon puse brusc capăt conversaţiei, propunându-i să bea împreună un păhărel a doua zi seara, Clive socoti că până la venirea lui şi-ar putea termina treaba. Va fi trecut pe portativ acea importantă modificare a temei reiterate, fiindcă, desigur, atâta lucru nu va necesita mai mult de o noapte de muncă. Ultimele pagini ale partiturii vor fi plecat deja la copişti, aşa că ar putea chiar sărbători invitând mai mulţi prieteni. Cu aceste gânduri aducătoare de satisfacţie se cufundase în somn. Prin urmare, experienţa de a se trezi după ceea ce părea mai puţin de două minute, în bombardamentul necruţător al întrebărilor lui Vernon fu, pentru el, cât se poate de zăpăcitoare.

— Să te duci imediat la poliţie şi să declari ce-ai văzut.

Fraza aceasta îl zgâlţâi pe Clive, făcându-l să vadă adevărul. Cu ajutorul ei ieşi din tunel la lumină. De fapt, ceea ce-şi aminti fu călătoria cu

trenul până la Penrith, presimţirile acelea pe jumătate uitate, gustul lor acru. Fiecare replică schimbată era ca o apăsare pe pedala nebuniei – nici vorbă de revenirea la politeţe. Invocând amintirea lui Molly – „ca şi cum te-ai căca pe mormântul lui Molly“ –, Clive se lăsase scăldat într-un torent fierbinte de indignare, iar când Vernon proferase scandaloasa ameninţare că se va adresa personal autorităţilor, Clive icnise, sărise în picioare din aşternut şi participase la schimbul final de amabilităţi stând lângă noptieră, numai în ciorapi. Vernon trântise receptorul tocmai când Clive voise să-i închidă telefonul în nas. Fără să-şi mai bată capul cu legatul şireturilor, Clive alergă, furios, pe scări în jos, blestemând. Nu se făcuse încă ora cinci, dar avea să bea ceva, merita un pahar şi dacă cineva ar fi încercat să-l oprească, l-ar fi doborât cu un pumn. Dar, slavă Domnului, casa era goală. Îşi turnă un gin cu tonic, adică mai mult gin şi, stând lângă suportul de farfurii, îl dădu de duşcă, fără gheaţă sau lămâie, şi medită, negru de supărare, la neobrăzarea amicului său. Câtă neruşinare! Formula în minte scrisoarea pe care i-ar fi plăcut s-o trimită gunoiului pe care-l considerase prieten. Lui, cu scârbavnica lui rutină zilnică, lui, cu creierul ăla împuţit mereu pus pe scorneli, cu mintea aia ipocrită, pasiv-agresivă, ce sugea totul ca un burete. Vermin[1] Halliday, care habar n-avea ce înseamnă să creezi, pentru că în viaţa lui nu produsese nimic frumos şi era ros de invidie faţă de cei ce produceau. Măruntă lui sensibilitate suburbană trecea drept rectitudine morală, în timp ce el era băgat în rahat până la coate, de fapt el chiar trăia pe o mare de rahat, iar pentru a-şi promova abjectele interese nu se codea să terfelească amintirea lui Molly şi să-l distrugă pe un nătărău neajutorat ca Garmony, să dezgroape securea de război a presei de scandal şi tot timpul să pretindă şi să-i mintă pe cei dispuşi să-l asculte – asta-i tăia respiraţia lui Clive – că nu-şi făcea

decât datoria, că se pusese în slujba unui măreţ ideal! Un nebun de legat, cu mintea bolnavă, nevrednic să trăiască!

Afuriseniile din bucătărie îl ajutară pe Clive să bea şi al doilea pahar, apoi şi pe al treilea. Ştia, din îndelungata sa experienţă, că o scrisoare trimisă la mânie nu are alt efect decât să înarmeze mâna adversarului. Nu-i decât otravă conservată ce va fi folosită împotriva ta în viitor. Dar pe Clive îl furnicau degetele să scrie imediat, tocmai fiindcă ştia că peste o săptămână nu va mai fi animat de sentimente atât de puternice. Ajunse la un compromis şi compuse un text laconic, pe o carte poştală, pe care avea s-o pună la păstrare o zi pe masă, înainte de a o expedia: *Ameninţarea ta mă oripilează. Ca şi soiul de jurnalism pe care-l practici. Meriţi pe deplin să fii dat afară. Clive.* Destupă o sticlă de Chablis şi, ignorând porţia de *saumon en croute* din frigider, urcă până la ultimul etaj, animat de o belicoasă hotărâre de a se aşterne pe treabă. Va veni o vreme când praful se va alege din Vermin Halliday, dar Clive Linley va dăinui datorită muzicii sale. Munca, tăcută, încăpăţânată, triumfătoare, munca, deci, îl va răzbuna. Beligeranţa, însă, era un prost sfetnic al concentrării, la fel ca şi cele trei ginuri şi sticla de vin, aşa că după trei ceasuri încă se zgâia pierdut la portativul de pe pian, îndoit de spate, în poziţia de lucru, în mână cu un creion şi pe frunte cu o încruntătură adâncă, dar nevăzând şi neauzind decât caruselul hurducat şi sclipitor al propriilor sale gânduri, aceiaşi căluţi vânjoşi, cabraţi, pe osiile lor împodobite. Iată-i că ajung în dreptul lui din nou! Ce neruşinare! Poliţia! Sărmana Molly! Lepădătură făţarnică! Asta numeşte el poziţie morală? Vârât în rahat până la gât! Ce neruşinare! Şi cum rămâne cu Molly…?

La nouă şi jumătate se ridică, luă hotărârea să se stăpânească, să bea nişte vin roşu şi să se pună pe treabă. Iată splendida lui temă, frumoasa lui

melodie, înscrisă pe portativ, tânjind după atenţia lui, nemaiavând nevoie decât de o modificare inspirată, şi iată-l şi pe el, debordând de energie concentrată, gata s-o execute. Numai că jos, în bucătărie, zăbovi nepermis de mult asupra cinei redescoperite, trăgând cu urechea la radio, unde se transmitea istoria tuaregilor, o populaţie nomadă din Maroc, iar pe urmă se trată cu al treilea pahar de Bandol, ca să poată face un tur al casei, antropolog al propriei sale existenţe. Nu mai intrase în *living* de mai bine de o săptămână, aşa că acum umblă fără noimă prin încăperea enormă, examinând picturile şi fotografiile de parcă le-ar fi văzut prima dată, trecându-şi palma peste mobilă şi ridicând unul câte unul obiectele de pe şemineu. Toată viaţa lui era acolo, şi ce istorie bogată! Banii cu care fuseseră cumpărate chiar şi cele mai ieftine dintre obiectele astea fuseseră câştigaţi de Clive visând la sunete, punând câte o notă muzicală înaintea alteia. Îşi imaginase totul aici, dorise ca totul să fie aici, fără ajutorul nimănui. Aşa că, în cinstea succesului său, bău paharul dintr-o sorbitură şi se întoarse în bucătărie să-l umple din nou, înainte de a face şi turul sufrageriei. La unsprezece şi jumătate se afla din nou în faţa portativului, pe care de data asta notele nu mai stăteau nemişcate nici măcar pentru el, aşa că trebui să recunoască în sinea sa că se îmbătase temeinic, dar cine n-ar fi făcut-o, în urma unor astfel de trădări? Pe un dulap de cărţi găsi o jumătate de sticlă de whisky, pe care o luă cu el la fotoliul lui Molly, iar în combină era deja introdus un disc de Ravel. Ultima sa amintire fu că ridicase telecomanda şi o îndreptase spre aparat.

Se trezi în orele mici ale dimineţii, cu căştile răsucite strâmb peste faţă şi cu o sete monumentală, stârnită de visul că străbătuse deşertul târâş pe coate şi genunchi, cărând în spate unicul pian mare al tuaregilor. Bău nesăţios din robinetul din bucătărie şi se duse la culcare, dar

zăcu în întuneric, cu ochii deschişi, ore în şir, dărâmat, deshidratat şi cu mintea ageră, obligat să vadă iarăşi cum se învârte caruselul. *Căcat până la gât*? *Poziţie morală*? *Molly*?

Când se deşteptă în miezul zilei, după o scurtă moţăială, ştiu că galopul de sănătate, valul de inspiraţie creatoare se isprăviseră. Nu numai fiindcă era obosit şi mahmur. De cum se aşeză la pian şi făcu două, trei tentative de a aproxima variaţiunea, descoperi că nu doar pasajul respectiv, ci întreaga mişcare era moartă – se transformase în cenuşă în gura sa. Nu îndrăzni să se gândească serios la toată simfonia. Când îl sună secretara, încercând să afle când poate veni după ultimele pagini ale partiturii, o repezi, iar mai târziu trebui să-i telefoneze ca să se scuze. Făcu o scurtă plimbare, să-şi limpezească mintea şi să-i expedieze lui Vernon cartea poştală, care i se părea acum o capodoperă a stăpânirii de sine. Cu această ocazie, cumpără un exemplar din *The Judge*: ca să-şi protejeze concentrarea asupra creaţiei, se lipsise de jurnale şi de ştirile TV sau radio, aşa că nu ştia ce se mai întâmplase.

Ca urmare, acasă, avu un şoc după ce întinse ziarul pe masa din bucătărie. Garmony pozând pentru Molly, intrând în joc de dragul ei, aparatul din mâinile ei fierbinţi, ochiul ce fusese cândva viu văzând ceea ce Clive vedea acum. Dar acea primă pagină era o ruşine, nu fiindcă, nu numai fiindcă îl deconspira pe un bărbat într-un moment delicat al vieţii sale private, ci şi pentru că ziarul fusese parcă muşcat de streche în legătură cu acest caz, pe care-l exploatase din plin, folosindu-se de toate resursele. Ca şi cum ar fi dezvăluit o criminală conspiraţie politică, ca şi cum ar fi găsit la Foreign Office un cadavru sub o masă. Atât de fără tact, atât de prost conceput, atât de strident! Inept, totodată, din cauza încercărilor disperate de a fi crud. Bunăoară, caricatura exagerată, dispreţuitoare, şi editorialul cu jocul lui copilăresc

de cuvinte, osul aruncat mulţimii cu „pantalonaşii mototoliţi“, antinomia anemică dintre „îmbrăcat“ şi „dezbrăcat“. Gândul îi reveni: Vernon era nu numai vrednic de dispreţ, ci, fără îndoială, dement. Dar atâta lucru nu-l va opri pe Clive să-l urască.

Mahmureala dură tot *weekend*ul şi se prelungi până luni – la vârsta asta, nu-ţi mai trecea atât de uşor – iar greaţa universală constituia un fundal propice gândurilor negre. Procesul de creaţie se împotmolise. Ceea ce fusese un fruct cărnos şi aromat devenise o poamă uscată. Copiştii aşteptau, disperaţi, ultimele douăsprezece pagini ale partiturii. Directorul artistic îi telefonă de trei ori, cu o voce ce tremura de panică abia stăpânită. Concertgebouw, în Amsterdam, fusese închiriat, contra unei sume enorme, pentru două zile de repetiţie, percuţioniştii suplimentari ceruţi de Clive fuseseră plătiţi în avans, acordeonistul de asemenea. Giulio Bo ardea de nerăbdare să vadă cum se termina simfonia şi totul era aranjat pentru premiera de la Birmingham. Dacă până joi partitura completă, cu părţile tuturor instrumentelor, nu sosea la Amsterdam, el, directorul artistic, nu avea altă opţiune decât să se înece în cel mai apropiat canal. Era reconfortant să iei notă de o angoasă mai cruntă decât a ta, dar Clive tot refuza să dea drumul paginilor. Rămânea ferm în a căuta variaţiunea semnificativă, fiindcă, aşa cum se întâmplă în astfel de cazuri, i se părea acum că integritatea întregii compoziţii depindea de ea.

Atitudinea adoptată de el era, bineînţeles, dezastruoasă. Acum, de îndată ce intra în studio se simţea îngreţoşat de mizeria ce domnea acolo, iar când se aşeza în faţa manuscrisului – realizat de mâna unui om mai tânăr, mai talentat şi mai încrezător în sine – îl blama pe Vernon pentru faptul că nu mai reuşea să înainteze, iar mânia i se dubla. Praful se alesese de puterea lui de concentrare. Înţelegea din ce în ce mai limpede că

i se refuza capodopera aceasta, care ar fi trebuit să încoroneze o viaţă de muncă. Simfonia asta ar fi avut misiunea să înveţe publicul cum să asculte şi cum să audă tot ceea ce compusese el vreodată. Or, iată că acum dovada, însăşi semnătura geniului fusese compromisă, măreţia personalităţii îi fusese smulsă. Clive ştia că nu va mai putea încerca niciodată să compună ceva la o asemenea scară; era mult prea ostenit, prea secătuit, prea bătrân. Duminică se fâţâi de colo-colo prin casă, citind celelalte articole din ediţia de vineri a lui *The Judge*. Lumea era, ca de obicei, scârboasă: peştii îşi schimbau sexul, ping-pongul englezesc decăzuse rău de tot, nişte tipi antipatici din Olanda, cu diplome de doctor, îţi puneau la dispoziţie, legal, serviciile ca să-ţi petreacă pe lumea cealaltă părinţii bătrâni şi măcinaţi de boli. Ce interesant! N-aveai nevoie decât de semnătura părintelui matusalemic, în două exemplare, şi de câteva sute de dolari. După-amiaza se plimbă agale prin Hyde Park, reflectând profund la articolul citit. Adevărat, încheiase un pact cu Vernon, care, la urma urmei, presupunea anumite obligaţii. Poate n-ar fi stricat să se documenteze mai bine. Dar pierdu ziua de luni, pretextând că lucrează – de fapt, o cârpăceală auto-amăgitoare, la care avu bunul simţ să renunţe seara. Toate ideile ce-i veneau erau idioate. N-ar fi trebuit să i se îngăduie nici să se apropie de simfonia sa – nu era demn de propria lui creaţie.

Marţi dimineaţa îl deşteptă din somn directorul artistic, nesfiindu-se să răcnească la el prin telefon. Vineri începeau repetiţiile, iar partitura – ia-o de unde nu-i. Ceva mai târziu, în aceeaşi dimineaţă, Clive află extraordinara ştire graţie telefonului unui prieten. Vernon fusese obligat să demisioneze! Clive dădu fuga la chioşc, să cumpere jurnalele. Nici nu mai citise, nici nu mai auzise nimic după lectura ediţiei de vineri a ziarului *The Judge*, altminteri ar fi ştiut că opinia publică se întorsese cu o sută optzeci de grade

împotriva redactorului-şef. Îşi prepară o cafea, intră în sufragerie şi citi presa acolo. Simţi o satisfacţie morocănoasă văzându-şi confirmate propriile opinii despre comportamentul lui Vernon. Îşi făcuse datoria faţă de el, încercase să-l avertizeze, numai că lui Vernon nici prin gând nu-i trecuse să-l asculte. După lectura a trei condamnări caustice, Clive se duse la geam, de unde admiră, pierdut, smocurile de narcise galbene ce creşteau sub mărul de la capătul grădinii. Trebuia să recunoască – se simţea mult mai bine! Început de primăvară. Nu peste mult, ceasurile vor fi date înainte. În aprilie, când prima audiţie a simfoniei va aparţine trecutului, se va duce în vizită la Susie Marcellan, la New York. De acolo, în California, unde i se va cânta o compoziţie la Festivalul de Muzică de la Palo Alto. Brusc, îşi dădu seama că ciocnea cu degetul în calorifer într-un ritm inedit şi-şi imagină o schimbare de modalitate, de cheie, o notă menţinută pe tot parcursul modificării armoniilor şi al unui puls năvalnic, ca de ceainic clocotind. Se răsuci pe călcâie şi ieşi în fugă din încăpere. Avea o idee, un sfert de idee, şi trebuia să ajungă la pian până n-o pierdea.

În studio, mătură cu braţul cărţile şi foile mai vechi ale partiturii ca să elibereze o suprafaţă pentru scris, luă o coală de hârtie liniată şi un creion bine ascuţit şi tocmai scrisese o cheie sol când jos răsună soneria. Mâna îi încremeni în aşteptare. Soneria se auzi din nou. Nici prin gând nu-i trecea să se ducă să deschidă, nu acum, când era pe punctul să-i vină, în sfârşit, de hac variaţiunii. Probabil că era cineva care se dădea drept miner concediat şi vindea huse de pânză pentru măsuţele de călcat. Iarăşi soneria, pe urmă tăcere. O fi plecat. Pentru o clipă simţi că pierduse ideea subţirică de care se agăţase. Dar îi reveni, sau cel puţin o parte, şi tocmai schiţa linia unui acord când sună telefonul. Ar fi trebuit să-l decupleze. Smulse, enervat, receptorul din furcă.

— Domnul Linley?

— Da.

— Poliţia. C.I.D. Suntem afară, la intrare. Am dori să vorbim cu dumneavoastră.

— Oh! Nu s-ar putea să reveniţi peste o jumătate de oră?

— Mă tem că nu. Vrem să vă punem câteva întrebări. S-ar putea să trebuiască să vă rugăm să participaţi la nişte identificări, la Manchester. Să ne ajutaţi să dovedim vinovăţia unui suspect. Sper să nu vă facem să pierdeţi mai mult de două zile. Aşa că dacă nu vă supăraţi, să ne deschideţi uşa, domnule Linely…

11. *Vermin*, în engleză, înseamnă vermină, viermi, paraziţi.

ii

În graba plecării la serviciu, Mandy lăsase deschisă uşa garderobei, într-un unghi care-i îngăduia oglinzii să-l umilească pe Vernon cu o imagine verticală, îngustată, a propriei lui fiinţe: rezemat în perne, ţinând cana cu ceai, pe care i-o adusese ea, în echilibru pe burtă, cu faţa nebărbierită, alb-albastră în penumbra dormitorului, cu scrisori, reclame şi foi de ziar risipite în jur – o imagine extrem de grăitoare a şomajului. *Inactivitate.* Brusc, înţelese adevăratul sens al acestui cuvânt, folosit des în rubricile economice. Avea în faţă multe ore de inactivitate în dimineaţa asta de marţi, timp suficient ca să rumege umilinţele şi nedreptăţile acumulate de pe urma demiterii sale de ieri. Bunăoară, modul ciudat în care mesajul de concediere îi fusese lăsat pe birou de un subaltern nevinovat, aceeaşi corectoare dislexică ce nu mai contenea cu suspinatul, pe care o salvase cândva de la concediere. Pe urmă, scrisoarea însăşi, prin care i se cerea, politicos, demisia, oferindu-i-se în schimb salariul pe un an. Conţinea şi o referinţă oblică la termenii contractului, prin care, presupunea, directorii îi reaminteau, fără s-o spună clar, că dacă refuza să demisioneze şi-i forţa să-l concedieze, nici vorbă nu mai putea fi de vreo remuneraţie. Scrisoarea se încheia cu binevoitoarea observaţie că, în orice caz, începând cu ziua respectivă, înceta să mai fie angajat la ziar şi că direcţiunea dorea să-l felicite pentru modul strălucit în care-şi îndeplinise funcţia de redactor-şef; de asemenea, îi urau succes în ceea ce va întreprinde în viitor. Şi cu asta, basta. Nu mai trebuia decât să-şi strângă lucrurile personale din

birou şi să-şi ia tălpăşiţa, cu sau fără o sumă formată din şase cifre.

În scrisoarea de demisie pe care o prezentase, Vernon atrăsese atenţia că tirajul crescuse cu mai bine de o sută de mii de exemplare. Îl duruse până şi să scrie suma, să caligrafieze zerourile. Când intrase la secretară şi-i înmânase plicul, i se păruse că Jean se fereşte să-l privească în ochi. Toată clădirea era straniu de tăcută când se întorsese să-şi strângă lucruşoarele din birou. Instinctul său de slujbaş îi şoptea că aflaseră cu toţii. Lăsă uşa deschisă, în caz că simţea vreunul nevoia să vină să-i vorbească din solidaritate umană, călcând pe cărarea bătătorită a prieteniei. Ceea ce avea de luat cu el încăpea lesne în servietă: o fotografie înrămată cu Mandy şi copiii, câteva scrisori pornografice de la Dana, pe hârtie cu antetul Camerei Comunelor. Se părea că n-avea să treacă nimeni pe la el ca să-şi exprime simpatia şi indignarea. Nici un grup gălăgios de colegi în cămaşă, care să-l plesnească cu palmele pe spate la plecare, în stilul consacrat. Foarte bine, atunci adio. O sună pe Jean la interfon, rugând-o să-l anunţe pe şofer că pleacă imediat. Ea îl sună la rândul ei, să-l informeze că nu mai avea nici un şofer la dispoziţie.

Îşi puse pardesiul, luă servieta şi ieşi în biroul secretarei. Jean găsise ceva urgent de rezolvat, aşa că nu întâlni pe nimeni, nici un suflet, pe tot drumul până la lift. Singura persoană care-i spuse *cheerio* redactorului-şef fu portarul de jos, aşezat la masa lui, şi tot el îl informă pe Vernon cine-i fusese numit succesor. Domnul Dibben, domnule. Înclinând fracţional capul, Vernon reuşi să dea impresia că este în cunoştinţă de cauză. Când ieşi din Judge House, ploua. Ridică un braţ ca să oprească un taxi, dar îşi aminti imediat că avea prea puţini bani la el. Luă, aşadar, metroul şi merse după aceea pe jos încă o jumătate de milă, prin ploaie, până acasă. Ajuns, se duse aţă la sticla de

whisky, iar la sosirea lui Mandy se certă cu ea groaznic, cu toate că ea nu încercase decât să-i ofere un dram de alinare.

Vernon zăcea încolăcit în jurul ceştii de ceai, în timp ce contorul lui mental înregistra insultele şi umilirile. Nu fusese îndeajuns că Frank Dibben se dovedise a fi un trădător, că toţi colegii îl părăsiseră, că toate ziarele strigaseră ura la aflarea veştii că fusese demis; nu fusese suficient că ţara întreagă jubila de bucurie că fusese strivit Puricele, iar Garmony era teafăr şi nevătămat. Pe lângă toate astea, aşezată lângă el pe aşternut, mai era şi cartea poştală veninoasă, mustind de satisfacţia provocată de căderea lui, scrisă de cel mai vechi prieten, scrisă de un om atât de nepătat din punct de vedere moral, încât preferase să privească netulburat cum e violată o femeie, decât să se lase întrerupt din creaţie. Gest absolut odios şi nebun. Un gest de răzbunare. Aşadar, război. Chiar din momentul ăsta. Dă-i bătaie, nu şovăi. Sorbi ultimele picături din cană, ridică receptorul şi formă numărul unui prieten de la New Scotland Yard, un contact din zilele când lucrase la pagina de fapt divers. Cincisprezece minute mai târziu, toate detaliile fuseseră comunicate, fapta fusese săvârşită, dar Vernon rămăsese cufundat în gândurile sale negre. Nu i se dăduse satisfacţie. Se dovedise că de fapt Clive nu încălcase legea. Avea să fie deranjat puţin din treburile lui, atâta tot. Dar lucrurile nu se vor opri aici. Nu se putea să nu existe consecinţe. Vernon mai rumegă subiectul încă o oră, în pat, pe urmă se îmbrăcă în sfârşit, fără să se bărbierească, şi-şi petrecu dimineaţa învârtindu-se prin casă, refuzând să răspundă la telefon. Ca să se consoleze, scoase din geantă ediţia de vineri. Cu adevărat, pagina întâi era de un profesionalism desăvârşit. Toţi ceilalţi se înşelau. Şi restul ziarului era plin de forţă; Lettice O'Hara, cu reportajul din Olanda, îi dădea palpitaţii de mândrie. Într-o bună zi, mai ales dacă Garmony va ajunge prim-

ministru şi ţara va zăcea în ruine, lumea va regreta că asmuţise câinii asupra lui Vernon Halliday, lăsându-l fără slujbă.

Dar consolarea fu de scurtă durată, fiindcă se referea la viitor, pe când el trăia acum, în prezent, în prezentul în care fusese concediat. Uite, îşi pierdea vremea acasă în orele de serviciu. Nu cunoştea altă profesiune, iar în a sa n-avea să-l mai angajeze nimeni acum. Căzuse în dizgraţie şi, oricum, era prea bătrân ca s-o ia de la zero. Consolarea dură puţin şi pentru că gândurile îi reveneau, obsesiv, la nesuferita aia de carte poştală, lama aia de cuţit răsucită, sarea presărată pe rană. Pe măsură ce se scurgea ziua, mesajul de la Clive începea să reprezinte toate insultele, mari şi mici, din ultimele douăzeci şi patru de ore. Micuţul răvaş trimis de Clive conţinea, în mod simbolic şi condensat, toată otrava afacerii în care se vârâse – orbirea celor ce-l acuzau, ipocrizia lor şi setea de răzbunare, dar, mai ales, elementul considerat de Vernon a fi cel mai deplorabil păcat omenesc: trădarea de prieten.

Într-o limbă de o varietate idiomatică atât de mare cum este engleza, capcanele ce favorizează interpretarea greşită sunt nenumărate. Printr-o simplă deplasare de accent, un verb devine substantiv, o acţiune, un lucru. A refuza (*to refuse*), a spune nu la ceea ce crezi tu că e greşit, devine, dintr-un condei, *refuse*, adică un maldăr insurmontabil de gunoi. Iar propoziţiile erau la fel de ambigue precum cuvintele. Ceea ce Clive gândise joia şi expediase vinerea fusese fraza *You deserve to be sacked*. Ceea ce Vernon nu putea să nu înţeleagă marţi, în urma concedierii sale, era *You deserve to be sacked*[1]. Dacă ar fi primit cartea poştală luni, altfel ar fi citit-o. Asta era partea comică a destinului lor comun: o francare expres le-ar fi făcut amândurora un bine. Pe de altă parte, poate că nu existau alte finaluri, şi în asta consta natura tragediei lor comune. Dacă aşa stăteau

lucrurile, amărăciunea lui Vernon nu avea cum să nu se adâncească şi să nu se consolideze cu trecerea timpului, el nu avea cum să nu reflecteze, ca un oportunist, la pactul încheiat nu demult, la înfricoşătoarele responsabilităţi ce-i reveneau din el. Fiindcă era clar; Clive îşi pierduse minţile şi trebuia să facă ceva. Hotărârea era amplificată de sentimentul lui Vernon că, acum când lumea se întorsese împotriva lui, când viaţa îi devenise o ruină, nimeni nu se purta cu el mai rău decât cel mai bun prieten al său – lucru de neiertat. Şi dement. Celor ce nu-şi pot lua gândul de la o nedreptate li se întâmplă uneori să suprapună, în minte, dorinţa de revanşă cu sentimentul unei obligaţii morale. Ceasurile treceau, iar Vernon luă de câteva ori în mână jurnalul, ca să citească şi să recitească articolul despre scandalul medical olandez. Mai târziu, obţinu, telefonic, nişte amănunte suplimentare. Trecură alte ore de trândăvie, în care timp stătu în bucătărie, bând cafea, contemplându-şi planurile spulberate şi întrebându-se dacă n-ar fi bine să-l sune pe Clive şi, sub pretextul că doreşte împăcarea, să se autoinvite la Amsterdam.

1. Deplasarea accentului în frază face ca cele două variante să poată fi înţelese drept: A. Ceea ce meriţi este *să fii concediat* şi B. *Meriţi (meritai)* să fii concediat.

iii

Era totul aranjat cum trebuie? Nu omisese nimic? Se afla cu adevărat în legalitate? Clive rumega aceste întrebări din interiorul unui Boeing 757 parcat în ceaţa îngheţată de la limita nordică a aeroportului din Manchester. Se aştepta îmbunătăţirea vremii, iar pilotul nu voia să-şi piardă rândul la decolare, aşa că pasagerii şedeau cuminţi şi tăcuţi, găsind în căruciorul cu băuturi o sursă de liniştire. Era miezul zilei, iar Clive cumpărase cafea, brandy şi o tabletă de ciocolată. Avea locul de la fereastră, într-un rând gol, iar prin spărturile din ceaţă vedea alte avioane ce aşteptau, cu un aer competitiv, pe aliniamente neregulate dar convergente, cu ceva ameninţător şi banditesc în formele lor: ochi piezişi sub frunţi înguste, adăpostind creiere minuscule, braţe greoaie, ca nişte cioturi, atârnând fleşcăite, găoaze negre, proiectate ţanţoş în sus – asemenea creaturi nu puteau nutri gânduri nobile unele faţă de altele.

Răspunsurile erau afirmative: documentarea şi planificarea fuseseră, ambele, meticuloase. Totul se va întâmpla conform planului. Clive fu străbătut de un fior de plăcere. Ridică mâna, chemând-o pe tânăra cu pălăriuţă albastră, semeaţă ca o creastă de cocoş, care păru bucuroasă că se hotărâse să mai comande o sticlă miniaturală de brandy şi considera un privilegiu să-l servească. Una peste alta, când te gândeai prin ce trecuse şi ce calvar îl aştepta în viitor şi având siguranţa că de-acum încolo evenimentele se vor precipita într-o viteză ameţitoare, nu se simţea rău deloc. Avea să piardă primele ore de repetiţie, dar o orchestră ce bâjbâie printr-o bucată muzicală pe care o descifrează pentru întâia oară e oricum un spectacol deprimant. Ar fi chiar mai înţelept, poate, să lase

lucrurile să se desfăşoare fără el toată prima zi. Banca îi dăduse toate asigurările că se încadra perfect în prevederile legale dacă avea zece mii de dolari americani în servietă şi că nu i se vor cere nici un fel de explicaţii la aeroportul Schiphol. Cât despre circumscripţia de poliţie din Manchester, considera că se descurcase onorabil şi că fusese tratat cu respect; aproape că simţea o undă de nostalgie după încordarea energică ce plutise în atmosfera de acolo şi după oamenii aceia presaţi de treburi, cu care cooperase perfect.

Când ajunsese de la gară, în cea mai cruntă dispoziţie, după ce-l blestemase pe Vernon pe tot parcursul călătoriei cu trenul de la staţia londoneză Euston, însuşi inspectorul-şef coborâse la ghişeul de informaţii să-l întâmpine pe cunoscutul compozitor. Părea să-i fie extrem de recunoscător lui Clive că bătuse atâta drum, de la Londra, ca să contribuie la rezolvarea cazului. De fapt, absolut nimeni nu părea supărat pe el că nu se prezentase mai devreme. Erau cât se poate de onoraţi – declaraseră diferiţi ofiţeri – că puteau conta pe ajutorul său în lămurirea crimei pe care o investigau. În timpul interogatoriului, când îşi făcuse declaraţia, cei doi detectivi îl asiguraseră că îşi dau perfect de bine seama cât trebuie să fie de greu să compui o simfonie la comandă, cu un termen ce se apropie ameninţător, şi că înţelegeau în ce dilemă se aflase când se retrăsese în spatele stâncii cu pricina. Păreau foarte dornici să înţeleagă toate dificultăţile inerente în compunerea melodiei principale. Oare n-ar putea să le-o fredoneze? Ba da, bineînţeles că putea. Din când în când, unul dintre ei zicea ceva de genul „Acum ce-ar fi să ne mai spuneţi o dată ce anume aţi văzut din criminal?“ Reieşise că inspectorul-şef studia ca să obţină o diplomă în engleză la Universitatea Populară şi că se ocupa în special de Blake. La cantină, unde mâncaseră sandvişuri cu şuncă, inspectorul dovedise că ştie pe de rost întreg

poemul „A Poison Tree“, ceea ce-i oferise lui Clive prilejul să anunţe că pusese pe muzică, în 1978, exact poemul cu pricina, iar liedul fusese cântat în anul următor la Festivalul de la Aldeburgh, cu Peter Pears ca solist, şi după aceea nu mai fusese interpretat niciodată. Tot acolo, la cantină, era un bebeluş de şase luni, care dormea pe două scaune alăturate. Tânăra mamă fusese încuiată, până îşi revenea din beţie, într-o celulă de la parter. Pe toată durata primei zile, Clive auzise ţipetele şi gemetele ei plângăreţe, plutind în sus pe casa scorojită a scărilor.

I se permisese să ajungă chiar în inima circumscripţiei, de unde erau trimişi arestaţii în celule. Seara devreme, aşteptând să i se aducă declaraţia la recitit, fusese martorul unei scurte încăierări în faţa mesei sergentului de serviciu: o namilă de adolescent asudat, cu tot craniul ras, fusese prins pândind în grădina cuiva, înarmat cu cleşti de tăiat sârma, şperacle, un ferăstrău şi un baros, toate ascunse sub geacă. Se încăpăţâna să susţină că nu e spărgător şi că nici prin gând nu-i trece să petreacă o noapte la zdup. Când sergentul îi spuse că n-are încotro, flăcăul îi arse unui agent un pumn în bărbie şi fu trântit la podea de alţi doi poliţişti, care-i puseră cătuşe şi-l duseră de acolo. Nimeni nu păru prea afectat, nici măcar agentul cu buza crăpată, dar Clive îşi duse mâna la inimă, ca să-i oprească bătăile furibunde, şi trebui să stea jos. Mai târziu, un poliţist venit din patrulare aduse un băieţel de patru ani, găsit hoinărind prin parcarea unei cârciumi dărăpănate. Şi mai târziu, o familie de irlandezi, cu ochii plini de lacrimi, veniră să-l revendice. Două fete care-şi rodeau capetele cosiţelor, fiicele gemene ale unui tată violent, se prezentară de bunăvoie pentru a fi apărate şi fuseseră tratate cu glumeaţă familiaritate. O femeie cu faţa plină de sânge depuse o plângere împotriva soţului ei. O matusalemică doamnă negresă, îndoită din spate

din cauza osteoporozei, fusese aruncată în stradă de nora ei şi nu avea unde să doarmă. Veneau şi plecau o droaie de asistenţi sociali, cei mai mulţi cu o înfăţişare la fel de criminală, sau la fel de neajutorată, ca a clienţilor lor. Toţi fumau. Toţi aveau o înfăţişare bolnăvicioasă în lumina fluorescentă. Se beau cantităţi gigantice de ceai fierbinte din pahare de plastic, toată lumea ţipa, se auzeau înjurături de rutină, lipsite de inventivitate lingvistică, neluate în serios de nimeni. O singură familie nefericită uriaşă, cu probleme domestice insolubile prin însăşi natura lor. Se afla în *living-room*-ul familiei. Clive se făcu mic în spatele paharului cu ceai cărămiziu. Acolo de unde venea el, arareori ridica cineva vocea, aşa că acum constată că-şi petrecuse întreaga seară într-o stare epuizantă de excitaţie. Practic, fiecare reprezentant al omenirii care apărea aici, adus de bunăvoie sau nu, era un sărăntoc şi lui Clive i se părea că misiunea principală a poliţiştilor era să se ocupe de consecinţele numeroase şi imprevizibile ale caliciei, ceea ce făceau neagasaţi şi cu mult mai multă răbdare decât ar fi putut dovedi el însuşi.

Şi când te gândeşti că-i numise cândva pe poliţişti „porci“ şi susţinuse, în timpul flirtului său de numai trei luni cu anarhia, din 1967, că însăşi poliţia era cauza criminalităţii şi că într-o bună zi va deveni inutilă. Tot timpul petrecut la circumscripţie se purtaseră cu el curtenitor, arătându-i chiar consideraţie. Parcă le-ar fi fost simpatic acestor oameni în uniformă; Clive se întrebase chiar dacă nu poseda unele calităţi de care nu era conştient, poate o anumită francheţe, un farmec blând, poate chiar autoritate. Când sosise în sfârşit momentul înfăţişării suspecţilor, pentru identificare, în dimineaţa zilei următoare, se simţise îngrijorat că şi-ar putea dezamăgi gazdele. Fusese condus afară, într-o curte interioară unde parcau maşinile de patrulare şi unde, înşiruiţi la baza unui zid, se aflau o duzină de indivizi. Din

prima clipă îl şi ochi pe omul său, al treilea din dreapta, tipul cu faţa prelungă şi slabă şi cu şapca de stofă inconfundabilă. Ce uşurare! După ce intrară din nou în clădire, unul dintre detectivi îl prinse pe Clive de braţ şi i-l strânse tare, dar nu rosti nici un cuvânt. Detectă în jurul său o atmosferă de satisfacţie reţinută, simţi că era şi mai simpatizat. Acum lucrau cu toţii împreună, ca o echipă, iar Clive îşi acceptase rolul de martor-cheie al acuzării. Mai târziu, urmase cea de a doua identificare şi de data asta jumătate dintre suspecţi aveau feţe prelungi şi slabe, iar ceilalţi purtau şepci de stofă identice. Dar Clive nu se lăsă păcălit şi-şi găsi omul chiar la capătul şirului, fără şapcă. Înăuntru, detectivii îi comunicară că cea de a doua identificare nu era foarte importantă. De fapt, din motive administrative, s-ar putea să nu ţină deloc seama de ea. În general vorbind, însă, erau încântaţi de seriozitatea cu care cooperase. Se putea considera un membru de onoare al poliţiei. O maşină de patrulare tocmai pleca înspre aeroport. Îl interesa să fie dus în direcţia aceea?

Maşina îl lăsă chiar în faţa terminalului. Dându-se jos de pe bancheta din spate, luându-şi rămas-bun, observă că poliţistul de la volan era exact tipul pe care-l identificase din cel de al doilea grup. Dar nici Clive, nici şoferul nu considerară necesar să se refere la acest amănunt când îşi strânseră mâinile.

iv

Avionul său ateriză pe aeroportul Schipol cu două ore întârziere. Clive luă trenul până la Gara Centrală, iar de acolo merse pe jos până la hotel, în lumina moale, plumburie, a după-amiezii. Trecând peste Pod îşi aminti, deodată, ce oraş calm şi civilizat era Amsterdamul. Făcu un ocol considerabil spre vest, din plăcerea de a se plimba pe Brouwersgracht. La urma urmei, nu ducea în mână decât o valiză foarte uşoară. Ce reconfortant era să curgă apa chiar prin mijlocul străzii! Ce loc tolerant, primitor, lipsit de prejudecăţi: splendidele depozite din cărămidă şi bârne cioplite, convertite în apartamente de bun gust, modestele poduri tip Van Gogh, mobilierul stradal discret, olandezii cu înfăţişare inteligentă, sportivă, pe bicicletele lor, la spate cu copii cu căpşoare turtite. Până şi prăvăliaşii aveau morgă de profesori, iar gunoierii păreau instrumentişti de jazz. Nu există metropolă mai raţional ordonată. Mergând agale, se gândea la Vernon şi la simfonie. Era oare ruinată opera lui, sau numai imperfectă? Poate nu atât imperfectă, cât ceţoasă, într-un chip numai de el înţeles. Frustrată, de o manieră distrugătoare, de momentul ei de măreţie. Îl îngrozea ideea premierei. Acum putea recunoaşte faţă de sine însuşi, cu toată sinceritatea chinuitoare, că, punând la punct diferitele aranjamente în numele lui Vernon, el, Clive, nu făcea decât să se ţină de cuvânt. Dorinţa de împăcare a lui Vernon, faptul că insistase să vină la Amsterdam nu erau, desigur, decât rodul unei coincidenţe, al unei coincidenţe providenţiale. Undeva, în fundul inimii lui negre de supărare şi descumpănite, Vernon se resemnase cu soarta sa. Se hotărâse să se pună la cheremul lui Clive.

Cu aceste reflecţii, Clive ajunse la hotel, unde află că recepţia din seara aceea va începe la şapte şi jumătate. Din cameră îşi sună omul de contact, pe bunul domn doctor, ca să rediscute aranjamentele şi, pentru ultima oară, simptomele: o comportare bizară, imprevizibilă şi extrem de antisocială, pierderea completă a uzului raţiunii. Tendinţă de autodistrugere, iluzii de omnipotenţă. O personalitate dezintegrată. Discutară şi problemele premedicaţiei. Cum să se administreze somniferul? I se propuse un pahar de şampanie, ceea ce i se păru lui Clive a fi în ton cu caracterul festiv al ocaziei.

Repetiţia avea să mai dureze două ore, aşa că, lăsând banii într-un plic, la recepţie, Clive îl rugă pe uşier să-i cheme un taxi în faţa hotelului şi, după numai câteva minute, se găsea la intrarea artiştilor, după colţ de Concertgebouw. Trecu pe lângă portar şi împinse uşile batante ce dădeau spre scări şi în acel moment îi ajunseră la ureche acordurile orchestrei. Finalul. Nu putea fi altceva. Urcând scările, corecta deja în minte pasajul; acum ar trebui să se audă cornul francez, nu clarinetele, iar punctările timpanelor erau prea moi. *E muzica mea*. Parcă se simţea chemat de cornurile vânătorilor, chemat înapoi în sinele lui adevărat. Cum de putuse uita? Iuţi pasul. Auzea acum ceea ce scrisese. Se îndrepta spre o reprezentare a lui însuşi. Toate nopţile acelea de muncă solitară. Nesuferitele de ziare. Allen Crags. De ce-şi risipise timpul toată după-amiaza, de ce amânase momentul? Îi trebui un efort de voinţă ca să n-o ia la fugă pe coridorul curbat ce împrejmuia auditorium-ul. Împinse o uşă şi se opri.

Ajunsese, aşa cum intenţionase, în stalurile aflate deasupra şi în spatele orchestrei, în spatele instrumentelor de percuţie, de fapt. Nu putea fi văzut de instrumentişti, dar dirijorul era drept în faţă. Giulio Bo, însă, ţinea ochii închişi. Ridicat pe vârfuri, aplecat înainte, îşi întinsese braţul drept

către orchestră şi, cu degetele răşchirate, vibrânde, făcea, delicat, să se nască temperatul sunet de trombon care acum elibera, dulce, înţelept, conspirativ, prima versiune completă a melodiei, acea „Nessun dorma“ a sfârşitului de veac, firul melodic fredonat de Clive, ieri, detectivilor, pentru care fusese pregătit să o sacrifice pe hoinara anonimă. Şi pe bună dreptate. În vreme ce sunetele creşteau în intensitate şi violoniştii îşi pregăteau arcuşurile, gata să emită primele şoapte complementare ale sinuoaselor şi lunecoaselor lor armonii, Clive se lăsă domol într-un fotoliu şi avu senzaţia că se tot duce, de parcă ar fi leşinat. Acum urzeala sonoră se îndesa, tot mai multe instrumente lăsându-se momite de conspiraţia trombonului, disonanţa se răspândea ca o molimă, ţăndări mici şi dure – variaţiile ce nu duceau nicăieri – erau aruncate la suprafaţă ca nişte scântei ce se ciocneau uneori pentru a produce cele dintâi prefigurări ale zidului galopant de sunet, ale acelui *tsunami* ce începea deja să crească şi în curând va mătura totul în cale, înainte de a se sfărâma de malul de stâncă al tonicei cheia sol. Dar, înainte ca asta să se întâmple, dirijorul bătu cu bagheta în pupitru, orchestra se opri, şovăielnic şi cu regret. Bo aşteptă să se stingă şi sunetul ultimului instrument, după care întinse ambele braţe în direcţia lui Clive şi strigă:

— *Maestro*, bun venit!

Capetele tuturor instrumentiştilor din British Symphony Orchestra se răsuciră spre Clive, acum ridicat în picioare. În timp ce cobora spre scenă, arcuşurile bătură în trepiedele pentru note. O trompetă intonă, isteţ, un citat de patru note din *Concertul în Re Major*, al lui Clive, nu al lui Haydn. Ah, să fii în Europa continentală, să fii un *maestro*! Ce fericire! Îl strânse în braţe pe Giulio, dădu mâna cu concertmaestrul, le arătă muzicienilor cât îi preţuieşte cu un surâs, o mică plecăciune şi mâinile ridicate ca şi cum s-ar fi

predat, modest; pe urmă se răsuci din nou spre dirijor şi-i susură ceva la ureche. Clive nu avea de gând să vorbească astăzi cu orchestra despre compoziţia sa. O va face mâine dimineaţă, când toată lumea va fi în formă. Deocamdată, era fericit să se lase pe spate şi să asculte. Făcu corecţia privitoare la cornul francez şi la piano-ul timpanelor.

— Da, zise Giulio repede, am observat.

Când se întoarse la fotoliul său, Clive observă ce feţe solemne aveau muzicienii. Lucraseră toată ziua, fără răgaz. Fără îndoială că recepţia de la hotel le va mai ridica moralul. Repetiţia continuă cu rafinarea de către Bo a pasajului pe care tocmai îl auzise. Dirijorul ascultă una câte una diferitele secţiuni ale orchestrei şi ceru ajustări la, printre altele, legato-uri. De unde stătea, Clive încercă să nu-şi lase atenţia captivată de detaliile tehnice. Deocamdată nu conta decât muzica, miraculoasa preschimbare a gândului în sunet. Se ghemui în faţă, închise pleoapele, concentrându-se asupra fiecărui fragment reluat de Bo. I se întâmpla lui Clive să lucreze atât de intens la o piesă, încât să piardă din vedere scopul final – de a crea plăcere simultan senzuală şi abstractă, de a traduce în vibraţii atmosferice nonlimbajul ale cărui înţelesuri rămâneau perpetuu intangibile, chinuitor suspendate într-un punct în care emoţia şi intelectul fuzionau. Unele secvenţe de note nu-i aminteau de nimic altceva decât de efortul recent de a le scrie. Bo perfecţiona acum pasajul următor, nu atât un diminuendo, cât o reducere şi o distanţare, iar muzica îi sugeră lui Clive dezordinea din propriul său studio, dimineaţa, în lumina aurorei, îi aduse aminte de gândurile nutrite cu privire la sine însuşi, pe care nu îndrăznise să le formuleze. Genialitate. Fusese într-adevăr atât de idiot încât să gândească în astfel de termeni? Dar fără îndoială că trebuia să existe măcar un moment

unic de autodefinire, şi tot fără îndoială acel moment trebuia să i se pară absurd.

Acum se auzi din nou trombonul şi încâlcitul, pe jumătate înăbuşitul crescendo care erupse în sfârşit în afirmarea finală a melodiei, un *tutti* carnavalesc, asurzitor. *Dar de o lipsă fatală de variaţie.* Clive îşi îngropă faţa în palme. Îngrijorarea sa avusese temei. Atâta frumuseţe risipită. Înainte de plecarea la Manchester, se despărţise de ultimele pagini în forma în care se aflau. Nu avusese încotro. Acum însă nu-şi mai amintea ce schimbare rafinată intenţionase să introducă. Acesta ar fi trebuit să fie momentul de afirmare triumfătoare al simfoniei, împreunarea a tot ceea ce era omenesc şi fericit, înainte de catastrofă. Dar în prezentarea de acum, ca o banală repetiţie *fortissimo,* nu era decât un pasaj bombastic, nu era decât degradare, ba mai rău, era un vid – un vid pe care nu-l putea umple decât răzbunarea.

Pentru că se termina timpul alocat repetiţiei, Bo îngădui orchestrei să cânte până la sfârşit. Clive se ghemui în fotoliu. Totul îi suna altfel acum. Tema trebuia să se dizolve într-un talaz de disonanţă şi volumul să se amplifice – dar sunetul rezultat era absurd, ca şi cum douăzeci de orchestre ar fi încercat să se pună de acord în la major. Nici urmă de disonanţă. Practic, toate instrumentele scoteau aceeaşi notă. Un bâzâit. Un cimpoi gigantic ce trebuia dus la reparat. Nu auzea nimic altceva decât nota la, pasată de la un instrument la altul, de la o secţiune de orchestră la alta. Dintr-o dată talentul lui Clive de a imagina acorduri perfecte deveni o cauză a suferinţei. Nota la era un burghiu ce-i sfredelea creierul. Simţea nevoia să fugă din sala de concerte, dar se afla direct în raza de vedere a lui Giulio şi se îngrozea numai la gândul consecinţelor pe care le-ar fi avut părăsirea auditorium-ului înainte de terminarea repetiţiei. Aşa că se mulţumi să se afunde şi mai

adânc în fotoliu, îşi îngropă faţa în căuşul palmelor, într-o atitudine de concentrare profundă şi suferi până la sfârşit, până la pasajul final cu cele patru bare de tăcere.

Conveniseră că se va întoarce la hotel în Rolls-ul dirijorului, care aştepta la intrarea artiştilor, dar cum Bo mai avea unele lucruri de pus la punct cu orchestra, Clive putu petrece câteva minute singur, în întunericul de afară, de lângă Concertgebouw. Se amestecă în mulţimea de pe Van Baerlestraat. Iubitorii de muzică soseau deja la concertul din seara asta. Schubert. (Lumea nu se săturase încă de sifiliticul de Schubert?) Se opri la un colţ de stradă, ca să inspire aerul dulce de Amsterdam, care parcă avea o vagă aromă de fum de havană şi de ketchup. Îşi cunoştea destul de bine partitura, ştia câte note la conţinea, cum trebuia să sune, de fapt, secţiunea respectivă. Tocmai trăise o halucinaţie auditivă, o iluzie – sau, poate, o deziluzie. Absenţa variaţiei îi distrusese capodopera, şi acum ştia mai clar decât oricând – dacă era posibil aşa ceva – care-i fuseseră intenţiile originale. Ceea ce-l anima nu mai era furia, sau ura, sau dezgustul – nici măcar obligaţia de a se ţine de cuvânt. Ceea ce avea de gând să facă era corect din punct de vedere contractual, avea inevitabilitatea amorală a geometriei pure, iar el nu se simţea deloc afectat.

În automobil, Bo îi făcu un succint rezumat al muncii de peste zi, îi desluşi care secţiuni se pretau la o interpretare direct de pe partitură şi care erau cele câteva ce trebuiau şlefuite mai mult a doua zi. Deşi perfect conştient de imperfecţiunile operei sale, Clive ar fi dorit ca marele dirijor să-i binecuvânteze simfonia cu un compliment rar, aşa că strecură o întrebare în acest sens:

— Crezi că lucrarea este bine rotunjită? Structural vorbind, adică.

Bo se aplecă înainte şi închise gemuleţul ce-i despărţea de şofer.

— E bine, totul e bine. Dar, între noi fie vorba… (Vocea îi coborî până la şoaptă.) Cred că tânăra de la oboiul doi este foarte frumoasă, dar interpretarea ei mai lasă de dorit. Din fericire, n-ai scris nimic greu pentru ea. E fascinant de frumoasă. Diseară am invitat-o la cină.

În restul scurtului drum cu automobilul, Bo îi povesti despre recentul turneu european făcut de British Symphony Orchestra, care era pe cale să se încheie, iar Clive îşi aminti de ultima dată când lucraseră împreună, la Praga, la o reluare a *Dansurilor simfonice ale dervişilor*.

— A, da! exclamă Bo, când maşina se opri la hotel şi portarul dădu fuga să-i deschidă portiera. Îmi amintesc. Splendidă lucrare! Inspiraţia din tinereţe, atât de greu de regăsit, nu, *Maestro*?

Se despărţiră în hol, Bo ca să facă un scurt act de prezenţă la petrecere, Clive ca să recupereze un plic de la recepţie. Află cu această ocazie că Vernon sosise acum o jumătate de oră şi se dusese la o întâlnire. *Cocktail-party*-ul pentru orchestră, prieteni şi presă se ţinea într-o galerie lungă, cu candelabre, în partea din spate a hotelului. Lângă uşă stătea un chelner cu o tavă, iar Clive luă un pahar pentru sine şi unul pentru Vernon, după care se retrase până într-un colţ neocupat, unde se aşeză lângă geam, pe un scaun cu perniţă, ca să citească instrucţiunile doctorului şi să desfacă un pliculeţ cu praf alb. Din când în când, arunca o privire către intrare. Când îi telefonase Vernon, mai la începutul săptămânii, să-şi ceară iertare că-l turnase la poliţie – am fost un idiot, stresul, ştii, o săptămână de coşmar etc. – şi mai ales când îi propusese să-l însoţească la Amsterdam ca să pecetluiască împăcarea (zicând că are, oricum, şi el ceva treabă pe acolo), Clive îi răspunsese cu o curtoazie plauzibilă, dar mâinile îi tremuraseră când pusese jos receptorul. Îi tremurau şi acum, când răsturnă praful în şampania lui Vernon. O scurtă efervescenţă, apoi lichidul se linişti. Cu

vârful degetului mic, Clive şterse dâra de spumă gri formată pe buza paharului. Pe urmă se ridică în picioare, cu câte o cupă în fiecare mână. A lui Vernon în dreapta, a sa în stânga. Era foarte important să ţină minte. Vernon avusese dreptate. Chiar dacă se înşelase.

O singură problemă îl mai preocupa acum pe Clive, în timp ce-şi croia pârtie printre instrumentiştii, trepăduşii şi criticii cărora băutura le dezlegase limbile: cum să-l convingă pe Vernon să bea tot paharul înainte de venirea doctorului? Şi să bea acest pahar, nu altul. Poate era mai bine să-l intercepteze la uşă, până nu apuca să se servească de pe tavă. Îi căzură picături de şampanie pe încheietura mâinii în timp ce ocolea grupul gureş al suflătorilor şi trebui să străbată o bună parte din galerie ca să-i evite pe contrabasişti, care păreau gata beţi, câştigaseră concursul cu mânuitorii de timpane. În cele din urmă ajunse în dreptul confreriei mai temperate a viorilor, care permiseseră flautelor şi piculinelor să li se alăture. În grupul ăsta femeile erau ceva mai numeroase şi exercitau un efect liniştitor. Ele se grupaseră în duete sau în trio-uri blând ciripitoare, iar aerul era plăcut îngreunat de parfumurile lor. Într-o parte, trei bărbaţi discutau în şoaptă despre Flaubert. Clive găsi un petec de covor neocupat, de unde vedea bine uşile duble, înalte, ce dădeau spre hol. Mai devreme sau mai târziu, avea să înfiripeze cineva un dialog cu el. Mai devreme. Era gunoiul de Lanark, un critic ce-l declarase pe Clive un Gorecki al omului ce-şi pune mintea la contribuţie, ca ulterior să se răzgândească public: Gorecki era un Linley al omului gânditor. De mirare că mai avea tupeul să se apropie.

— A, Linley. Ai un pahar şi pentru mine?

— Nu. Fă-mi plăcerea şi şterge-o.

Cu tot dragul i-ar fi dat lui Lanark băutura din mâna dreaptă. Clive se răsucise pe jumătate, să

plece, dar criticul, ameţit, ţinea musai să se distreze.

— Am auzit de ultimul tău op. E adevărat că se numeşte *Simfonia mileniului*?

— Nu. Numai presa îi spune aşa, răspunse, băţos, Clive.

— Ştiu totul despre ea. Umblă vorba că ţi-ai băgat mâinile până la coate în Beethoven.

— Pleacă dracului de-aici.

— Presupun că numeşti asta prelevare. Sau citare postmodernă. Dar nu era vorba că tu eşti premodern?

— Dacă nu te cari, te pocnesc peste mutra aia cretină.

— În cazul ăsta, mai bine dă-mi mie un pahar şi eliberează-ţi mâna.

Aruncând o privire în jur, să vadă unde ar putea pune cupele, Clive îl zări pe Vernon, apropiindu-se cu faţa numai zâmbet. Din nefericire, aducea şi el două pahare pline.

— Clive!

— Vernon!

— Ah! Lanark mimă admiraţia. Puricele în persoană!

— Uite, zise Clive, ţi-am păstrat un pahar de şampanie.

— Şi eu am un pahar pentru tine.

— Da, numai că…

Amândoi îi întinseră câte o cupă lui Lanark. Vernon i-o oferi pe cea de a doua lui Clive, iar Clive i-o dădu pe a sa lui Vernon.

— *Cheers*!

Vernon îi făcu un semn cu capul lui Clive, uitându-se la el cu înţeles, apoi se întoarse spre Lanark.

— Ţi-am văzut recent numele pe o listă de tipi foarte distinşi. Jurişti, comandanţi de poliţie, directori executivi, miniştri…

Lanark se îmbujoră de plăcere.

— Zvonurile despre titlul de cavaler sunt total nefondate.

— Ba e sigur că vei fi înnobilat. Datorită unui orfelinat din Ţara Galilor. Cuibul unui grup exclusivist de pedofili. Ai fost filmat pe video, intrând şi ieşind de vreo zece ori. Înainte de a mi se trage şutul în cur, mă gândisem să public un articol, dar nu mă îndoiesc că va înhăţa altcineva subiectul.

Cel puţin zece secunde Lanark rămase rigid, ca în poziţie de drepţi la armată, cu coatele strânse pe lângă corp, cupele de şampanie proiectate în faţă şi un rânjet tâmp îngheţat pe buze. Semnele de avertizare erau o anumită bulbucare şi înceţoşare a ochilor, precum şi o vălurire verticală a gâtului, opusul peristaltismului.

— Atenţie, ţipă Vernon. Înapoi!

Amândoi reuşiră să evite, printr-un salt, jetul arcuit ţâşnit din gura lui Lanark. Brusc, peste toată galeria se aşternu tăcerea. Apoi, cu un prelung, descendent glissando de dezgust, toată secţia de coarde, plus flautele şi piculinele, se văluriră înspre alămuri, lăsându-l pe criticul muzical – cu produsul stomacului său cu tot, cartofi prăjiţi cu maioneză, consumaţi mai devreme pe Oude Hoogstraat – singur şi bine luminat sub un candelabru. Clive şi Vernon fură purtaţi de mulţime, dar, ajunşi în dreptul uşilor, izbutiră să se extragă din grămadă şi să iasă afară, în holul liniştit. Se aşezară pe o banchetă, bându-şi şampania cu înghiţituri mici.

— Mai eficace decât dacă i-ai fi ars una, zise Clive. Ceva adevăr în ce i-ai spus?

— Deloc, din câte ştiu.

— Încă o dată, *cheers.*

— *Cheers*. Şi să mă crezi că am vorbit serios. Cu adevărat regret foarte mult că ţi-am trimis poliţia pe cap. A fost un gest de neiertat. Te rog să primeşti scuzele mele umile şi necondiţionate.

— Las-o baltă. Şi mie-mi pare teribil de rău că ţi-ai pierdut slujba şi de toate celelalte. Tu erai cel mai bun.

— O strângere de mână, atunci. Pentru prietenie.

— Pentru prietenie.

Vernon bău până la fund, căscă şi se ridică în picioare.

— Bine. Dacă cinăm împreună, mai întâi mă duc să trag un pui de somn. Mă simt cam dărâmat.

— Ai avut o săptămână infernală. Cred că am să fac şi eu o baie. Ne întâlnim aici peste o oră?

— Prea bine.

Clive îl urmări cu privirea pe Vernon, care se împletici până la recepţie să-şi ia cheia. Un bărbat şi o femeie aflaţi la picioarele impresionantelor scări duble, întâlnind privirea lui Clive, înclinară imperceptibil din cap. După câteva secunde, porniră pe urma lui Vernon pe scări în sus, iar Clive dădu câteva târcoale prin hol. Mai târziu, ceru şi el cheia şi urcă în cameră.

După numai câteva minute, stătea în baie, desculţ, dar altminteri complet îmbrăcat, aplecat peste cadă, încercând să manevreze strălucitorul mecanism placat cu aur care oprea scurgerea. Trebuia ridicat şi răsucit simultan, iar el nu reuşea să prindă mişcarea. Între timp, prin tălpile desculţe, pardoseala de marmură încălzită îi transmitea o senzaţie plăcută de oboseală. Nopţile albe din South Kensington, zăpăceala de la circumscripţie, acoladele de la Concertgebouw; şi el avusese o săptămână infernală. Să moţăie numai un pic înainte de baie. Întors în dormitor, ieşi plutind din pantaloni, îşi descheie cămaşa şi, cu un geamăt de plăcere, îşi dădu drumul în patul gigantic. Cuvertura de satin auriu îi mângâie coapsele şi simţi extazul abandonului sleit de puteri. Toate mergeau ca pe roate. În curând va fi la New York, se va întâlni cu Susie Marcellan şi partea aceea uitată, surghiunită din el va înflori

iarăşi. Zăcând acolo, în minunatele valuri de mătase – până şi aerul din costisitoarea cameră era mătăsos – s-ar fi zvârcolit de plăcere anticipată, dacă ar fi fost capabil să-şi mişte picioarele. Dacă punea tot sufletul, dacă reuşea să nu se gândească, măcar o săptămână, la munca sa, poate se putea autoconvinge să se îndrăgostească de Susie. Era soi bun, onestă cât încape, era o camaradă, n-avea să-l abandoneze niciodată. Gândind astfel, se simţi copleşit de o bruscă şi profundă afecţiune faţă de el însuşi, spunându-şi că este exact tipul de om pe care n-ar trebui să-l părăsească nimeni; simţi o lacrimă prelingându-i-se pe obraz şi gâdilându-i lobul urechii. Nu vedea de ce s-ar fi ostenit s-o şteargă. Nici nu era nevoie, pentru că, iată, spre el venea, din colţul celălalt al încăperii, Molly. Molly Lane! Căra după ea un individ. Guriţa obraznică, ochii mari şi negri, o coafură nouă – cu părul scurt şi ondulat – totul părea a fi aşa cum trebuie. Minunată femeie!

— Molly! reuşi Clive să scâncească. Iartă-mă, dar nu mă pot scula.

— Bietul Clive.

— Sunt foarte obosit…

Ea îi puse palma rece pe frunte.

— Dragul meu, eşti un geniu. Simfonia ta este magie pură.

— Ai fost la repetiţie? Nu te-am văzut.

— Erai prea ocupat şi prea important ca să mă observi. Uite, vreau să-ţi fac cunoştinţă cu cineva.

Pe timpuri, Clive îi cunoscuse pe toţi ibovnicii lui Molly, dar pe cel de acum habar nu avea de unde să-l ia.

Pricepută, ca totdeauna, la etichetă, Molly se aplecă deasupră-i şi-i murmură la ureche:

— Vă cunoaşteţi. E Paul Lanark.

— Bineînţeles, el este. Nu l-am recunoscut din cauza bărbii.

— Chestia este, Clivey, drăguţule, că ar vrea un autograf de la tine, dar e prea timid ca să te

roage.

Clive era hotărât să facă tot ce dorea Molly şi să alunge stinghereala lui Lanark.

— Ba nu, ba nu, nu mă deranjează deloc.

— Ţi-aş fi teribil de recunoscător, zise Lanark, întinzându-i o coală şi stiloul.

— Pe cinstite, n-are de ce să-ţi fie ruşine să mă rogi.

Clive îşi iscăli cu greutate numele.

— Semnează şi aici, dacă nu te superi.

— Pe cuvântul meu că nu e o problemă.

Efortul de a scrie aproape că-l termină, aşa că trebui să se întindă pe spate. Molly se apropie şi mai mult.

— Dragule, am să-ţi spun ceva ce n-o să-ţi placă, dar după aceea n-o să mai aduc niciodată subiectul pe tapet. Să ştii că aş fi avut mare nevoie de ajutorul tău în ziua aceea, în Districtul Lacurilor.

— O, Doamne! Nu mi-am dat seama că eşti tu, Molly!

— Totdeauna ai dat prioritate muncii tale, şi nu zic că n-ai avut dreptate.

— Da. Nu. Adică, dacă aş fi ştiut că eşti tu, individul ăla cu obrajii supţi ar fi avut de-a face cu mine.

— Nu mă îndoiesc de asta.

Molly îi apucă încheietura cu degetele şi-i proiectă fascicolul unei lanterne în ochi. Ce femeie!

— Mă arde braţul, şopti Clive.

— Sărmanul Clive. Tocmai de aia îţi suflec mâneca, prostuţule. Acuma, Paul vrea să-ţi arate ce crede de fapt despre opera ta, înfigându-ţi un ac colosal în braţ.

Criticul muzical îndeplini întocmai această acţiune, şi pe Clive îl duru. Dar uneori lauda doare. Dacă, însă, Clive învăţase ceva într-o viaţă de onoruri, învăţase cum să accepte un compliment.

— Îţi mulţumesc mult, gâfâi el, într-o şoaptă stinsă. Eşti mult prea amabil. Personal, nu-mi dau cine ştie ce importanţă, dar oricum mă bucur că ţi-a plăcut, zău dacă nu, mii de mulţumiri…

Doctorul olandez şi sora îl văzură pe compozitor ridicând capul şi încercând să schiţeze de pe pernă, înainte de a închide ochii, o foarte modestă plecăciune.

V

Vernon era singur, pentru prima oară în ziua aceea. Avea un plan simplu. Închise, fără zgomot, uşa ce dădea spre biroul exterior, îşi aruncă pantofii din picioare, mătură documentele şi cărţile de pe birou şi se întinse pe el cât era de lung. Mai erau cinci minute până la şedinţa de dimineaţă şi nu-i strica un puişor de somn. Procedase şi altă dată la fel – doar era în interesul ziarului să fie cât mai în formă. Căutând o poziţie confortabilă, se văzu pe sine însuşi în postura de statuie ce domina holul de la Judge House, o siluetă uriaşă, în poziţie înclinată, tăiată în granit: Vernon Halliday, om de acţiune, editor. La odihnă. Dar numai temporar, fiindcă trebuia să înceapă imediat conferinţa şi lumea – naiba s-o ia – deja sosea. Ar fi trebuit să-i dea instrucţiuni lui Jean să nu-i lase înăuntru. Iubea istorioarele povestite la cârciumă, la ora prânzului, despre jurnaliştii de odinioară; ştiţi, marele V.T. Halliday, cel devenit celebru cu Pategate, care prezida şedinţele de redacţie *tolănit pe birou*. Din necesitate, se prefăceau că nu observă. Nici unul nu îndrăznea să cârtească. Şi *fără pantofi*. Ziariştii de azi nu-s decât o adunătură de tipi şterşi, stofă de contabili. Sau de femei, în taioare-pantalon negre. Ce spuneai că bei, un gin mare cu apă tonică? Fireşte, V.T. a fost autorul acelei celebre prime pagini. A împins tot textul pe pagina următoare *şi a lăsat fotografia să nareze singură*. Pe vremea aia, ziarele erau cu adevărat importante.

Putem începe? Erau prezenţi cu toţii. Frank Dibben şi, în picioare, alături de el – ce plăcută surpriză! – Molly Lane. Vernon avea un principiu sacrosant: să nu-şi amestece viaţa privată cu cea profesională. Prin urmare, nu-i adresă lui Molly

decât o înclinare scurtă a capului, ca între oamenii de afaceri. Cu toate acestea, ce femeie atrăgătoare era! Colosală idee avusese să se facă blondă. Strict pe baza articolelor splendide publicate de ea în ediţia pariziană a revistei *Vogue*. Marea M.L. Lane. *Niciodată nu şi-a dereticat singură. Niciodată n-a spălat vreo farfurie.*

Fără să catadicsească măcar să se proptească într-un cot, Vernon începu disecţia ediţiei precedente. O pernă îi apăruse, nu ştia de unde, sub cap. Chestia asta le va plăcea „grămăticilor". Se referea la un articol scris de Dibben.

— Am mai spus-o şi altă dată – vorbi – şi am s-o mai spun. Un panaceu nu poate fi folosit pentru o boală specifică. Este un remediu universal. A vorbi despre un panaceu pentru cancer e un nonsens.

Frank Dibben avu curajul să se proţăpească direct în faţa lui Vernon:

— Nu sunt de acord, zise adjunctul redactorului pentru ştiri externe. Cancerul poate lua multe forme. Un panaceu pentru cancer este corect, în engleza colocvială.

Frank avea avantajul de a fi mai înalt, iar Vernon rămase culcat pe spate, nepăsător, pe birou, demonstrând că nu se lăsa uşor intimidat.

— Să nu mai văd combinaţia asta de cuvinte în ziarul meu, decretă el calm.

— De fapt, venisem cu o cu totul altă problemă, reluă Frank. Te rog să-mi semnezi un decont. (Ţinea în mână o coală de hârtie şi un stilou.)

Marele F.S. Dibben. *A ridicat diurna până la nivelul adevăratei arte.*

Cererea era, pur şi simplu, neobrăzată. Tocmai acum, în timpul şedinţei! Decât să se înjosească polemizând, Vernon îşi continuă analiza. Critica i se adresa tot lui Frank, se referea la acelaşi articol.

— Suntem în 1996, nu în 1896. Dacă vrei să spui „a nega“, nu scrie „a tăgădui“.

Vernon fu întrucâtva dezamăgit s-o vadă pe Molly apropiindu-se pentru a pleda cauza lui Dibben. Dar bineînţeles! Molly şi Frank! Cum de nu-şi dăduse seama? Ea îl trăgea pe Vernon de mâneca de la cămaşă, se folosea de legătura sa personală cu redactorul-şef pentru a promova interesele amorezului ei actual. Acum se aplecase şi-i şoptea ceva la ureche:

— Dragule, e dator vândut. Banii ăştia ne sunt necesari ca apa. Vrem să ne instalăm în cuibuşorul nostru comun, într-o căsuţă dulce de pe Rue de Seine…

Era cu adevărat o femeie splendidă, căreia Vernon nu reuşise niciodată să-i reziste, în orice caz nu de când îl învăţase cum să prăjească *porcini*.

— Bine, semnez. Dar repede. Trebuie să continuăm analiza.

— În două locuri, zise Frank. Sus şi jos.

Vernon scrise de două ori „V.T. Halliday, redactor-şef“, dar parcă-i trebuise o jumătate de oră pentru iscălituri. Când, în sfârşit, termină, îşi reluă observaţiile. Molly îi sufleca mâneca, dar a o întreba cu ce scop ar fi însemnat să devieze iarăşi de la subiect. Şi Dibben se tot aţinea pe lângă biroul lui Vernon. Nu-şi putea bate capul cu nici unul dintre ei acum. Avea prea multe în minte. Inima începu să-i bată mai iute când găsi un stil oracular mai pompos.

— Referindu-ne, apoi, la Orientul Mijlociu. Ziarul nostru este bine cunoscut pentru atitudinea sa pro arabă. Cu toate acestea, vom condamna cu străşnicie… ummm… atrocităţile comise de ambele părţi…

Vernon n-avea să mai apuce să povestească despre durerea arzătoare din braţ, despre faptul că începea, deşi vag, să priceapă unde se afla cu

adevărat, ce i se pusese în şampanie şi cine erau, de fapt, cei doi vizitatori.

Cu toate acestea, îşi întrerupse discursul, rămase o vreme tăcut şi până la urmă murmură, reverenţios:

— E o grenadă!

vi

În săptămâna aceea, primul-ministru se hotărâse să facă o remaniere guvernamentală şi părerea generală era că, în ciuda faptului că opinia publică îi era favorabilă, fotografia din *The Judge* îi venise de hac lui Garmony. După numai o zi, fostul ministru de Externe descoperi, pe coridoarele sediului partidului şi jos printre parlamentarii de rând, că oamenii nu prea mai aveau chef de provocarea lansată de el în noiembrie: tactica emoţionării populaţiei îi câştigase iertarea, poate chiar îngăduinţa oamenilor de rând, dar politicienilor nu le place o vulnerabilitate atât de evidentă la un viitor lider. Soarta sa era tocmai conul de umbră în care dorise să-l arunce fostul redactor-şef de la *The Judge;* în consecinţă, Julian Garmony putu să-şi facă drum până la sala de aşteptare VIP a aeroportului – la care avea acces şi acum, cu noua sa poziţie – neîmpovărat cu documente de stat sau talonat îndeaproape de funcţionari. La barul gratuit, îl găsi pe George Lane, care-şi turna un scotch.

— A, Julian. Bei ceva cu mine?

Cei doi nu se mai văzuseră de la funeraliile lui Molly, şi-şi strânseră mâna fără chef. Lui Garmony îi parvenise zvonul că Lane ar fi fost acela care vânduse fotografiile; Lane nu era sigur de ce ştia Garmony. La rându-i, Garmony ignora poziţia lui Lane privind aventura lui cu Molly. Lane nu ştia dacă Garmony îşi dădea seama ce profund dispreţ nutreşte el, George, pentru el. Urma să călătorească împreună până la Amsterdam, ca să însoţească sicriele înapoi, la Londraprea; George, în calitate de vechi prieten al familiei Halliday şi sponsor al ziarului *The Judge*, Julian, la solicitarea Trustului Linley, în calitate de

susţinător al lui Clive în Cabinet. Executorii sperau că întocmirea nesfârşitelor hârţoage ce îngreunează expediţia internaţională a unui cadavru va deveni mai expeditivă datorită prezenţei fostului ministru de Externe.

Îşi luară băuturile cu ei prin sala de aşteptare ticsită – mai toată lumea este astăzi VIP – şi descoperiră un colţişor relativ degajat, lângă uşa de la toaletă.

— Pentru cei plecaţi.

— Cei plecaţi.

Garmony reflectă un moment şi zise:

— Ştii ce, de vreme ce tot suntem vârâţi amândoi în chestia asta, poate că-i mai înţelept să lămurim un lucru. Tu ai fost sursa fotografiilor?

George Lane se înălţă în mod eficient cu câţiva centimetri şi răspunse, îndurerat:

— Ca om de afaceri, sunt un sprijinitor loial şi contribui la fondurile partidului. Ce folos aş fi avut? Probabil că Halliday le-a clocit multă vreme, pândind ocazia să le publice.

— Am auzit că s-a licitat copyrightul.

— Molly i-a încredinţat lui Linley copyrightul. Poate că el a câştigat câteva lire. Nu mi-ar fi căzut bine să mă interesez.

Sorbind din scotch, Garmony îşi spuse că *The Judge* îşi va proteja în mod sigur sursa. Dacă Lane minţea, minţea fără să clipească. Dacă nu minţea, iadul să-l înghită pe Linley, cu lucrăturile lui cu tot.

Fu anunţat numărul zborului lor. În timp ce coborau scările spre limuzina ce-i aştepta, George puse o mână pe braţul lui Julian şi zise:

— Ştii, cred că ai ieşit foarte bine din toată afacerea.

— Nu mai spune!

Neostentativ, Garmony îşi retrase braţul.

— Da, da. Mulţi şi-ar fi pus ştreangul de gât, pentru mult mai puţin.

Peste o oră şi jumătate erau plimbaţi prin Amsterdam, într-un automobil al guvernului olandez. Fiindcă nu mai schimbaseră nici un cuvânt de multă vreme, George zise, nepăsător:

— Aud că prima audiţie de la Birmingham a fost amânată.

— Anulată, de fapt. Giulio Bo spune că e vorba de un rebut. Jumătate din British Symphony Orchestra a refuzat s-o cânte. Cică se termină cu o temă care imită fără jenă *Oda bucuriei* a lui Beethoven, cu o diferenţă de numai o notă, două.

— Nu-i de mirare că s-a sinucis.

Trupurile fuseseră adăpostite într-o morgă miniaturală din subsolul circumscripţiei principale de poliţie din Amsterdam. În timp ce coborau scările de beton, urmându-şi călăuza, Garmony se întreba dacă sub Scotland Yard exista o tainiţă asemănătoare. De-acum n-avea să mai afle. Urmă identificarea oficială. Fostul ministru fu tras la o parte, ca să discute cu oficiali ai Ministerului de Interne olandez, lăsându-l pe George Lane să contemple în voie chipurile vechilor săi prieteni. Păreau surprinzător de împăcate. Buzele lui Vernon erau uşor întredeschise, de parcă era gata-gata să spună ceva interesant, în timp ce Clive avea înfăţişarea fericită a unuia care se bălăceşte în aplauze.

Nu după multă vreme, Garmony şi Lane au fost duşi din nou cu maşina prin centrul Amsterdamului. Căzuseră, amândoi, pe gânduri.

— Tocmai mi s-a comunicat ceva interesant, rupse Garmony tăcerea. Presa a înţeles greşit. Ca noi toţi, de altfel. N-a fost o dublă sinucidere. S-au otrăvit reciproc. Mai întâi s-au drogat unul pe celălalt, Dumnezeu ştie cu ce. A fost o omucidere reciprocă.

— Sfinte Dumnezeule!

— Se pare că există nişte pungaşi de doctori pe aici care împing legea eutanasiei până în pânzele albe. De obicei fac parale frumoase

scoţând din circuit rudele prea bătrâne ale unuia sau altuia.

— Straniu, remarcă George. Cred că *The Judge* a publicat un articol cu acest subiect.

Întoarse capul, să se uite pe fereastră. Treceau, în ritm de melc, pe Brouwersgracht. Un bulevard atât de plăcut şi de îngrijit. Pe colţ, o cafenea mică şi dichisită, unde, mai mult ca sigur, se vindeau droguri.

— Ah, suspină el în cele din urmă. Olandezii şi legile lor rezonabile.

— Exact, aprobă Garmony. Numai că se cam întrec cu gluma, când e vorba de raţiune.

Mai târziu, în aceeaşi după-amiază, reîntorşi în Anglia, după ce făcuseră, la Heathrow, formalităţile pentru introducerea sicrielor în ţară, trecuseră prin vamă şi-şi găsiseră şoferii aşteptându-i, Garmony şi Lane se despărţiră cu o strângere de mână, primul ducându-se să mai stea în Wiltshire cu familia, cel de al doilea să-i facă o vizită lui Mandy Halliday.

George ordonă şoferului să oprească la începutul străzii, ca să parcurgă restul distanţei pe jos. Avea nevoie de timp ca să hotărască ce să-i spună văduvei lui Vernon. În loc de asta, însă, cum înainta agale prin amurgul răcoros şi odihnitor, pe lângă ample vile victoriene, pe lângă zumzetul primelor maşini de tuns iarba care se puseseră pe treabă în primăvara asta, se pomeni că gândurile îl poartă, plăcut, spre alte orizonturi: Garmony fusese înfrânt şi legat de mâini şi de picioare prin afirmaţiile făcute de soţia lui la conferinţa de presă, iar acum nici Vernon nu-i mai stătea în cale, nici Clive. Una peste alta, lucrurile nu se rezolvaseră prost pe frontul foştilor amanţi. Fără îndoială, sosise momentul potrivit să înceapă să se gândească la slujba memorială pentru Molly.

Ajuns la casa Halliday, George făcu o mică pauză pe treptele de la intrare. O cunoştea de mulţi ani pe Mandy. Grozavă fată. Cam fluşturatică,

odinioară. Poate nu era prematur să o invite la cină în oraş.

Da, o slujbă memorială. Mai bine la biserica St Martin decât la St James, biserica favorită de azi a tipilor creduli, care citeau cărţi de genul celor publicate de el. La St Martin, deci, iar cuvântarea o va ţine el – va vorbi el şi numai el. Fără foşti iubiţi, care să schimbe priviri. Zâmbi şi, în timp ce ridica mâna spre butonul soneriei, mintea lui rezolva deja, cu voluptate, fascinanta problemă a listei invitaţilor.

Table of Contents

Table of Contents